

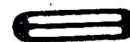
ПОГРОМА НА БЪЛГАРИЯ.

ВИНОВНИКЪТЪ.

отъ

Единъ петдесетъ годишенъ дѣецъ за освобождението на
стара България—Македония.

Старъ българинъ, МАКЕДОНЕЦЪ.

СТАРА-ЗАГОРА=====

др. печатница „Свѣтлина“

===== 1914. =====

Вмѣсто прѣдговоръ.

Апелъ къмъ българския народъ.

Стига сме жумели, народе. Да си отворимъ очитѣ и да погледнемъ. Ще видимъ, че фантома, който, поради жуменето ни, се прѣдставляваше въ нашето въображение и ни се чинеше, че е нашъ великъ покровителъ, а лѣкъ излиза, че той е виновника за погрома на България.

Тя, съ своето словѣсно млѣко на славянската писменностъ, откърми и матушката Русия.

Безъ българската култура, Русия неможеше да бжде велика.

Въ замѣна на писменността и културата, които ѝ даде България, Русия ни подари свободата. Станахме квити.

Императорътъ каза: „България ще се накаже“. Наказа се.

Руската дипломация извърши погрома на България за да се изпълнятъ думитѣ на императора.

За тоя смъртенъ грѣхъ, ще бжде наказана Русия съ страшенъ погромъ, много по-страшенъ отъ оня, който ѝ се нанесе въ врѣме на руско-японската война.

За направения грѣхъ, за погрома на България, ще се отплати съ разгромяването, съ разпадането на великата руска империя.

Народе, да се помолимъ Богу, Той да ѝ прости тоя грѣхъ. Нека ѝ простимъ и ние.

Да не допустне Богъ изпълнението на приговорения вече разгромъ.

Отъ автора.

ПОГРОМА НА БЪЛГАРИЯ.

ВИНОВНИКЪТЪ.

1-во мото:

„Не трѣбва да си правимъ илюзии, и да се заблуждаваме самоволно: руситѣ, чрезъ назначаването на сърби владии въ Македония, мѣрятъ да посърбятъ българското население въ Македония, за да осуетятъ Св. Стефанска България.“

(Екзархъ Хосифъ).

2-ро мото:

„Девизътъ“ на руското правителство за намаляването и ослабването на България за сметка уголяването и засилването на Сърбия, се оформи окончателно въ държавна политика на руската империя, презъ 1889 година.“

(Митрополитъ Методий).

Въ номера 1219 на в. „Утро“ отъ 17 юний 1914 година, въ една статия, подъ заглавие: „Екзарха и 16 юни“, се излага, че Негово Блаженство Екзархътъ, прѣдъ единъ отъ редакторитѣ на тоя вѣстникъ, се изказалъ, че 16 юни е *катастрофална дата*.

Негово Блаженство рекълъ: „Истината всѣки знае. Тя е ясна като бѣлъ день. Великитѣ национални интереси, обаче, диктуватъ, всичко това да се прѣтърпи и прѣмълчи съ небивалъ стоицизъмъ“.

Като изповѣдва, че истината, която е ясна като бѣлъ день, всѣки я знае; че всѣки, даже и бабитѣ въ България, — могатъ да я посочатъ и я посочватъ; но че, по диктовката на великитѣ национални интереси, трѣбва всичко това да се прѣтърпи и прѣмълчи съ небивалъ стоицизъмъ, като е така, защо тогава той да нарѣче 16 юни дата катастрофална за България?

Ако тая дата, по разбирането на Негово Блаженство бѣше била истинската причина за погрома на България, той щѣше, споредъ дадения отъ него съвѣтъ, „да я прѣмълчи съ небивалъ стоицизъмъ“.

Истинската причина на погрома той я прѣмълчава.

Като посочва на 16 юни, той не посочва тая дата като самата причина за нанесения погромъ на България.

Въ такъв случай, ако тая дата не е причинила погрома на България, се пита Негово Блаженство: »А какво е 16 юни?—И той отговаря: това е точката, която ще прѣсне или по-скоро, която прѣсна свѣтлината на България, както и на цѣлия свѣтъ«.

Но, на краятъ, Негово Блаженство не си устоя на думата. Той открива, кои сж ония които сж прѣдизвикали тая фатална дата. И той казва: »Народната маса е, която понесе всички мъжнотии, прѣдизвикани отъ 16 юни, а ония, които прѣдизвикаха тая фатална дата, сж нашитѣ държавници и умни мъже«.

Тѣзи държавници и умни мъже, които визира Негово Блаженство, сж орджията на »дѣеца«, който планира, дерижира и извърши катастрофата.

Тоя дѣецъ е: *руската дипломация*.

Най-добре, най-положително отъ всички българи знае Негово Блаженство, че погрома на България се дължи на тоя дѣецъ, на руското правителство.

Затова вика: »Мълчете, не думайте, че руското правителство е най-големия врагъ на силна и велика България. Велики национални интереси диктуватъ това да се прѣмълчи съ небивалъ стоицизмъ«.

Ние можемъ, сме свободни да винимъ за станалия погромъ орджията—»нашитѣ държавници и умни мъже«, — които сж изъ нашата срѣда, а за »дѣеца« — руското правителство, което създаде тия орджия за своя потреба, за изпълнението на своя планъ—сгромолясането на България, и което продължава да рекрутира, съ всевъзможни срѣдства, и най-високостоящитѣ ни сановници отъ гражданското и църковното ни вѣдомства, трѣбва, за тоя »дѣецъ«, трѣбва да кютимъ, да си мълчимъ съ небивалъ стоицизмъ. Само по тоя начинъ ние ще можемъ да придобиемъ благоволенieto му, да заслужимъ наградитѣ му и да се прѣдставимъ достойни и благонадѣждни негови послушници — органи.

Кой на ново се натоварилъ съ такава... мисия?

»Девизътъ« на руското правителство е билъ и е за намалението и изтощението на България. Тоестъ: България да не стане голѣма и да не бѣде силна.

Тоя »девизъ« на руското правителство не е вчерашенъ. Не е прѣдизвиканъ, нито създаденъ *отъ 16 юни*. Той е лѣгналъ като основенъ принципъ въ политиката на руското правителство.

Догма държавна на руската империя за осигуряване нейнитѣ най-сжществени интереси е тоя »девизъ«.

За потвърждение на тая истина, ние ще изложимъ тукъ историята на тоя »девизъ«.

Всичко онова, което се излага тукъ по тая история, е извѣстно на Негово Блаженство.

Нашия църковенъ въпросъ е една история образувана отъ верига на обстоятелства които потвърждаватъ тая истина.

Борбата по църковния ни въпросъ бѣше борба противъ руската дипломация. Задъ нея се криеше грѣцката патриаршия, националнитѣ — панеллинистически — интереси на която бѣха достойно защищавани и покровителствувани отъ славянска Русия.

Подѣлбата на ръководителитѣ по църковния ни въпросъ на двѣ групи, на двѣ партии, на русофоби и русофили, показва тая истина, че имаше борба, »за« и »противъ« руската дипломация.

Русия настояваше да се образува една областъ на българската църква въ граници каквито ни опрѣдѣли патриаршията. Съ нейно благословение да се образува тая автономна църква.

Русофобитѣ бѣха националисти — либерали. Тѣ настояваха и работѣха да се добие правото што въ кръга на българската църковна областъ да влѣзатъ, като съставни части, всичкитѣ епархии въ турската империя, гдѣто българитѣ бждатъ въ множество. А русофилитѣ, консерватори, анти-националисти, но ортодоксални, защитаваха каузата на руската дипломация: да приемемъ само това, което ни дава патриаршията. Безъ нейно благословение нищо да не приемаме. Тѣ тогава бѣха слѣпи русофили, орджия послушни на руското правителство, каквито бѣха и сж и днешнитѣ — отъ освобождението насамъ — русофили, слѣпи орджия не на българската, а на руската кауза.

Първоначално руското правителство настояваше да се образува една българска църковна автономна областъ ограничена до Балкана, въ границитѣ на Мизия, Сѣверна България.

Сериозната съпротива, която съ неумолима жестокост упражняваше българския народъ, правеше руската дипломация да прибѣгне до маниера съ постепенното и неусетно отстъпване.

Строптивостта на българитѣ плашеше руската дипломация да не би съ нейното упорито постоянство да изгуби българитѣ отъ своето покровителство и влияние.

Руското правителство на църковната област гледаше като на бъдещата политическа държава.

Русия бѣше за една малка България; за една политическа държавица до Балкана.

Отъ тамъ тя бѣше която най-много пречеше за разширението областта на българската църква.

Боеше се да не би България, като стане велика и силна, пожелае да посѣгне на проливитѣ и на Цариградъ.

Това опасение не се криеше щателно.

Покойния графъ Игнатиевъ, руския тогава посланикъ въ Цариградъ, ме убѣждаваше, че въ нашъ интересъ е да възприемемъ образуването на църковна област до Балкана. Това ще бѣде съ благословието на патриаршията. Въ такъвъ случай, казваше, ще ни се даде възможностъ да образуваме отъ тая църковна област едно българско княжество. Послѣ, това княжество, да се грижи за разширението на своитѣ граници.

И тогава руската дипломация бѣше въ съюзъ съ гърцитѣ, за да се съкрати църковната област на България въ малъкъ обемъ, както и днесъ е въ съюзъ съ гърцитѣ, съ сърбитѣ и съ ромжнитѣ противъ уголемяването на България.

Изразител на възмущението на българския народъ отъ тая антибългарска политика на руското правителство, бѣше покойния Драганъ Цанковъ. Той, като добъръ патриотъ, опрѣдѣли отношението, политиката на българитѣ къмъ руската дипломация съ девизътъ: «не Ви щемъ ни меда, ни жилото»!

Българския народъ е православенъ. Това положение се използва отъ Русия. Тя — покровителка на православнитѣ. Отъ тамъ правото на нейното пакостно вмѣшателство въ нашитѣ национални работи.

За да се образува една пропасть между Русия и България, за да нѣма право и да не може тя да се мѣси въ нашитѣ национални въпроси, мѣсене въ врѣда уголемяването

на България, той, дѣдо Цанковъ, употреби като най-радикално срѣдство, прогласяването на «унията». Руситѣ, уплашени отъ тоя жестъ, станаха по-отстъпчиви.

Сжщото стана и съ схизмата. Патриаршията прогласи схизмата не за българитѣ, а за Русия. Съ това кроеше да застави Русия да дѣйствува за намалението, за ограничението на българската църква.

Българскитѣ националисти използваха схизмата за разширение границитѣ на българската църква, за уголемяването на България. На основание на схизмата, българската църква добиваше правото да изпраща владици тамъ, гдѣто мисли, че има право.

Отъ прогласяването на схизмата се добиха противоположни резултати за патриаршията и за руската дипломация.

Поради това става ясна причината, поради която руската дипломация така настойчиво е дѣйствувала за вдигането на схизмата. Всички нейни многообразни опити, правени въ разни врѣмена, знае отъ близо Негово Блаженство, за да нѣма нужда да се излагатъ тукъ.

Значи, настояването на руската дипломация за помирението ни съ патриаршията и вдигането на схизмата, цѣлеше ограничението на църковната област, слѣдователно и на политическата.

Помирението и вдигането на схизмата прѣдполагаше неопходимото условие: да отстъпимъ на патриаршията всичкитѣ ония епархии върху които тя имаше претенции.

Цѣльта на руската дипломация бѣше: да бѣде България малка, ограничена до Балкана.

Тази цѣль се изрази въ «Реихшатското» съглашение, споредъ което Австро-Унгария да вземе Босна и Херцеговина, а Русия — България до Балкана.

Договорътъ за образуването на велика «Св. Стефанска България» има история.

Между «девизътъ» на руската дипломация за образуването на малка България до Балкана, и образуването на Св. Стефанска — Велика България, има противорѣчие.

Историята на Св. Стефанския договоръ обяснява това противорѣчие.

Въ врѣме на руско-турската война, азъ бѣхъ се установилъ въ Търново.

Тогава главната квартира бѣше въ с. Студена.

Руски генерали, високостоящи, увѣряваха, че българско княжество ще се образува само до Балкана. Ние не давахме вѣра на тия увѣрения.

Покойния князь Черкасски бѣше главния управитель по администрацията на новоосвобождаванитѣ области. Казначей му бѣше покойния Теодоръ Бурмовъ. Единъ день обадихъ на послѣдния, че възнамѣрявамъ да се заселя въ нѣкой отъ търновскитѣ манастири, до като рускитѣ войски освободятъ Южна България. Имахъ на разположението си пълномощно писмо отъ покойния Пловдивски Митрополитъ Панарета — съ което ме назначаваше за управляющъ на Пловдивската епархия. Това пълномощно ми го донесе плѣмникътъ му Христати Мишайковъ.

Получихъ отъ покойния Бурмова писмо, съ което, като ми обаждаше, че е докладвалъ за мене на княза, канеше ме да замина незабавно за Студена и да се прѣдставя на княза по негово искане. Отидохъ. Прѣдставихъ му се. Покойния князь имаше обичай само да пита: »скажете, по жалостъ«. Разпита ме подробно за общинското ни и църковно устройство, за владичитѣ, за църквитѣ и прочее. Случи се, за всичко каквото ме питаше, да му отговарямъ съ потрѣбнитѣ обяснения. Направи му отрядно впечатление. За по-важнитѣ въпроси му оставяхъ писмени изложения, по негово искане. До обѣдъ питанета, а подиръ обѣдъ — пишене изложенията. Това се продължи нѣколко дни. Той ме назначи на служба членъ на комисията въ г. Търново за »призрѣние бѣглецовъ«, съ мѣсечна заплата 20 полуимпериала. Пръвъ пѣтъ получихъ заплата. До тогава работяхме денонощно само за хлѣба: чиракувахме. Князь Черкасски ми даде прѣпоръчителен писмо до Търновския губернаторъ. Между другото въ това писмо бѣше казано, че, когато ще се урежда България, ще имъ бѣде полезенъ и по църковното и по гражданското вѣдомства.

Сбогувахме се. Заминавамъ си.

Врѣменно назначенъ за свещеникъ на с. Студена бѣше свещеникъ Първанъ послѣ — Архимандритъ Софроний.

Рекохме да направимъ визита на императорския свещеникъ. Посѣтихме го. Благообразенъ старецъ, светия. Утро — вечеръ царьтъ съ него си пиеше чаятъ. Отиваше да го зема и отвеща царска каляска.

»Молете се на Бога«, ни рече стария Батушка. »Вашето Отечество, България, се намира въ голѣма опасностъ«, добави уплашенъ старецътъ. Той ни обади, че императорътъ билъ въ намѣрение да прѣдложи на Турция примирие, съ прѣдложение да се освободи България до Балкана. Въ тия граници да се образува българско княжество.

Обясни старецътъ, че императорътъ билъ много нажаленъ отъ загубитѣ които прѣтърпѣли неговитѣ войски въ биткитѣ при Плѣвнѣ.

Царьтъ намѣрилъ, че българскиятъ народъ незаслужвалъ такива голѣми жертви. Билъ: а) нерелигиозенъ, неходилъ въ църква и по празниците. б) Несъзнателенъ, неучѣнявалъ жертвата която се прави за него съ войната. Когато лица отъ властѣта отидатъ въ нѣкое село да поискатъ съдѣйствие на селянитѣ да помогнатъ съ нѣщо, съ своя добитѣкъ, тѣ, селянитѣ, всички се разбѣгвали и се изпокривали. в) Спекулативенъ, като мислилъ, че това не е война, а — единъ панаиръ, та скокнули всички за печалба, надигнали до неимоверна висота цѣнитѣ на всичко: и на провизии и на фуражъ за да олѣнятъ рускитѣ войници. Изказахмѣ ужасътъ си и мисльта, че въ такъвъ случай, ако се не освободи южна България (Румелия), войната ще бѣде нещастна за България. Кланетата станаха въ Румелия. Неосвободена Румелия и Македония, България раздѣлена и разнебитена, ще стане по-нещастна отъ колкото бѣше прѣди войната.

Оставихме стареца. Отидохме си. Гдѣ да се дена? Угрозата на опасността създаде въ мене нуждата да скроя единъ планъ за прѣдовращение на лошия замисль.

Рѣшихъ да приложя незабавно въ изпълнение скроения планъ.

Повърнахъ се при князь Черкасски. Остана смаянъ. Казахъ му, че не намѣрихъ прѣвозно срѣдство, та остана да отпѣтувамъ за другия день.

Казахъ му, че като размишлявахъ за питанета които ми задаваше, ми се прѣдставиха за необяснени нѣкои явления отъ живота на българския народъ, които, по видимо, прѣдставляватъ недобри чѣрти, но които само прикриватъ добритѣ страни на българския народъ. Повърнахъ се, Казахъ му, за да ви обясня тия явления. — »Ну, скажете, пу жалостъ«.

Разправихъ по първия пунктъ, че българския народъ, на пръвъ погледъ, прѣдставлява, че е нерелигиозенъ: непосѣщава църквитѣ. „Да, да, это вѣрно“, добави князътъ.

Фактъ е, подзехъ, че българския народъ, оставенъ подъ режима и произвола на мюсюлманството, въ разстояние на редъ вѣкове запази своята праотеческа вѣра. Тоя фактъ показва, че въ тоя народъ религиозното чувство е дълбоко закоренено, та притежава условията за едно бъдеще развитие. Тоя народъ бѣше подпадналъ подъ властъ на едно чуждо иноязично духовенство. Нито той разбираше языка му, нито това неговия. Гръцкитѣ владици обикновенно ржкополагаха за свещенници невѣжи хора. И нѣмаше подготвени. На послѣд-не врѣме, като разбраха, че ще бъдатъ принудени да напуснатъ епархиитѣ си въ България, ржкополагаха, за по-голъмо възмездие, съвършено невѣжи свещенници, които неможаха да знаятъ службата, реда — колко да се продължи службата, нито пъкъ да четатъ и пѣятъ. Най-религиозния човѣкъ не може да устои да дочака свършването на една служба, която съ всичко възмущава духътъ. Изпратете, казахъ на княза, най-религиозни руски войници въ една отъ селскитѣ църкви, съ задължение да устоятъ на службата, отъ начало и до отпуска, и ще видите, че нѣма да устоятъ до край и че още единъ пътъ не ще посмѣятъ да отидатъ и се черкуватъ на такава служба. Това незначи, че тѣ не сж религиозни. По сжшитѣ тия причини и нашитѣ селяни непосѣщаватъ църквитѣ. „Ну да, очень хорошо. Продолжайте, по жалуста“.

По втория пункт: Криенето отъ властитѣ. Никога, въ течение на вѣкове, не се случвало щото властно лице, било отъ църковно, било отъ гражданско или военно вѣдомства, да дойде въ селото и да не послѣдватъ — отъ дохождането му — неизброими нещастия за селянитѣ. Това положение създадо у селянитѣ инстинктътъ на самосъхранение, изразено въ разпрѣсване и бѣгство на селянитѣ при появата въ селото на властно лице. Въ доказателство приведохъ му факта, че когато обикаляхъ селата въ Пловдивската Епархия съ мисионерска мисия, при появяването ми въ селото, селянитѣ се разпрѣсваха, всички се изпокриваха, но когато се увѣриха, че отивамъ само за тѣхна полза, толкова се указаха питоми, че ме чакаха съ нетърпѣние, даже съ женитѣ и дѣцата си.

Отъ село до село ме придружаваха тълпи отъ множество народъ.

По третия пунктъ, по експлоатацията обяснихъ, че народътъ прѣдчувствуваше, че Русия ще воюва съ Турция за освобождението на България. За това всичкитѣ сѣмейства приготвляваха провизии съ цѣль да посрѣщатъ рускитѣ войски и ги гошаватъ, даромъ.

На експлоатацията ги научиха вашитѣ хора, интендантитѣ, казахъ на княза. Му приведохъ нѣкои примѣри, като слѣдующитѣ: Въ гр. Свищовъ единъ генералъ слѣзълъ да прѣнощува въ домътъ на единъ гражданинъ. Хазайнътъ, каквото ималъ свое, давалъ за угощението на генерала, а каквото недостигало, земалъ отъ комшиитѣ, които давали всичко, каквото би потрѣбвало, даромъ, разбира се. На отиване човѣкътъ на генерала, натоваренъ да завежда съ разносцитѣ, поискалъ смѣтка отъ хазайна. Послѣдния обадилъ, че всичко разнесено е даромъ». А, това е невъзможно; нищо даромъ не се дава; военно врѣме е: «можи да бждите препратени въ Сибирь», извикалъ интенданта. И заставилъ хазайна да нареди смѣтка въ подробности. Кокошката хазайна пише 2 гроша, а интенданта го заставлява да я напише една рубла; яйцето отъ петъ пари—на грошъ и пр. Послѣ заставлява хазайна да подпише смѣтката, нѣ безъ да получи нѣщо послѣдния.

Лѣсковчане подариха на войската по нѣколко стотини кила ячменъ, жито и др. провизии — фуражъ. Интендантитѣ заставиха ги да пишатъ квитанция въ която цѣната на ячмена отъ 20 гроша, заставили ги да я напишатъ 60 гроша. Българитѣ не сж прости. Тѣ разбраха, че за всичко се плаща скжпо, но че всичко влиза въ джобоветѣ на частни лица, на интенданкти и на разни евреи, предприемачи. »Та за това Българитѣ се придържатъ до цѣнитѣ, които имъ показаха вашитѣ хора и пр. и пр.«

Като изслуша това изложение, князь Черкасски достигна до крайно разтревожено нетърпение. Незнаите, отецъ,, каза той, че това обяснение ви е внушено отъ провидението за спасението на вашето отечество. Незнаете, че прокарваме сега критическа минута за съдбата на България. Незабавно, така си още сега изложете ми, подъ формата на рапортъ, всичкитъ тия обяснения. Надѣясе на Бога, рече, че тия обяснения ще послужатъ за спасението на България.

Рапорта се написа. Въ мое присъствие тутакси се по-вика отъ княза покойния Теодоръ Бурмовъ. Прѣдаде му се рапорта съ поръчката немедленно да го прѣведе на руски и да се направи потрѣбното за надлѣжно докладване на Височайши адресъ.

Несъмнѣно би прѣдставенъ на императора и би отстранена мисълта за прѣкрътяване на войната.

Прѣзъ 1901 год., когато цанковиститѣ бѣха на властъ (Даневия кабинетъ), пиша едно изложение до г-на Александъръ Людскановъ, мой старъ приятелъ, съ дата 22 априлъ 1901 година.

Тѣ минаваха, както и днесъ минаватъ за крайни русофили. Съ това се гордѣха, и днесъ се хвалятъ.

Като излагамъ, въ рѣченото свое писмо до него, че въ днешно, тѣхно врѣме, България губи физиономията си на православна държава; че само името още ѝ остава; че православието е опозорено въ България: православната вѣра и нейното духовенство не сѣ били така обругани въ турско врѣме и отъ турцитѣ, както днесъ въ българско врѣме и отъ самитѣ българи.

Казано му бѣше, че »вѣрата на българския народъ е отъ основание подкопана отъ самата държава. Въ висшето училище, въ педагогическитѣ училища и въ гимназиитѣ се възпитаватъ „безбожници“. Учителитѣ, излѣзнали отъ тия училища, по градоветѣ и селата развъртаватъ и ученици и народъ — въ безбожието. Министерството на Просвѣщението защитава и поддържа учителитѣ безбожници. Прокуроритѣ, мнозината отъ сѣдиитѣ, даже и въ касацията защитаватъ и се застъпватъ, противозаконно, за безбожницитѣ, за ругателитѣ на вѣрата и позорителитѣ на духовенството. Правителствата, за една паница леща, т. е. за да придобие на страната на своята партия единъ ничтожникъ, единъ келешинъ партизанинъ, или единъ социалистъ, готови сѣ, за негова угода, да пожертвуватъ съ най-сѣщественнитѣ интереси на православието. Такава ли е волята на Русия, която освободи православна България? Има ли у васъ, г-нъ Людскановъ, истинско русофилство? Недѣйте се лъга: у враговетѣ на православието не може да има истинско русофилство“.

По поводъ на това положение, написахъ до г-на Людскановъ въпросното писмо отъ 22 априлъ 1901 год., въ кое-

то се излага събитието въ с. Студена съ изложението до княза Черкасски.

Прѣписъ отъ това писмо изпратихъ до всичкитѣ министри отъ Даневия кабинетъ. Единъ отъ тогавашнитѣ прѣписи се е запазилъ. Изпращамъ го на Негово Блаженство Екзарха.

Тогава, когато се написа това писмо (22 априлъ 1901 г.) и се изпрати прѣписъ отъ него и до г-нъ Д-ръ Ст. Даневъ, бѣше живъ Теодоръ Бурмовъ, живъ свидѣтель на събитието което описвамъ, че е станало въ с. Студена. Той бѣше дѣдо на г-на Д-ръ Даневъ.

Нѣма съмнѣние, че сѣ се увѣрили отъ него за истинността на разказа ми.

Увѣрваха ни генерали, че прѣдполагамата мѣрка да се ограничи войната до Балкана, била съгласно Рейхшадското съглашение — да се освободи България до Балкана за въ полза на Русия, като компенсация за Босна и Херцеговина.

Военнитѣ бѣха за освобождението на цѣлокупния български народъ. Недопускаха и мисълъ за прѣкрътяването на войната за освобождението на България до Балкана.

Като се прѣмахна претекстъ за неблагонадежността на българския народъ, се продължи войната.

Дойдохме въ Одринъ. Тамъ първоначално се водѣха прѣговоритѣ за сключването на мирътъ.

Стана извѣстно, че българското княжество ще се образува до Балкана. Вдигнахме голѣма вѣрва. Офицеритѣ се разтревожиха. Единъ протестъ, покритъ съ хиляди подписи, се поднесе на графъ Игнатиевъ, главния ръководителъ по водене прѣговоритѣ за мирътъ. Тоя протестъ бѣше написанъ отъ покойния дѣдо П. Славеиковъ. При написването му присѣствувахме въ квартирата му. Въодушевлението бѣше, по обичаю, подкрѣпено съ малко винце.

Чрѣзъ руския пловдивски консулъ, българина Найдень Геровъ, бидохме съ свещеника Г. Тилевъ повикани отъ графъ Н. Игнатиевъ.

Той ни посвѣтвва съ молба да не бунтуваме офицерството.

Каквото е възможно, ще стане. Заяви му се, че безъ Румелия (южна България) и безъ Македония, едно княжество до Балкана не го щемъ. Една църковна (религиозна общинска) област е прѣдпочтителна за интереситѣ на българския

народъ, отъ колкото едно княжество до Балкана, което ще раздѣли и разнебити българския народъ.

Добрѣ, да уредимъ щото въ договорътъ да се каже, че се урежда една българска държава съ всичкитѣ области населени отъ българитѣ. Но, надали ще се осъществи.

Прокараха се Румелия — южна България, но Македония останала вънъ, незачислена, въ новообразуваната българска държава.

Възбудихме пакъ ново движение. Генерали, офицери се разшаваха, развълнувани. Чрѣзъ същия консулъ, пакъ бидохме повикани отъ графа. Ни показа хартата. Цариградската конференция бѣше опрѣдѣлила границитѣ на една автономна България. Нѣщо повече отъ тия граници влизаше въ границитѣ на новообразуваната политическа българска държава. Само гр. Солунъ оставаше вънъ, като оазисъ.

Дойдохме въ Св. Стефано. Една заранъ ни повикаха въ канцеларията. На стѣната бѣше окачена харта съ границитѣ на Св. Стефанска България. Чиновниците се натрупаха и ни питаха: „Ха, сега, вижте, доволни ли сте?“ Съ голѣмо любопитство чакаха отговорътъ ни. Прѣдчувствието ни отговори: „не харошо — много е“; влизаше въ границитѣ и Корча. Страхъ ме бѣше, че като почнатъ да рѣжатъ, ще изрѣжатъ и същественото. И така стана.

Питахме: защо рускитѣ войски не отидоха да окупиратъ Македония? Прѣпятствие нѣмаше. Турскитѣ войски бѣха напуснали тая страна.

Увѣренията на нѣкои генерали, че българско княжество, споредъ Рейхщагското съглашение, ще се образува до Балкана, обясняваха причината защо не се окупира отъ рускитѣ войски и Македония.

Явно ставаше, че Св. Стефанска България бѣше образувана велика на „книга“. Бѣше голѣма за да имаше какво да се отстъпва, какво да се отрѣзва.

Тогава, когато се огласи договорътъ за Св. Стефанска България, австро-унгарския посланикъ бѣ казалъ на Негово Блаженство Екзарха, Господина г-на Иосифа, че новообразуваната съ Св. Стефанския договоръ държава е — за Русия. И прибавилъ, че такава една обширна област, каквато бѣше начѣртаната Св. Стефанска България, не е съгласно съ Рейхщагското съглашение: Австро-Унгария нѣма да даде толко-

ва много на Русия. Споредъ Рейхщадското съглашение, ще се образува Българско княжество само до Балкана. И така стана.

Огласи се, че въ Берлинъ ще се свика конгресъ, да прѣустрои Св. Стефанския договоръ. Знаехме, че Св. Стефанска България въ Берлинъ ще бѣде окастрена.

Избраха се 70 прѣдставители съ мисия да поднесатъ въ Св. Стефано, на Николай Николаевичъ, главнокомандующия, единъ адресъ отъ българския народъ до царя освободителя — благодарностъ за освобождението на България и за образуването на велика Св. Стефанска България.

Единъ отъ тия прѣдставители бѣхъ и азъ. Говорихъ убѣдително на прѣдставителитѣ, че тая България, за която поднасяме адресъ, нѣма да я бѣде. Въ Берлинъ ще я разпокасятъ. Споредъ „Рейхщадското“ съглашение княжеството ще бѣде образувано до Балкана. И това, въ замѣна и компенсация за Босна и Херцеговина, които ще вземе Австро-Унгария; ще бѣде подъ протекторатътъ руски, като руска губерния, или като Финландия.

Европейскитѣ сили — по заблуждение — мислятъ, че ние българитѣ, не сме състоятеленъ народъ за политическа независимостъ. Се мисли, че цѣла Св. Стефанска България се планира да се обсеби отъ Русия. За това ще я рѣжатъ. Нѣма да оставятъ толкова много на Русия.

Ние, българитѣ, трѣбва да изпратимъ въ Берлинъ пълномощна делегация. Да заявимъ на силитѣ, чрѣзъ наши пълномощни прѣдставители, че ние българитѣ и подъ турския режимъ се радвахме на общинска автономия и че сме ревни-тели за независимъ политически животъ.

Въ Одринъ, гдѣто се държаха нѣколко засѣдания по адреса, не щѣха и да чуятъ прѣдставителитѣ по въпроса за изпращане делегация въ Берлинъ. „Русия ни освободила: тя ще ни защитава и въ Берлинъ“, бѣха възраженията имъ.

Въ Св. Стефано много се помъжихъ да убѣдя нѣкои и други отъ прѣдставителитѣ. Съ една група рѣшихме да направимъ едно засѣдание за разискване по въпроса. Трѣбваше засѣданието да стане въ свободна територия — въ Турция, въ с. Макри-Кьой. Останаха неубѣдени. Опиянението и заслѣплението бѣше голѣмо, непрѣодолимо.

„Не трѣбва да се бъркаме въ политиката. Русия ни освободила: тя ще ни защити и въ Берлинъ, на конгреса“. Това бѣха извиненията имъ.

Отцѣпиха се само нѣколцина, между които бѣше покойния Димитър Грековъ. Направихме събрание въ Цариградъ, на Пера, въ голѣмия хотелъ „Византионъ“.

Рѣши се: 1) Да се изпрати едно лице въ Македония, да подпише въ едно пълномощно всичкитѣ общини въ Македония;

2) Да се устрои подписването на едно пълномощно отъ Пловдивскитѣ нотабили;

3) Да съставя една статистика за българитѣ отъ Одринския вилаетъ.

За Македония изпратихъ покойния Петра Шапкаровъ. Той, подъ формата продавачъ на бои, успѣлъ да подпише всичкитѣ общини. Велешката задържала пълномощното, като се задължила, за по-голѣма гаранция, да го изпрати съ специално, довѣрено лице, съ търговеца Иванъ Весовъ. Той, последния, като дошелъ въ Цариградъ, занесълъ „пълномощното“ въ руското посолство и го оставилъ тамъ — на сигурно мѣсто! Пропаднало.

Въ Пловдивъ, въ общо събрание, успѣхме да убѣдимъ първенцитѣ: и тѣ подписаха пълномощното. Тогавашниятъ кметъ, Г. К. Пѣевъ нерачи да подпише. Тази постѣпка той считаше като дѣйствиe противъ Русия. Трѣбваше да замина за Цариградъ за да санкционираше подписитѣ Негово Блаженство Екзархътъ.

Покойния Пловдивски Митрополитъ Панаретъ ме задържа.

Той настояваше да подпише пълномощното непременно и кмета Пѣевъ. На другия день заранѣта повика въ Митрополията кмета. Последния не рачи да подпише. Се разсърди. Побѣгна. Тръгнахъ да замина за Цариградъ. Щомъ доближихъ до станцията, тренътъ тръгна и замина. Останахъ. Лошъ знакъ. Тази работа е развалена, рѣкохъ си. Връщамъ се въ Митрополията, гдѣто бѣхъ протосингелъ.

Въ дворѣтъ на Митрополията ме застигна вицегубернаторътъ Ивановъ (кишеневецътъ). Разтревоженъ ме запита: „какво правите?“ Кметътъ Пѣевъ ви наклѣветилъ на генералъ-губернатора Столипина, че сте правили заговоръ противъ руската държава. Разправихъ му работата. Дадохъ му да прочете подписаното пълномощно. Това трѣбваше да направите, рече той. „Само по тоя начинъ би могло да се прѣдупреди раздроблението на България. Но сега, добави, оставе-

те се. Подиръ направения доносъ, ако мрѣднете, всички ще отидете въ Сибиръ, на заточение“.

Бѣхъ уморенъ и разнебитенъ. Десетина пѣти ходихъ въ Цариградъ да убѣждавамъ Екзарха да санкционира едно пълномощно за делегация въ Берлинъ. Да изповѣдаме истината. Тогавашенъ Екзархъ Негово Блаженство г-нъ Иосифъ. Когато се рѣшаваше сѣдбата на българския народъ, и тогава той си седѣше на катедрата спокоенъ и индиферентенъ. Дим. Грековъ му бѣше колега по университетъ въ Парижъ. Единъ день седѣха двамата заедно въ салона на Екзархията. Прѣдставихъ се. Бѣхъ отчаенъ и възмутенъ. На крака държахъ кратка рѣчь: „Ваше Блаженство, днесъ, българския народъ, подъ влиянието на освободителната война, е пиянъ. Не е въ състояние да узнае какъвъ кюлафъ му се крои: да бѣде разпокъсано отечеството му въ Берлинъ. Вие, неговия пастиръ, вѣнъ отъ отечеството, сте трѣзвенъ: знаете какво се крои за раздроблението на България, и знаете още какво трѣбва да се направи за да се прѣдотврати злото. Но, нищо не правите, нищо не прѣдприемате: стоите си спокоенъ и индиферентенъ. Като се раздѣли България на нѣколко парчета политически, какво ще ви бѣде положението въ църковно отношение? Поне за това не размишлявате ли и не вземате мѣрки?“ Обиденъ че му говорихъ по тоя начинъ прѣдъ Грекова, каза: „каково мога да направя азъ тука самичкъ? Какво искате да направя?“ — „Да санкционирате едно пълномощно“. — „Добрѣ, каза. Донесете го и ще го подпиша“.

Пѣевъ, като българинъ, казахме, че чрѣзъ своя доносъ, осуети планътъ.

Вицегубернаторътъ Ивановъ, добъръ българинъ, ни ограничи да не мърдаме за да не отидемъ въ Сибиръ.

Махнахъ съ ржка, и рѣкохъ: тоя инакъ добъръ народъ, съ своето слѣпо довѣрие и овчедушие, има много да страда, до като се прѣроди и си отвори очитѣ. И днесъ, подиръ погрома, отъ овчедушие на слѣпо русофилство, като пияни пострадахме, страдаме и още много има да страдаме. Овчедушието царува въ България.

Единъ хитрецъ рекълъ, не народътъ, а днесъ първенцитѣ народни, ржководителитѣ по църковно и гражданско вѣдомства, които сж обладани отъ манията на идиотско русофилство, сж толкова много и така изобилно никнатъ, щото съ коса да ги косишь, не се докосватъ!

Тѣ, навѣрно, споредъ своя инстинктъ, трѣбва да сж помци на богомилитѣ, които послужиха за оръдия на турцитѣ да прѣвзематъ България безъ война. Безъ да служатъ на чужда кауза, тѣ немогатъ да се мѣнятъ.

Майка България ги е родила. Тѣ сж наши. И ние сме отъ тоя родъ и народъ.

Да си дойдемъ на прѣдмета.

На конгреса въ Берлинъ се имаше прѣдъ видъ *Реихщадското* съглашение между Русия и Австро-Унгария.

Областитѣ Босна и Херцеговина бѣха урѣчени за дѣлъ на Австро-Унгария. Конгресътъ рѣши тия области да се окупиратъ отъ послѣдната—безсрочно, т. е. „на всегда“.

Когато на конгреса въ Берлинъ кроеха границитѣ на българското княжество, мислѣха колко да се даде на Русия.

Опрѣдѣлиха да се даде толкова, колкото е било уговорено въ „*Реихщадското*“ съглашение.

Австро-Унгария сполучи да си вземе своя дѣлъ, паятъ: Босна и Херцеговина. Русия не можа да вземе нищо.

Излѣзе, че България, за руската дипломация, се явява като изтѣрвана руска губерния.

Въ врѣме на Априлското въстание, прѣди да настѣпѣше руско-турската война, ако се попиташе българския народъ чрѣзъ плебисцитъ: „желае ли да го освободи Русия отъ турското робство, но подъ условието, България, освободена, да бѣде присъединена на руската империя, като автономна губерния или съ автономнитѣ права на Финландия“?

Вѣрно е, че българския народъ, който казваше: „турчинътъ да не бѣде, та ако иска, и циганинъ да е“, щѣше съ благодарностъ да приеме прѣдложението—да се освободи България съ условието да бѣде присъединена на Русия.

Рѣшението на Русия да освободи България съ умисълъ да я присъедини на руската империя, не прѣдставляваше тогава прѣстѣпна мисль за интереситѣ на българитѣ, споредъ тѣхното тогавашно робско положение.

Ето за това планътъ на руската дипломация е билъ и е—да се повърне България въ нормалното си положение, споредъ първоначалния планъ: да си стане руска губерния.

Първия князь, Александъръ Батембергъ, руски човѣкъ, пожела да бѣде независимъ князь на независима държава.

Той се показа неблагонадежденъ за изпълнението на руския планъ за присъединението на България—подъ руски протекторатъ.

Съединението на Източна Румелия съ България порази руската дипломация. Тоя жестъ осуetyаваше планътъ за присъединението на България съгласно „*Реихщадското*“ съглашение. Уголѣмяването на България оправдаваше опасенията на руското правителство да не би се отвори апетитъ на България и пожелае единъ день и посѣгне да тури рѣка на проливитѣ и на Цариградъ. Упорито настоя да не признава това съединение на Източна Румелия съ България.

Сърбия ни отвори война. Търсѣше компенсация за измѣстеното равновѣсие: да вземе отъ България толкова, колкото послѣдната взе отъ Източна Румелия. Мислѣхме тогава, че Сърбия бѣше подбудена отъ Австро-Унгария. Послѣ се указа, че и Русия имала прѣстъ. Щомъ се отвори войната, Русия си повика офицеритѣ и ги оттегли отъ нашата армия. Желанието на Русия да бѣдемъ побѣдени и ограбени отъ Сърбия, стана явно: само слѣпитѣ русофили неможеха или, по-скоро, нежелаеха да го видятъ.

Богъ закрили България. Сърбитѣ не успѣха. Руския планъ—за ограбването, за намалението на България—не успѣ.

И съпротивлението на руското правителство за признаване на Съединението нѣмá успѣхъ.

Европейскитѣ сили се сѣпнаха. Отъ побѣдата, която нанесоха българитѣ на сърбитѣ, тѣ разбраха, че българския народъ се въодушевява отъ чувството на независимостта, че той е въ състояние да пази тая независимостъ, слѣдователно заслужва да му се признае и гарантира тая независимостъ чрѣзъ признаването на Съединението.

Първа Англия се постара да поправи станалата погрѣшка въ Берлинъ. Ней се дължи санкционирането на станалото Съединение.

Несполуката на Русия въ съпротивлението ѝ за Съединението и неуспѣха на сърбитѣ въ войната, осуetyахъ нейния планъ за намалението на България. Ожесточи се. На кого да си отмѣсти за да си оттуши?—На княза.

Князь Александъръ Батембергъ, въ своето стрѣмление за независимостъ, излѣзе неблагонадежденъ за изпълнението на планътъ за присъединението на България къмъ Русия. За рус-

китѣ планове той се показа вѣроломѣнъ. А за България? — самоотверженъ поборникъ за независимостта на България, идеаленъ, скромѣнъ, демократиченъ князь — безъ „личенъ режимъ“, — мъченикъ за своето ново отечество — България.

За това и се устрои неговото изпѣждане отъ България.

Попитали една опустошена гора: „Отъ кого пострада? — Отъ себе си“, рекла. „Ако не бѣше държката (сапѣтъ) на секирата, взетъ отъ мене, топорѣтъ на секирата, немощеше да ми направи нищо“.

Русия изпѣди княза Батемберга отъ България. Но орждията, чрѣзъ които го изпѣди, бѣха взети отъ насъ, отъ българитѣ.

Една Прилѣпска пословица казва: „ако гяуринѣтъ не хапне нечисто, турчинѣтъ не яде халва“. Тоестъ: ако христианина не стане шпионинъ, или ако той не направи прѣдателство, турчинѣтъ не може да направи зло на христианина.

Ако не бѣше взета отъ насъ сопата — орждията, гяуритѣ, руското правителство нѣмаше да яде халва, не можеше да изпѣди княза.

Великия грѣхъ на България се извърши. Изпѣдихме добрия князь, мъченика за благото на България, изпѣдихме го ние, като гяури (прѣдатели), по внушение на Русия.

Цѣлѣта се обнаружи. Русия побърза да изпрати въ България своя комисаръ, като генералъ-губернаторъ на Задунайската губерния. Това е фактъ.

Покойния Стефанъ Стамболовъ издигна високо знамето на независимостта и отсѣче: „долу рѣцѣтъ“.

Той изпѣди комисарѣтъ. Спаси Българията. Ако не бѣше билъ Стамболовъ, днесъ България шѣше да си бѣде спокойна, като руска задунайска губерния. Много съжеляватъ гяуритѣ — слѣпитѣ русофили, какъ се отгърва България!! Противъ волята на Русия се избра за князь на България Фердинандъ.

Той, съ амбицията за величие, билъ извѣстенъ на руската дипломация, като опасенъ за нейнитѣ планове.

Устрои се кроежъ и за неговото изпѣждане. Привеждането въ изпълнение на тоя планъ се възложи пакъ на „гяури“ — слѣпи орждия.

Неговото закрѣпване на трона на българскитѣ царе, не отчая руската дипломация да употреби всевъзможни сръдства за неговото пропѣждане отъ България.

Погромѣтъ на България имаше за цѣль изпълнението на тоя планъ — изпѣждането на нашия царъ.

Русия се възмущава, че въ България имало „личенъ режимъ“. На това рѣкоплѣскалъ и нашитѣ — опианени отъ егоизмъ — крайни елементи.

„Българи, вижте, какво е това? Търпи ли се тоя „личенъ режимъ“, викатъ отъ Русия. „Да ви изпратимъ ние отъ тукъ комисаръ, безъ личенъ режимъ, да ви управлява: това заслужавате, бе „гяури“

Угрозата за руската дипломация идѣше отъ разширението областѣта на българската държава. Това увеличение на България създаваше мисълѣта, че България, така увеличена, въ границитѣ на Св. Стефанска България, ще поиска единъ день да се появи на Мряморно море и да поиска и Цариградъ. Обстоятелствата доказаха, че тоя страхъ не билъ проста илюзия. Защото излѣзохме на Мряморно море и помислихме и за Цариградъ, за това ни взеха и Добруджа и Македония, бидохме изпѣдени отъ Източна Тракия и останахме сгромолясани: поругани, унижени и оплюени.

Тая мисълъ, че България ще иска единъ день да обладава и Цариградъ, се прѣднесе въ грижитѣ на руското правителство още прѣди разрѣшението на църковния въпросъ.

Единъ пътъ въ защита на каузата ни, когато настоявахме, че границитѣ на българската църква трѣбва да се простиратъ до тамъ, до гдѣто българския народъ е въ множество, графъ Игнатиевъ, тогава посланикъ въ Цариградъ, възразяваше: „Въ такъвъ случай, казваше, вие искате цѣлия Балкански полуостровъ“. Защо не, казахме, ако е населенъ отъ българи. „Ще искате, рѣче, тогава и столицата му — Цариградъ“. „Ние, българитѣ нито имаме, нито — по положението си — можемъ да имаме такава мисълъ“. — „Знамъ, рѣче, тия идеи ги разпространява Славейковъ“.

Автономията на Източна Румелия, която създаде условията за нейното присъединение на княжеството България, се издигна като плашило за руското правителство, че ако се дадатъ автономни права на Македония, и тя ще се присъедини на България. Отъ тамъ и прѣпятствията за въвеждане автономни реформи въ Македония, отъ тамъ и падарскитѣ реформи.

Революционните комитети в Македония създадоха сериозно опасение за руското правителство. Резултатите от дейността на тия комитети, открита в многочислените чети, създаваха едно положение, което противоречеше на руското правителство да се даде на Македония единъ обликъ, че е област населена отъ сърби.

Това се правеше съ цѣль да се приготи почвата за да бѣде Македония подѣлена между сърби и гърци.

Уголѣмяването на Сърбия въ ущърбъ, за смѣтка намалението на България, бѣше рѣшено отъ руското правителство още прѣзъ 1889 година. Въ това врѣме ние бѣхме въ Петербургъ.

Ние бѣхме успѣли да добиемъ довѣрието и да влѣземъ въ тѣсни сношения съ българофилите, лидери на славянското общество.

Уголѣмяването на Сърбия, съ посърбяването и присъединението на Македония, бѣше рѣшено да стане въ името на сърбитѣ отъ Черна-Гора. Нѣмаха пълно довѣрие на сърбитѣ отъ собствена Сърбия.

Въ противовѣсъ на това рѣшение на руското правителство — да се посърби Македония, славянското общество прѣзъ 1889 год. издаде карта на славянскитѣ народности, приложена при журналъ „Славянскихъ Извѣстий“ 1889 г. № 52.

Боята върху Македония бѣше поставена на картата онай, която означаваше българите.

Споредъ тая карта, Македония бѣше българска.

Въ моята книжка, издадена прѣзъ 1913 г., подъ заглавие: „Македония въ своите жители само сърби нѣма“, се излагатъ обстоятелствено слѣдствията отъ издаването на тая карта, бурята отъ негодуванието и протестите на сърбитѣ, мѣрките на руското правителство за уталожение и успокоение на крайно раздражения шовинизмъ на сръбскитѣ патриоти, както и доказателствата които ний, въ голѣмото събрание на славянското общество, състояще отъ учени хора, професори, писатели и дипломати, изложихме въ рѣчта си, отъ които доказателства съ челичена логическа необходимостъ (както това се види и отъ книжката ни) се добива заключението и убѣждението, че наистина въ Македония само сърби нѣма.

Въ горѣрѣчената книжка, на страница 20, правя слѣдующата бѣлѣжка: „Другите пунктове отъ доказателствата, макаръ и доста интересни, намирамъ, че не е сега удобно врѣмето да се излагатъ и публикуватъ; това ще направимъ други пѣтъ, ако бѣде воля Божия“.

Единъ отъ тия пунктове на доказателства, които не сѣ изложени и публикувани въ книжката ми, ще изложимъ тукъ, му дойде врѣмето, се прѣдстави случаятъ.

Да се забѣлѣжи, че имамъ прѣдъ видъ настроението на слушателите. Врѣмето бѣше когато отношенията между България и Русия бѣха най-обтегнати. Русите бѣха крайно огорчени.

При това имамъ прѣдъ видъ и тайното рѣшение: да се даде Македония на сърбитѣ въ лицето на черногорците. Направихъ маниеръ да се открие явно, ако такова рѣшение бѣше зело наистина мѣсто.

Ето доказателството. „Господа, рѣкохъ: „Македония“ е една невѣста (годеница). Има много кандидати, вискатели, годеници (женихи). И България, и Сърбия, и Гърция, и Черна-Гора иматъ върху нея претенции. Правилно е да попитаме самата годеница да чуемъ и видимъ кого иска, кому ще си подаде ръката. Не съмъ опълномощенъ, но знамъ нейното мнѣние. Би си дала съ удоволствие ръката на своята си съплъменница България. Но понеже България, отъ нѣкое врѣме насамъ, показва признаци, споредъ които може да се прѣдполага, че е наклонна да се поотстрани отъ пѣтя на традициите на своите прѣдци, се въздържа да си подаде ръката, а остава да почака и да поразмисли. (Се прави сърдце на раздражените слушатели).

Отъ Гърция си отвръща лицето. Отъ другъ родъ и отъ друга народност сѣ гърците. Не си разбиратъ отъ езика, не се спохождатъ въ характерите и пр.

За Сърбия има неблагоприятно мнѣние. Отъ Прилепската околия, всѣка година прѣзъ есента, нѣколко хиляди българите отиватъ въ Сърбия на заработка. На пролѣтъ се връщатъ. Сѣщо и отъ града отиватъ не малцина.

Когато се върнатъ, разказватъ много некрасиви работи за сърбитѣ. Били прѣди всичко, лѣнливи; — тежки пияници; по празниците се търкаляли по пѣтищата — слѣпи пияници — кьорь-кютукъ; нерелигиозни: по празниците църквите

били праздни, а кръчмитѣ — пълни. Псували на всѣка дума: и Бога, и Христа, и Богородица и — всичко що е свято и досточтимо. Когато се произнесе името на Господа Исуса Христа и Богородица прѣдъ турцитѣ, послѣднитѣ съ благоговѣние и съ страхопочитание казватъ: „Азрети Ииса“, „Ханемъ Мариамъ“ = „Свети Исусъ“, „Майка Мария“ и пр. А сърбитѣ ги ругаятъ безобразно, пчошки. Сѣмейната честъ била вдигната; крайния развратъ и бѣднотията царували въ Сърбия като братъ и сестра.

Искането на Сърбия да си присъедини Македония се прѣдставлява така: Обръща се Сърбия къмъ Македония съ думитѣ: „Ние, сърбитѣ, сме пропаднали и материално и морално и религиозно: понеже ти, Македонию, си много чиста, стоишъ твърдѣ високо и въ религиозно, и въ морално, и въ материално втношение, ела, ти Македонию, да се съединишъ съ мене, разкапалата се Сърбия, та ако пропадаме, на едно да пропаднемъ“. Хубаво доброжелателство. Поради това си положение — пияни и развратни — сърбитѣ сами себе си титулували съ названието: „Лоли“. „Бѣгайте отъ мене, вие, „Лоли“. Така отговаря Македония на сръбското прѣдложение.

Не е въпросътъ чисто националенъ. Има голѣма подкладка религиозно-моралната страна.

Черногорцитѣ не сж ли сърби? Но понеже Черна-Гора държи високо знамето на религията и на морала, Македония би си подала ржката на Черна-Гора“.

Послѣдва ентузиазъмъ: ура, ржкоплѣскане, прѣгръщане, цѣлувки: вѣрно, браво: радостъ и скачане до полуда.

Обнаружи се истината, че руското правителство рѣшило и възнамѣрявало да създаде една велика Сърбия, въ лицето на Черна-Гора, чрѣзъ съединение на двѣтѣ държавици — Сърбия и Черна-Гора и присъединението къмъ тѣхъ на Македония.

До Съединението на Сѣверна и Южна Вългария, Русия, съ своята дипломация и съ своя народъ, работѣше за въ полза на българитѣ. България бѣше галеното дѣте на Русия. Отъ тогава, отъ съединението насамъ измѣни фронта: България врагъ, а Сърбия — галеното чедо.

„Девизътъ“ на руското правителство за намалението и отслабването на България за смѣтка уголѣмяването и засилването на Сърбия и Гърция, се оформи окончателно, въ държавна политика на руската империя, прѣзъ 1889 година.

В. „Прѣпорецъ“, органъ на русофилска партия, въ брой 20 отъ 18 февруарий 1908 год., въ статия подъ заглавие: „19 февруарий 1901 год.“, като излага въ обстоятелни подробности всичкитѣ добрини които е правила и направила Русия на българитѣ, добрини каквито никой другъ народъ на никого не е направилъ, продължава буквално слѣдующето:

„Но това е вървѣло тѣй до 1885 год., до съединението на Сѣверна и Южна България, отъ която дата руската дипломация измѣни своята насока на поведение.

„Отъ тая дата отношенията на Русия къмъ българитѣ зеха да охлаждатъ. Това охлаждане, колкото се отнася до княжеството, търпи и обяснения и оправдания, то се и поправи 10 години слѣдъ това — 1895 г.

„Но заедно съ охлажденията къмъ българското княжество, Русия измѣни своето позедение и къмъ невиннитѣ въ нищо българи въ турскитѣ области, което продължи да бжде такъво и слѣдъ подобрѣнието на официалнитѣ отношения съ княжеството.

„И тамъ именно, отъ измѣнението на отношенията на Русия къмъ българитѣ подъ турска властъ, е причинена голѣма пакостъ и на българския народъ, и на славянство, и на християнство и на човѣщина.

„И днесъ, когато отдаваме всичката наша признателностъ и почитъ къмъ Русия за всичкитѣ нейни добрини, сторени на нашия народъ, дългъ ни се налага да изтъкнемъ и погрѣшността на нейната дипломация, въ която тя бѣше изпаднала по едни или други причини.

„Възползувани отъ неразположеността на руската дипломация спрѣмо българитѣ въ княжеството, враговетѣ на славянството подтикнаха сърбитѣ къмъ една авантюра, която рускитѣ дипломати добрѣ несърѣха и, като обвита въ славянски етикетъ, възприеха.

„Отъ 1885 година сърбитѣ се пуснаха на ловъ за сърби въ Македония, въ което тѣ сж били подържани, както отъ рускитѣ консули въ Македония, така и отъ рускитѣ дипломати въ Цариградъ и Петербургъ.

„Сърбитѣ отвориha консулства въ разни градове на Македония, които прѣобърнаха на пропагандаторски бюра; отвориha църкви, владишки и попски калимавки, които купуваха за голѣми суми отъ грѣцката патриаршия; отвориha учили-

ща, за които ученици купуваха срѣщу заплата на родителѣ имъ и на разни продажни личности въ градове и села и срѣщу безплатна храна, безплатни дрехи и други залъгалки.

„Руската дипломация всичко това удобряваше.

„Рускитѣ консули въ Македония бѣха се обърнали на сръбски агитатори, рускитѣ консулства — на комисионерски бюра, въ които се прѣдлагаха пари и всевъзможни облаги срѣщу продаване на народността.

„За да иматъ по-голямъ успѣхъ сръбитѣ въ своята пропаганда, трѣбаше да убѣждаватъ свѣта и самитѣ македонски българи, че послѣднитѣ не сж българи, а особена народност — ни българска, ни сръбска.

„Руската дипломация имъ помогна въ това. Тя заповѣда на славянското благотворително дружество въ издадената отъ него етнографическа карта да отбѣлжи македонскитѣ българи съ особена боя.

„Сръбитѣ си служеха и съ обаянието, което Русия има надъ българитѣ въ Македония. Тѣ казваха: Русия е сърдита на България и нѣма да помага на всички ония, които се наричатъ българи. Македония може да бѣде освободена, само ако македонцитѣ се откажатъ отъ българското име. Рускитѣ консули отъ своя страна потвърждаваха това. Това продължава повече отъ двадесетъ години.

„Сръбитѣ спечелиха само малцина „мъртви души“, купени съ пари отъ турската властъ, отъ гръцката патриаршия и отъ безнародни цинцари.

„Недоволни отъ своя слабъ успѣхъ, сръбитѣ си послужиха и съ оржие. Влѣзоха въ споразумѣние съ турската властъ и гръцката пропаганда и зеха да изпращатъ въоръжени банди, които съ огънь и ножъ да посърбяватъ българитѣ въ Македония, а които не се съгласяватъ, да ги изтребаватъ.

„Руската дипломация, ако не показва съдѣйствие въ това, тя не показва и противодѣйствие.

„Всичко това е резултатъ отъ промѣняване поведението на руската дипломация, отъ която нѣма полза нито Русия, нито славянството изобщо; нито пъкъ християнството, нито човѣщината. Отъ това печелятъ само враговетѣ на славянството“.

Опрѣдѣлението на границитѣ между Сърбия и Гърция, въ Македония, до гдѣ ще земе Сърбия и до гдѣ Гърция, бѣ-

ше извѣстно отдавна, отъ прѣди двадесетъ и повече години.

Съ посрѣдството на руската дипломация се постигна едно съглашение между Сърбия и Гърция чрѣзъ патриаршията за подѣлбата на Македония.

Споредъ режимътъ на турската държава, за религиозна отдѣлна национална община се признава онова общество отъ християни, което придобило правото да има свой националенъ владика.

За ония епархии отъ Македония, които бѣха опрѣдѣлени да подпаднатъ подъ сферата на влиянието на Сърбия, бѣше опрѣдѣлено да назначава патриаршията владци родомъ сърби.

Фирмилиановия въпросъ не бѣше въпросъ просто за ка-лимавки, както го опрѣдѣлиха наши хора, добри послушници на слѣпото русофилство.

Той бѣше въпросъ политически: отстъпваме ли ние Македония на сръбитѣ, по искането на Русия, или не я отстъпваме?

По поводъ неправилното разрѣшение на тоя въпросъ отъ наша страна, Негово Блаженство Екзархътъ, Господинъ Господинъ Иосифъ, въ едно свое собственоръчно писмо отъ 2/V 1902 г. пише: „Руското правителство иска да настани сръбски владци въ Македония, които да изтикатъ българскитѣ, за да се принуди екзархията да се прибере въ границитѣ на княжеството. Нъ защо руското правителство, вмѣсто да заставя патриаршията да дава на цѣла Македония сърби владци, не подѣйствуваше да се назначатъ български и така да се прѣмахне причината на несъгласието между Екзархията и Патриаршията и да се вдигне схизмата? Тоя пътъ е правий, по-лесний и по-естественый. „Чрѣзъ назначаването сърби владци въ Македония *руситѣ не мѣратъ само да вдигнатъ схизмата, а и да посърбятъ българското население, за да осуетятъ Св. Стефанската България.*

„До появяването на Стамболовата политика, руситѣ бѣха противъ Екзархията въ турско за да се вдигне схизмата; но отъ тогава насамъ, тѣ изпратиха консули които и до днесъ проповѣдватъ, че въ Македония нѣма българи, а сърби и работятъ да ги създадатъ.

„Не трѣбва, прочее да си правимъ илюзии, и да се заблуждаваме доброволно.

„Друга илюзия е, че, като българското правителство се съгласи да изостави защитата на българската народност въ Македония въ полза на Сърбия, Русия щѣла да помогне да стане тамъ автономия.

„Русия е която прѣди петъ години направи съглашение съ Австрия, подновено тая година още за петъ, за да се поддържа *Statu-quo-to*, т. е. да не се измѣнява въ нищо сегашното положение въ Македония.

„Тия факти опровергаватъ даванитѣ отъ нѣкои вѣстници надежди за автономия, праздни надежди, които принесоха до сега само грамадни пакости на културната борба и на населението.

„Най-напрѣдъ трѣбва руското правителство да се убѣди, че въ България не може да има освѣнъ едно мнѣние отъ носително единството народно, че то е догматъ на който се кланя всѣка партия и всѣко правителство, и че който гони българската народностъ не може да бѣде приятель на българския народъ.....

„Като видятъ руситѣ, че всичкитѣ българи въ княжеството и въ вилаетитѣ, като единъ живъ организмъ се защищаватъ съ всичката си енергия която изисква закона на самосъхранението, който е върховния законъ на природата, тѣ ще се откажатъ отъ тая политика, или ще покажатъ, че тѣхнитѣ интереси сѣ несъвмѣстими съ идеалитѣ на българския народъ, което азъ обаче не вѣрвамъ да направятъ“.

При това положение въ Македония се образува една съюзна пропаганда съ значение на заговоръ противъ българската народностъ. Въ нейния съставъ влизаха консулитѣ руски и сръбски, турскитѣ власти, гръцко-сръбскитѣ владци и терориститѣ: андартъ съ сръбскитѣ чети. Ордията на консулитѣ и владциитѣ бѣха турскитѣ власти и терориститѣ.

Като отражение, като отговоръ на тая изтрѣбителна за българитѣ дѣятелностъ на неговитѣ съюзени врагове, българскитѣ революционни комитети развиха своитѣ знамена, усилиха своята дѣятелностъ. Земаха се мѣрки за едно всеобщо сериозно възстание. Четитѣ заработиха по усилено.

Мисълта, че при тия движения и при едно по-сериозно възстание, Европа, за да тури край на тоя тревоженъ животъ, може отъ Македония да образува една автономна областъ, разтревожи руската дипломация. Послѣдната знаеше

твърдѣ добрѣ, че ако се образуваше отъ Македония автономна областъ, нѣмаше да остане нито сръбинъ, нито грѣкъ, и нѣмаше да се мине много врѣме за да се присъединеше тая областъ на България. Въ такъвъ случай всичкия планъ на руската дипломация рухуваше.

Страхътъ прѣдъ мисълта за образуването отъ Македония на една автономна областъ, застави Зиновиева, руския тогава посланикъ въ Цариградъ, да подбуди турското правителство за да вземе мѣрки за унищожението на тия български комитети.

Извѣстно е, че той даде „картъ бланшъ“ на турцитѣ да употребятъ всичкитѣ усилия и сръдства за одушването на всѣко движение за придобиване политическо право на Македония. Турцитѣ незакъснѣха да използватъ това желание на руската дипломация.

Турцитѣ мълкомъ и ненадѣйно зграбчиха 150 души най-интелигентни българи отъ Македония, гудиха ги въ паракходъ и, безъ сѣдъ и присѣда, изпратиха ги на заточение въ дълбока Азия.

Това обстоятелство уплаши комитетитѣ въ Македония. Тѣ си помислиха, че турцитѣ, като иматъ отъ Русия „картъ бланшъ“ всичко да унищожатъ, ще изловятъ мълкомъ цѣлата интелигенция и ще се осуети планътъ за едно възстание.

За това комитетитѣ рѣшиха да повдигнатъ възстанието прѣждеврѣменно и прибързано прѣзъ 1903 г. Значи Зиновиевъ бѣше, който прѣдизвика прѣждеврѣменно юлското възстание.

Възстанието неможа скоро да се потуши. Страхътъ да не би да се осъществи идеята за автономия на Македония, застави Зиновиева да настои прѣдъ турцитѣ да бързатъ и за рѣшителното потушване на възстанието, да употребятъ и топове.

Разорението и унищожаването съ топове на 150 села български въ Македония, се дължи на милосердието на Зиновиева, прѣдставителя на руската дипломация.

Рускитѣ консули въ Македония, съюзници на сърби, на гърци и на турци противъ българитѣ, въ своитѣ рапорти, които се публикуваха въ Петербургския Държавенъ Вѣстникъ, обвиняваха българитѣ и оправдаваха турцитѣ.

Българския народъ и отъ Македония е билъ всѣкога, отъ вѣкове прѣданъ на Русия. Той, въ своето робско поло-

жение, живѣше съ идеята за матушката и въ нея намираше отрада и утѣшение. Сега матушката, въ лицето на своитѣ прѣдставители, употребява мусюлманитѣ, като свои съюзни орджия, та чрѣзъ тѣхъ да унищожава она народъ, който чакаше отъ нея помощъ, тъй искренно прѣданъ, повече отъ колкото чедо къмъ родителитѣ си.

Това прѣстѣпление се наказва отъ провидѣнието страшно. То води къмъ погромъ.

Провидѣнието допустна щото двама отъ тия консули, които въ рапортитѣ си защитаваха кърволицитѣ турци и обвиняваха българитѣ, — допустна да бждатъ убити отъ турцитѣ: Ростовски въ Битоля и Щербинъ въ Митровица.

Това бѣше внушение отъ Провидѣнието.

Тая 1903 година, по поводъ страданията на нашитѣ еднородци и едновѣрци въ Македония, Св. Ст.-Загорска Митрополия издаде *„молебнo пѣние и молитвословие по случай страданията на поробенитѣ братя и борбата съ агариянитѣ за вѣрата и отечеството“*.

Въ молитвитѣ се визираха видимитѣ и невидимитѣ, явнитѣ и потаенитѣ врагове, напримѣрь:

„Послѣтъ имъ Ангела хранителя, Ёже ѿвразити злыя зѣмисли и противодѣйствиа и разрѣшити лѣбавыя совѣти и коварныя соглашенія, мыслящихъ и совѣщающихъ намъ злыя, видимыхъ и невидимыхъ, явныхъ и потайныхъ враговъ“ и прочее.

Потаения, невидимия врагъ, бѣше руската дипломация, която устрояваше злитѣ замисли и противодѣйствиа, урѣждаше лукавитѣ съвѣщания и коварнитѣ съглашения съ Австрия за унищожението на българския елементъ въ Македония.

Убийството на двата руски консула Ростовски и Щербина бѣше едно отъ Бога внушение. Божието Провидѣние съ това убийство прѣдупрѣди руската дипломация да не върви въ тоя гибеленъ за интереситѣ на руската държава пътъ.

Обаче това внушено прѣдупрѣждение не се възприе отъ руското правителство. За това и настѣпи ужасния погромъ.

Принципътъ на руската империя е *„теокрашизмъ“*. Основата, върху която е съзидана руската държава, е *„Богодържавието“*.

Русия бѣше една малка държавица. Бѣше си създала посланието да освобождава християнскитѣ народи отъ роб-

ството на мусюлманитѣ: татари, турци и арапи. Талантитѣ — силитѣ които бѣше и далъ Богъ ги увеличаваше съ работене по Божия промисълъ за благо на поробенитѣ християни.

За това, като бѣше вѣрна на малкото, Богъ я постави господарка на многото: стана първостепенна велика империя.

Напоследъкъ Русия освободи и България.

За това благодарение Богъ я възнагради, увеличи талантитѣ, силата ѝ: тя зема „Батумъ“, Черното море стана почти половината руско езеро. „Вакъ“ стана руски. Отъ Ленкоранъ до Астеробадъ всичкото Каспийско море стана руско. Зема знаменититѣ крѣлости: „Карсъ“ и „Ериванъ“: и „Нахичеванъ“ съ една голѣма частъ отъ планината „Араратъ“, плъкътъ отъ гдѣто се развило човѣчеството.

Послѣ, подирѣ берлинския трактатъ, за да бжде Божието дарование стократно по-голѣмо отъ направената жертва за освобождението на България, Господъ взе умътъ на великитѣ европейски сили, затвори очитѣ имъ и запуши устата, да не разбиратъ и да не виждатъ какво правятъ рускитѣ генерали въ дълбоката Азия.

Рускитѣ генерали трѣгнаха по дълбоката Азия: завладяваха господарства слѣдъ царства, и царства слѣдъ господарства; Хива, Мервъ, Самаркандъ, Кокандъ, Ташкесанъ и пр. пр., отидоха въ Манджурия, излѣзоха на Жълто топло море и създадоха знаменита крѣпостъ и пристанище: Портъ-Артуръ. За това пристанище и се създаде най-дългата въ свѣта линия — Сибирската желѣзница, която коштува милиарди.

Европейскитѣ велики сили неразбраха, невидоха какво направи, какво приспечели Русия и не казаха дума, не продумаха нищо.

Силата на Русия се удвои. Така щедро Богъ я възнагради.

Силата на тоя напредъкъ на Русия се заключава въ нейния основенъ принципъ: *„теократизмътъ“* — т. е. да изпълнява волята Божия, да върви по Бога — да освобождава поробенитѣ християнски народи отъ игото на бусурманитѣ.

Значи основата, върху която е съзидано и почива величието на руската империя е, както се каза: *„теократизмътъ“*.

Когато тая „основа“ се разклати и разпадне, тогава и руската империя ще се разклати, ще се разпадне и ще се сгромоляса.

Тая основа се изостави от руската дипломация когато, въ изпълнение на планът за подѣлбата на Македония между Сърбия и Гърция, подкани турцитѣ да нанесатъ поражение на християнитѣ, на българитѣ въ Македония.

Рѣшението на Русия да въздигне въ държавенъ принципъ „девизътъ“ „*намалението и изтощението* на България чрѣзъ раздѣлението на Македония и раздаването ѝ на нейнитѣ люти врагове — сърбитѣ и гърцитѣ и чрѣзъ даването на стара Добруджа на ромѣнитѣ, враговетѣ на славянството, бѣше едно прѣстѣпление което, споредъ закона на инерцията, води неотразимо къмъ по-голѣми и по-страшни прѣстѣпления — православна и християнска Русия да се съедини съ бусурманитѣ; въ услуга на враговетѣ на славянството, въ полза на гърцитѣ и ромѣнитѣ.

Съ това православна, славянска Русия, плюна вече и на православие и на славянство. Се показва, че не е нито православна, нито славянска: по своитѣ намѣрения и по своитѣ дѣла.

Едно отъ срѣдствата, които служеха за приложение на тоя планъ за намаление на България, бѣше и е и мѣрката за *вдигането на схизмата*. Вдигането на схизмата, като помирение съ патриаршията, целѣше и цѣли да се отрѣчемъ — въ църковно и културно отношение — отъ своитѣ еднородци които живѣятъ въ земитѣ опрѣдѣлени да се дадатъ на Сърбия, на Гърция и на Ромѣния. Оржията за изпълнението и на тоя планъ сѣ отъ насъ. „Турчинътъ не яде халва докато гяуринътъ не хапне нечисто“.

Жестокостта на руската дипломация открита въ нейнитѣ планове и пълкени кроежи за унищожението на българската народностъ въ Македония, разклати, тая жестокостъ, основата върху която се крѣпеше силата на руската империя.

Декларацията на императора, огласена отъ висотата на неговия прѣстолъ: „Една капка кръвъ непроливамъ за българитѣ въ „Македония“, бѣше засвидѣтелствуване, че руското правителство оставя Бога, като свое ръководно начало, и тръгнува по дявола. Защото, съ тая декларация, се казваше на турцитѣ: „избивайте, унищожавайте християнитѣ, българскитѣ жители на Македония, разрушете къщитѣ имъ, опозерете сѣмействата имъ и отъ нищо се не бойте: нѣма кой да

ви затрогне: азъ съмъ съ васъ. Защото съ това — съ унищожението на македонскитѣ българи, вие, турцитѣ, услужвате на мене, въ изпълнение планътъ и политиката на моето правителство“.

Турцитѣ схванаха желанието на императора и го удовлетвориха.

Разклати се основния принципъ на Русия. Разклати се и руската империя. Появи се Руско-Японската война.

Императорътъ, който не проливаше капка кръвъ за българитѣ въ Македония, пролѣ кръвта на 200,000 храбри руски маже въ Манджурия.

Потекоха потоци кръвъ въ врѣда, въ пакостъ на силата и величието на руската империя.

Въ наказанието на Русия се провидѣ явно Божия прѣстъ въ чудото. Божие наказание, чудо бѣше, щото японцитѣ, една трошичка народецъ, които за великанитѣ руси бѣха уподобени на маймуни, тѣ да побѣдатъ и да сгромолясатъ великанътъ — Русия, най-голѣмата, най-могъществената империя на свѣта, населена отъ 170,000,000 жители. „Портъ-Артуръ“, непрѣвзимаемата крѣпостъ, която коштуваше на Русия милиарди, маймунитѣ японци я прѣвзеха съ пристѣпъ. Това първо чудо. Друго чудо. Руската флота, която струваше милиарди, японцитѣ, малчугинитѣ, потопиха я въ морето като орѣхови люспи.

Богъ така строго наказва Русия за нейното вѣроломство. Наказа я за да разбере, че безъ Бога, двѣ пари не струва; Наказа я за да се вразуми: да се откаже отъ дявола, отъ плановетѣ ѝ за унищожението на българската народностъ, и да се повърне при Бога: да помага на потиснатитѣ, както е помагала въ минало врѣме и Богъ я възвеличилъ.

Възприе ли Русия урокътъ? — Погромътъ на България показва, че невъзприела тоя урокъ, че не се отказала да върви подиръ дявола: да помага на бусурмани, на сърби, на гърци и на ромѣни, противъ православнитѣ, противъ славянитѣ българи.

Какъвъ контрастъ! За нещастията, които сполетиха матушката въ Манджурия, повече сълзи се пролѣха въ България, отъ колкото въ Русия.

Българитѣ тѣй сѣ незлобливи, тѣй милостиви!

Колкото повече плачеха и тжяха въ България за нещастията на Русия въ Манджурия, толкова повече въ Русия се изказаха злорадства за нещастията на България, причинени отъ вѣроломнитѣ съюзници, натоварени и нагласени отъ руската дипломация.

Ей Богу! Българитѣ сѣ били и сѣ най-прѣданнытѣ хора на матушка Русия. Истината е, че самитѣ руси не сѣ толкова крѣпко прѣданны и привързани къмъ своя царь-баща и къмъ своето правителство, както сѣ българитѣ!

Колко трудъ, колко бдения, колко грижи и потове коштува на императора и на правителството му старанието да се докаже на българитѣ, че за реализиране на тѣхнитѣ идеали, за народното единство, нѣма по-голямъ врагъ отъ руската дипломация! Че тѣхното русофилство, че тѣхната слѣпа привързаностъ и прѣданностъ на императора и на правителството му, е причината на станалия погромъ на България.

Русофилството въ България достигнало до идиотство. Когато руската дипломация прави пакоститѣ, ние българитѣ нарочно си закриваме очитѣ; жумимъ за да не виждаме пакоститѣ правени намъ отъ Русия; «погромътъ ни дойде отъ Австро-Унгария; 16 юний е катастрофалната дата». Така казваме.

Това наше положение, създадено въ желанието ни да запазимъ свято своето русофилско чувство, се уподобява на положението отъ слѣдующия разказъ: нѣщо около 50—60 години въ градъ Прилѣпъ, въ сѣмейството на Клисурчевци, гдѣто имало нова невѣста (булка), дохождалъ ноця *вампиръ* (вѣрколакъ). Трайче Келешътъ, който се прѣструвалъ на вампиръ, съ похождения за булката, разказваше въ единъ кружокъ на свои приближени слѣдующето: «кога тропна—тукъ—тамъ—домашнитѣ си рекатъ: „иде вампира!“ уплашватъ се и се събиратъ въ една стая. Осмѣлявамъ се и влизамъ въ тѣхно присѣдствие въ стаята. Тѣ всички навеждатъ глави и жумятъ; не си отварятъ очитѣ за да не видатъ какво прави вампирътъ“.

И ние, сироти русофилитѣ българи, жумиме, не си отваряме очитѣ за да не видимъ какво прави „вампирътъ“ за нашата сѣдба. Жумимъ прѣдъ пакостнитѣ му дѣла за да мислимъ, че той само добро прави за насъ.

Не поглеждаме, защото не желаемъ да видимъ, че нашия идолъ, на когото се покланяме като на свой величайши до-

бродѣтель, е зълъ гений за сѣдбата на честита и велика България. „Не е той“, викаме. „Не е той, а е 16 юни“. Да мижимъ, братя русофили и да викаме, колко гърло ни държи: «не е той, а е 16». Да мижимъ и да не слушаме приказки. *„Да прѣтърпимъ и да прѣмълчимъ съ небивалъ стоицизмъ“.*

Руския императоръ, който, както се види, не държи смѣтка за чувствата на самитѣ насъ русофилитѣ, дойде на поклонение въ Кюстенджа, за да изкаже своята признателностъ и благодарностъ на Ромъния, орждието за нанесения погромъ на България, да ѝ благодари, че извърши съ достоинство мисията съ която бѣ натоварена отъ Него за да извърши прѣпоръчания погромъ.

Дойде съ Сазоновъ, шефътъ на неговото правителство, за да се не изпретълкува визитата и да се не каже, че е една проста етикета, повръщане на визита, а да разбератъ всички, че посѣщението е съ политическа цѣль: да благодари за погрома нанесенъ на България и да санкционира Букурешкия договоръ, за ненарушението на който Сазоновъ, шефътъ на руската дипломация, се произнесе категорично съ внушение да разбере България, че е невъзможно нарушението на тоя договоръ и за това да не мисли за реваншъ и да се не надѣе, че ще може единъ день да си земе назадъ нѣщо отъ ограбеното, което ограбване е прѣдначертано отъ прѣди 25 години.

Когато ние, русофилитѣ, си дерѣхме гърлата да викаме: „не е Той, а е 16 юни“, императорътъ въ Кюстенджа, прѣдъ очитѣ на цѣлия свѣтъ, въ врѣме на тостовѣтъ отговори, като извика грѣмогласно и рече: „Азъ съмъ, азъ произведохъ погрома на България! О, вие слѣпи русофили, не ми отнимайте славата съ вашето слѣпо твърдене, че не съмъ азъ и че е билъ 16-й! За да се отворятъ очитѣ като на васъ слѣпци и да не ми отнимате заслугата, слѣдователно и славата за нанесения отъ мене, чрѣзъ моето правителство, погромъ на България, азъ станяхъ шефъ на полка, който прѣвъ влѣзе въ Силистра! Азъ съмъ шефъ на крадливия полкъ, който съ своето първо влизане въ Силистра огласи, даде сигналъ за погрома на България“.

„Азъ станяхъ шефъ на тоя полкъ за да докажа на слѣпитѣ българи, че азъ съмъ шефътъ на погрома, шефъ за изпляхосването на България.“

„Разберете бе българи, азъ произведохъ погрома, споредъ както бѣхъ казалъ: „България ще бжде наказана, но не съвсѣмъ унищожена!“

„Никой нѣма право да му отнема наградата и похвалата които заслужавамъ за тоя погромъ, който допринесе много на мира, омиротворението на Балканитѣ: нали съмъ „миротворецъ“! Мой е тоя погромъ. Азъ го извършихъ. Вързахъ кучето и омиротворихъ балканитѣ. Спасихъ общия миръ, мирътъ на Европа“.

Императорътъ съ своето посѣщение въ Кюстенджа и съ тостовѣтъ, размѣнени между него и краля Карола, показва кому се дължи честта и славата за омиротворението на Балканитѣ, слѣдователно и на Европа, чрѣзъ нанесения погромъ на България.

Отиватъ напраздно съвѣтитѣ на Негово Блаженство Екзарха: „да прѣмълчимъ истината за „виновника на погрома— „да прѣтърпимъ и прѣмълчимъ, съ небивалъ стоицизмъ“ отиватъ напраздно, когато истината всѣки я знае, когато тя е ясна като бѣлъ день и когато самия виновникъ велегласно посочва на себе си като на виновникъ на тоя погромъ. Въ такъвъ случай, намъ не остава нищо друго, освѣнъ както прави Негово Блаженство, да посочимъ на орджията, на „ония наши държавници и умни мъже, които прѣдизвикаха катастрофата“.

Това е право. Безъ орджията, виновникътъ, „дѣца“ на погрома неможеше да направи нищо, неможеше да изпълни своя планъ.

Да видимъ какъ тия орджия, тия наши държавници и умни мъже съдѣйствуваха за изпълнението на планътъ, кроенъ отъ прѣди 25 години за достигането на тоя погромъ.

„Истината всѣки я знае“, каза Негово Блаженство, „тя е ясна като бѣлъ день“, че орджията, които прѣдизвикаха тая катастрофа, сж наши държавници и умни мъже“.

„А какво е 16 юни?—“ Това е, рече Негово Блаженство, точката която ще прѣсне, или по-скоро, която прѣсна свѣтлината на България, както и на цѣлия свѣтъ. Съ нея дата България се освѣтли, „какъвъ народъ притежава, какъвъ глава, какви държавници, а заедно съ това и какво бждѣще я очаква“. (в. „Утро“ 17 юни 1914 № 1219).

Освѣтлението е, че виновници за катастрофата сж: и народътъ, и главата му—царьтъ и неговитѣ държавници. Тоестъ: всички.

Това е вѣрно. Това е самата истина.

Каквѣто е народътъ, такъвъ му е и главата—царьтъ, таквизъ му сж и сановницитѣ, държавнитѣ мъже.

Излагаме и обвинението и оправданието.

Нашия, българския народъ, въ своето болшинство, въ своитѣ деветъ десети части е билъ крайно, слѣпо русофилски. Никой не е билъ въ състояние, нищо не е могло да подѣйствува за да се отклони отъ своето чувство на крайна прѣданность, неразривна привързаность къмъ матушката. Той е билъ готовъ да пожертвува даже съ интереситѣ на своето отечество, ако това би изисквали рускитѣ интереси. Довѣрието, което имаше българския народъ къмъ матушката, нѣмаше прѣдѣлъ, нѣмаше никакво ограничение, бѣше пълно: любовъ и довѣрие къмъ Русия повече даже отъ колкото къмъ Бога.

Такава безпрѣдѣлна бѣше любовта и довѣрието на българитѣ къмъ Русия въ лицето на нейния императоръ и на нейното правителство.

Нация царъ, Негово Величество Фердинандъ, е конституционенъ господаръ. Викнали сме, че не искаме „личенъ режимъ“. Царьтъ да неправи нищо по свое разбиране, а да се ръководи отъ волята на народа. Добрѣ. И той послуша.

Той, по убѣждение, си е русофобъ. Царьтъ отъ всѣкиго по-добрѣ знаеше, че руското правителство нѣма да допустне уголѣмението на България, а ще дѣйствува за нейното намаление и отслабване.

Но народътъ е русофилски, съ слѣпо довѣрие къмъ Русия

И царьтъ, по волята на народа, стана русофилъ, съ пълно довѣрие къмъ руската дипломация.

Прѣдъ видъ на прѣдлежащитѣ важни събития, той, царьтъ, като русофилъ, по волята на народа, повика на властъ кабинети русофилски. Нѣма „личенъ режимъ“: се съобразява съ народната воля.

Лицата отъ русофилскитѣ кабинети, — Гешевъ — Даневъ — като изразители на народната воля, бѣха русофили, слѣпо довѣрени на руската дипломация. Такава бѣше народната воля.

Излиза, че каквѣто му е народа, такъвъ му и царьтъ, таквизъ му сж и министритѣ. Чисто конституционно.

Когато си подаде оставката г. Ив. Ев. Гешовъ, Негово Величество царътъ не можеше да не знае, че ако се състави новъ кабинетъ, пакъ русофилски, може да настъпи катастрофа за България. Това бѣше казано и разбрано. Но, той, споредъ народа, бѣше русофилъ.

Ако либералния кабинетъ на Радославовъ бѣше повиканъ на властъ тогава, когато царътъ повика русофилския, Даневия кабинетъ, всѣки знаеше, че нѣмаше да настъпи погрома.

Но, нали трѣбваше да нѣма „личенъ режимъ“? И царътъ стана русофилъ, споредъ волята на народа. Камарата русофилска, трѣбваше и кабинета да бѣде русофилски.

Ама, въ тоя критически моментъ, ако кабинета бѣдеше русофилски, нали бѣше явно, че ще пропадне България?

И „неличния режимъ“ отговаря: „Ако. Нѣка. Ще пропадне, наистина, ама ще пропадне по правилата на конституцията, а не по „личния режимъ“.

Нѣма „личенъ режимъ“. Царътъ е русофилъ. Добрѣ.

Крайнитѣ елементи: социалисти (ш.), радикали, земледѣлци, а покрай тѣхъ и демократи, трѣбва, споредъ девизътъ на тѣхнитѣ групи, да бѣдатъ, по естество русофоби; а пъкъ тѣ, наопъки, надпрѣварватъ се въ своята ревностъ да се явятъ като крайни русофили.

Защо тѣ, крайнитѣ елементи, дъртитѣ русофоби, сега се показватъ, че сж русофили? И бой ядохъ въ камарата въ борбата имъ да се не състои заемътъ въ Германия за да угодятъ на Русия? Нали сж русофили? Защо сж русофили?

Русия ще повлияе на царътъ да повика тѣхъ, като русофили на властъ. Искатъ властѣта отгорѣ, отъ царътъ, чрѣзъ влиянието на Русия, на автократорската монархия. И тѣ, на прѣдначиви елементи, и викатъ, та гърло си дератъ противъ „личния режимъ“. Велика шарлатания. Господъ да си ги прости. Горкитѣ! Полудѣватъ за властъ. „Дайте ни властѣта, та отъ дѣто иска нека дойде, нека бѣде и отъ „горѣ“.

Добрѣ. Но царътъ е конституционенъ. Нали да нѣма „личенъ режимъ“ — това искаме.

Ето сега народътъ не е вече така русофилски, какъвто бѣше прѣди погрома на България.

Сега е българофилски. Че не е русофилски, се констатира съ факта, че на послѣднитѣ законодателни избори той

катурна най-голѣмитѣ русофилски партии, народняшката и либерало-прогресистката.

Тѣй като народътъ не е вече русофилски, и царътъ, като конституционенъ, не е, по волята на народа, русофилъ. Слѣдователно и кабинетитѣ не трѣбва да сж русофилски. Такава е волята на народа. Нѣма „личенъ режимъ“.

Крайнитѣ елементи късно се даврандисаха да станатъ русофили. Като русофили нѣма да дойдатъ на властъ.

Види се, че тѣ ще си останатъ „бѣли въ очитѣ“. Нѣма да дойдатъ на властъ. Русофилството ще имъ остане единъ „келепиръ“!

Какъвто е народътъ, такъвъ е и царътъ, такова е и правителството — не русофилско.

Която пиртия иска да дойде на властъ, не трѣбва да бѣде русофилска.

Извѣстно е, че България се готвѣше 30 години за освобождението на поробенитѣ братя. Нейния идеалъ бѣше: *обединението на българския народъ*.

Прѣдлѣжеше да се манифестира освободителната война.

Възползувана отъ тоя стрѣмежъ на България за освобождението на поробенитѣ братя, руската дипломация устроя една клопка (капанъ), въ който да попадне България наедно съ своя царъ.

Тоя капанъ планиранъ бѣше, както се знае, отъ много врѣме, отъ 25 години. Само ние, заслѣпенитѣ русофили, не го виждахме, или, по-скоро, не рачехме да го видимъ. Жумимъ прѣдъ вампиро.

Устроения отъ руската дипломация балкански съюзъ бѣше уредения капанъ за погрома на България во главѣ съ своя царъ.

Подиръ детронирането на князъ Ал. Батемберга, извѣстно е, че Русия, чрѣзъ изпращането въ България на своя комисаръ, като въ областъ находяща се подъ неинъ протекторатъ, се опита да тури рѣка на България.

Стамболовъ, въ своята неимовѣрна рѣшителностъ, извика: „долу рѣцѣтѣ“ и, като разви знамето на „независимостѣта“, отвори ожесточена борба противъ посѣгателството на независимостѣта на България.

Тогава, въ тая борба, Австро-Унгария се яви поборница, въ защита каузата на независимостѣта на България, а съ Австро-Унгария — почти цѣла Европа.

Съ образуването на Балканския съюзъ се цѣлѣше, както се каза, разгрома на България.

Въ такъв случай се мислѣше, че, при опита за погрома на България, пакъ Австро-Унгария ще се яви застъпница, да защитава България и — поради нея — и други нѣкои отъ силитѣ.

Ето за това въ договора на тоя Балкански съюзъ, се помѣсти клауза враждебна на Австро-Унгария, т. е. България се задължаваше да даде на Сърбия 200,000 щика противъ Австро-Унгария. Се цѣлеше съ тая клауза да се прѣдизвика смъртна враждебностъ на тройния съюзъ противъ България.

Тоя съюзъ съ Сърбия бѣше едно крайно глупаво дѣло за България.

Нѣма българинъ, който да не разбираше, че тоя съюзъ съ сърби и гърци, съюзъ съ вълка и мечката, ще бѣде пакостенъ за България.

И най-простия българинъ знаеше, че сърбитѣ сж подли и вѣроломни; че тѣ отдавна планиратъ и дѣйствуватъ открито за да ни ограбятъ; че искатъ да ни взематъ не само Македония, но още — Кюстендилъ, и София, и Видинъ; че тѣ за Сливница има да си отмъщаватъ на България и че тѣ, най-послѣ, сж били всѣкога въ съюзъ съ враговетѣ на България — турцитѣ и гърцитѣ.

И дѣцата въ България знаеха, че гърцитѣ сж най-големитѣ врагове на България и на славянството. На турчинъ може да имашъ довѣрие, но не и на грѣкъ.

Мълвата за царѣтъ е, че той е прочутъ дипломатъ.

Какъ той се измами да свържи съюзъ съ най-големитѣ и непримирими врагове на България? Какъ той си допусна да подпише единъ договоръ въ който се заключава клауза, че България, въ случай на нужда, ще воюва противъ Австро-Унгария слѣдователно и противъ тройния съюзъ въ полза на Сърбия и Русия? Чрѣзъ тая клауза България се явява „врагъ“ на тройния съюзъ. И наистина на врѣмето германскитѣ вѣстници писаха, че Германия увеличава военнитѣ си сили, защото на Балканитѣ се издига единъ четвърти членъ на тройното съглашение.

Незнаеше ли Негово Величество царѣтъ, че сърбитѣ и гърцитѣ, като вѣроломни, ще ни изиграятъ, та приема съюзъ съ тия непримирими врагове на България? Не разбираше ли, че съ подписването на договора съ Сърбия, България се огла-

сва за врагъ на тройния съюзъ? Не се сѣщаше ли, че, когато руската дипломация ще прилага своя планъ за изтощението и намалението на България, въ полза усилването и уголѣмяването на сърби, на гърци, на ромъни и на турци, че не ще има кой да се застъпи за България?

Нали тройното съглашение, като съюзно на Русия, ще дѣйствува въ изпълнението на тоя планъ, а тройния съюзъ — ще съизволява? Не бѣше ли явно, че изпълнението на тоя планъ, по „девизѣтъ“ на руската дипломация, за омаломощаването и намалението на България, е за въ полза на нѣмскитѣ интереси?

Всичко това по-добрѣ отъ всѣкиго знаеше Негово Величество царѣтъ. Но, нѣмаше какво да прави. Не можеше да се противопостави. Нали е конституционенъ господарь? Народната воля бѣше да има пълно довѣрие на руския императоръ и на руската дипломация.

Освѣнъ това, „правителството управлява, а царѣтъ царува“.

Тоя балкански съюзъ, както е извѣстно, се уреждаше отъ руското правителство, а изпълнението на договора бѣше подъ гаранцията на императора.

Когато българското правителство — Гешовъ-Даневъ — прѣдлага на царя да приеме тоя съюзъ и да подпише договора, можеше ли той да не приеме и да се противопостави?

По волята народна неможеше да се противи. Като конституционенъ господарь, длъженъ бѣше да приеме и подпише актоветѣ които му поднася правителството.

Съ приемането на съюза и подписването на договора показва царѣтъ, че нѣма „личенъ режимъ“; че има конституционенъ господарь, който „не управлява, а само царува“.

Какво искаме повече? Нали всички бѣхме русофили, нали всички викахме и си дерехме гърлата: „да нѣма личенъ режимъ“?

Да си прѣдставимъ: какво щѣше да бѣде положението на царѣтъ, ако той неприемеше съюза и не подпишеше договора съ Сърбия?

Послушнитѣ орждия на руската дипломация, числото на които е легионъ, ще вдигнатъ голѣмъ шумъ и ще почнатъ да викатъ: „царѣтъ прави се личенъ режимъ“: той е нѣмецъ; за това е врагъ на славянството. Не ще съюза, защото е противникъ на обединението на българския народъ. Не под-

писва договора. Защото нѣма довѣрие на гаранцията отъ руския императоръ. Не ще уголѣмяването на България чрѣзъ съдѣйствието на Русия. Не ще за това, защото е врагъ на Русия, врагъ на славянството!

И щѣха да търсятъ случай да го пропадять отъ България, както пропадиха Батемберга.

Царьтъ прие съюза и подписа договора. Но пакъ той лошъ. Вълкътъ рѣшилъ да изѣде агнето. „Мѣтишъ ми водата“. Ама водата текла надолу — отъ вълка къмъ агнето. Ако „неразсжждавай; отъ долу на горѣ, ще те ямъ“.

Приелъ, неприелъ съюза; подписалъ, неподписалъ договора, царь Фердинандъ трѣбва да се пропади отъ България. И толкова.

За това се измисли, или, по-скоро, съ създаде 16 юни.

«Съ една пушка, два лова, два заяка». Хемъ да се извърши погрома на България, споредъ девизътъ на руската дипломация за омаломощението и намалението на България, хемъ всичката вина за тоя погромъ да падне върху главата на Царь Фердинанда.

Руския печатъ не криеше своята надежда, че подиръ тоя погромъ, ще бѣде изпѣденъ отъ България Царь Фердинандъ.

Въ що се провинилъ Царь Фердинандъ прѣдъ руската дипломация?

Той, по своето стремление за величие и независимостъ, прѣчи на плановѣтъ да си влѣзе България въ нормалното си положение: да си стане една руска губерния по подобие на филандия, споредъ първоначалния планъ на руската дипломация.

Жизненитѣ интереси на България страдатъ отъ маскитѣ на „филство“ и „фобство“. Всѣки честенъ българинъ трѣбва да изхвърли маската: нѣма русофилство, нѣма русофобство. Да сме на чисто. Има българи, които сж за руска губерния, и има — които сж за независима България. Да се не лжемъ.

Трѣбва да сме *всички* или за руски протекторатъ, или за независима България. Било за едното, било за другото, всички да сме заедно, а не раздѣлени и раздробени.

1. Каква щѣше да бѣде ползата, ако бѣхме всички за руски протекторатъ?

Първо. Русия щѣше да дѣйствува за една велика България, въ границитѣ на която да влизать: цѣла Македония до рѣка Бистрица наедно съ Солунъ и Призрѣнъ; цѣла източна и западна Тракия наедно съ Родосто; цѣла Добруджа по дѣсното течение на Дунава до морето и даже частъ отъ Албания.

Второ. Нѣмаше да имаме нужда отъ министерства на външнитѣ работи и войната; нещѣхме да поддържаме отдѣлна армия. Разходитѣ щѣха да се намалятъ до минимумъ, слѣдователно и данѣцитѣ щѣха да бѣдатъ нищожни. При такъвъ руски режимъ висшето духовенство щѣше да благува и и царува, щѣха митрополититѣ да се возятъ на каляски теглени отъ три чифта, шестъ коне и да се радватъ на доходъ отъ 300,000 лева годишно.

Трето. Нѣмаше да имаме караница, разправии и конфликти съ околнитѣ държави. Рахатъ. Рай Божи.

Въ замѣна на тия блага, неприятноститѣ отъ протектората ще бѣдатъ: намѣсто царь, ще имаме императорски комисарь. Доленъ, безъ честолюбие народъ не ще царь. Стига единъ царибашия. Митинги, свободенъ печатъ, свободно слово — щѣха да бѣдатъ погребени. Щѣхме да имаме и Сибирь. Главно — кнутътъ щѣше да ни вразумява и възпитава. „На такива глави, такъвъ бръсначъ“.

II. Каква щѣше да бѣде ползата ако бѣхме били всички за независима България. Единъ народъ не се поробява, ако изъ между него нѣма прѣдатели, орджия на завоевателя. Когато *всички* сж за независима България, значи нѣма искатели на протекторатъ, нѣма прѣдатели.

Поради липсата на орджия, на прѣдатели, завоевателятъ ще измѣни фронта. Въ такъвъ случай руската дипломация ще бѣде внимателна въ пазене и защищаване интереситѣ на нашата нация. Ще се бои да не би като накърни или като допустне да се накърнятъ тия интереси, цѣлия народъ ще се възмути и ще потърси съюзници въ лагери на противницитѣ на Русия. А пъкъ както е сега, тая дипломация небоязнено ни мачка и раздава свободно и неразборно нашитѣ земи на нашитѣ врагове.

Никой българинъ, слѣпъ русофилъ, недопускаше мисълта, че Русия ще остави ромжнитѣ или турцитѣ да нахлуятъ въ България. Не само ги остави, но и ги насърчи и подскокороса.

И еднитѣ и другитѣ изпълниха желанието на руската дипломация: Ромѣния да вземе Добруджа, а Турция — източна Тракия съ Одринъ, Лозенградъ и Димотика.

При тия дѣйствия, при тия пакости, извършени отъ руската дипломация, ние слѣпитѣ русофили, викаме: „това е отъ Бога халвица“. „Жумете — Това е вампиръ“.

При такива доброволни слѣпци, какъ да се не одързости Трайче келешътъ да влѣзе въ стаята и, въ присѣдствието на домашнитѣ, да оскверни невѣстата (новата булка)?

При такива слѣпци, идиоти русофили, какъ да се не одързости императорътъ да посѣти и влѣзе въ Кюстенджа и, въ присѣдствието на цѣлъ свѣтъ, въ тостоветѣ и съ шефството си на 5 полкъ — да не оскверни честта, достоинството и националното чувство на българския народъ? Мижете, вампиръ е.

Има ли тоя народъ национална гордостъ, човѣшко чувство и честолубие, ако той, на тия явни пакостни дѣйствия, засвидѣтелствувани всячески, вика: „не е той, а е 16 юни! не е той: „истината е ясна като бѣлъ день; всѣки знае, кой е. Но, велики национални интереси, повелѣватъ да жумимъ, да прѣтърпимъ и да прѣмълчимъ съ *небивалъ стоицизмъ*!“

„Ти го биешъ, и той ти казва: да ти сж много години, аго!“

Кой не ще плюе на такъвъ идиотъ и подлецъ?

Всичко що е честно, и почтенно, и патриотично въ българския народъ да излѣзе откровенно, безъ маска на „филство“ или фобство“ и да каже за коя политика е: да стане ли България руска губерния или да си остане и закрѣпне „независима България“?

Ония, които сж за първото — за руска губерния, да се обявятъ противъ стоенето на царъ Фердинанда въ България и да чакатъ да посрѣщнатъ дохождането на руския императорски комисаръ и пристигането въ нѣколко трена отъ необходимата на режима му принадлежностъ — казашки кнутове (камшици), а не соли.

А пъкъ ония, които сж за независима България, да се згрупираатъ около своя царъ и неговото правителство, около емблемата на отечественната независимостъ.

България е болна. Тя страда отъ недѣга на слѣпото русофилство. Погромътъ се държи на тоя недѣгъ.

Има 16 юний. Но той, 16 юний, е нагласенъ и създаденъ пакъ отъ тоя недѣгъ. Революционното движение по поводъ на заема отъ Берлинъ, е резултатъ на сжщия недѣгъ.

Комюникето на руската въ София легация издаде сигнала за това движение. И всичкитѣ, заслѣпени отъ рѣчениия недѣгъ, пошрекълѣха и побѣснѣха. Подобно вмѣшательство въ вѣтрѣшнитѣ работи отъ чужда легация, се допуска не наказано само въ България, гдѣто кипятъ прѣдателитѣ.

Лъжепоборницитѣ за свободното слово не даватъ възможностъ да се обясни истинското положение. Съ рикане и ритане животинско потѣпкуватъ свободното слово. Боятъ се отъ истината. Съзнаватъ, че дѣйствията на тѣхния подвигъ, като непатриотични, не сж за прѣдъ свѣтлината. Като мрачни и позорни, трѣбва да се покриятъ съ мракъ и позоръ: съ рикане и ритане животинско.

Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ е умѣнъ човѣкъ и добъръ българинъ, патриотъ. Има само единъ недостатъкъ: страда отъ недѣга на русофилството. Той и другаритѣ му сж отлични хора, способни и енергични.

Защо той прие съюза съ балканскитѣ държавици: Сърбия, Гърция и Черна-Гора, и защо склучи договора съ Сърбия?

Отъ патриотизмъ, за да извърши, въ послѣднитѣ дни на живота си, едно велико патриотично дѣло: освобождение на поробенитѣ братя и обединението на българския народъ за да остави единъ примѣръ на потомството въ лицето на интелигенцията, какъ трѣбва да се дѣйствува умно и патриотично. Той се въодушевляваше отъ най-патриотични чувства за благото на отечеството.

Можеше ли г-нъ Гешовъ — наедно съ своитѣ отлични другари — да не знае, че сърбитѣ сж подли, вѣроломни и най-заклѣти врагове на България.

Можеше ли той да не знае и старата и новата история за враждебнитѣ и вѣроломни отношения на сърбитѣ къмъ България?

Съюзътъ на сърбитѣ съ гърцитѣ и турцитѣ противъ българитѣ въ Македония бѣше прѣсенъ.

Фирмилиановия въпросъ не показва ли, че сърбитѣ, съ съдѣйствието на руската дипломация, се стрѣмятъ да ограбятъ цѣла Македония? Сжщо и гърцитѣ съ сжщото съдѣйствие.

Можеше ли всичко това да не знае г-нъ Ив. Ев. Гешовъ,

Защо г-нъ Гешовъ, тоя уменъ и патриотиченъ човѣкъ, свързва съюзъ съ най-големитѣ и непримирими врагове на България — сърбитѣ и гърцитѣ?

Защо подписа единъ договоръ съ който признава чисто български земи за спорни и съ който въведе началото за подѣлба на Македония? Всѣко българско правителство се придържаше до принципа: „автономията на Македония“.

Той не знаеше ли, защо руската дипломация бѣше най-големия противникъ за автономията на Македония и недаваше да става дума за тая автономия?

Знаеше. Ако Македония добие автономия, нѣма да остане нито сърбинъ, нито пъкъ грѣкъ.

Въ Македония имаше нѣколко грѣкомани и сърбомани. Но чисти сърби, нѣмаше нито *единъ*: но чисти грѣци, освѣнъ по край-морскитѣ мѣста, навѣтрѣ нѣмаше, като жители, нито *единъ*.

Автономията на Македония за руската дипломация значеше да стане Македония българска. Това е противъ „девиътъ“ на руската дипломация за намалението на България.

Кабинетитѣ Гешовъ — Даневъ приеха съюза и подписаха договорѣтъ съ Сърбия по искането и посрѣдството на руската дипломация и подъ гаранцията на императора.

Тия кабинети бѣха чисто русофилски.

Приеха съюза и гаранцията по диктовката на русофилския „девиътъ“: той се състои:

Да се слуша руската дипломация, безпрѣкословно и безъ възражения. Да се изпълнява нейната воля съ пълно довѣрие и безъ всѣко съмнѣние, че всичко каквото върши и каквото иска тая дипломация, ще бѣде все за въ полза на България.

Кабинетитѣ Гешовъ — Даневъ, като прѣдставители и тълкуватели на русофилскитѣ чувства на българския народъ, слѣпо — довѣрчиво се водѣха отъ волята и ръководството на руската дипломация.

Сключиха съюзъ съ заклѣтитѣ исконни врагове на България; подписаха договоръ за подѣлбата на Македония и за воюване противъ Австро-Унгария, а чрѣзъ нея — и противъ тройния съюзъ.

Погрома на България се дължи на *слѣпото довѣрие* което питаеха кабинетитѣ Гешовъ — Даневъ къмъ руската дипломация и къмъ императора.

Това довѣрие бѣше изражение на слѣпото довѣрие на българския народъ къмъ матушката, къмъ руския народъ.

Виновността или, по-добрѣ да се каже, невѣжеството на въпроснитѣ кабинети се заключава въ факта, че тѣ не-различаваха руския народъ отъ руската дипломация, а ги отождествяваха.

Друго е руския народъ, и друго е — неговата дипломация.

Българския народъ има слѣпо довѣрие на руския народъ, а не на неговата дипломация.

Между тая дипломация и руския народъ нѣма нищо общо: нито православие, нито славянски интереси.

Отъ тая дипломация интереситѣ на руския народъ страдатъ повече, отъ колкото ония на българския народъ.

Руски кореспонденти ни разправяли, че врага на славянството, на Русия и на България се крие въ руската дипломация; чрѣзъ нея дѣйствува нѣмцойщината.

Въ в. „Миръ“, въ брой 4253 отъ 12 юни 1914 год. се публикува единъ „Апелъ отъ Русия“, съ телеграма отъ Петербургъ, 10 юни: в. „Миръ“, копие „Прѣпорѣцъ“.

„Облегчени отъ нѣмскитѣ старания въ България, нѣмскитѣ крѣгове въ Русия подемаатъ кампания противъ България. Сазановци и Радославовци сѣ забравили здравия смисълъ на руския и българския народи. Помогнете за разрушение на двойната игра. Да живѣе България. Русинъ“

Редакцията на в. „Миръ“ обяснява, че „русинъ“ е псевдонимъ на виденъ руски публицистъ, редакторъ на единъ отъ влиятелнитѣ въ Петербургъ руски вѣстници, който постоянно защитава правата българска кауза“.

Нѣмскитѣ крѣгове въ Русия, подъ обликѣтъ на „Сазановци“, е руската дипломация, която подема кампания противъ България. Въ лицето на Сазановци, на руската дипломация, воюва противъ България нѣмцойщината, а не руския народъ. Отъ тази руска нѣмцойщина страда и България, и Русия, и славянството, и православието.

На удивлението: защо руската дипломация облагодѣтелствува враговетѣ на славянството: грѣцитѣ и ромжнитѣ и враговетѣ на православието — мусюлманитѣ въ пакостъ и вѣрѣда интереситѣ на славянска и православна България, като даде на ромжнитѣ Добруджа, на грѣцитѣ Македония, а на турцитѣ — Тракия? — се обяснява, това удивление, че тая ди-

пломация е враждебна на славянството и на православие, като нѣмцойщина, като Сазановщина.

Тази разлика между руския народъ съ неговитѣ интереси и желания и руската дипломация съ нейнитѣ замисли противъ интереситѣ на тоя народъ и противъ славянството и православие, русофилскитѣ кабинети на Гешовъ—Даневъ несъмнѣха да схванатъ.

Въ това не схващане, въ това заблуждение се заключава измамата, вѣроломството, слѣдователно—погрома на България.

Искренни русофили, вѣрно прѣданни, да служатъ усърдно на руския народъ, интереситѣ на когото отождествляваха съ интереситѣ на българския народъ, тия русофилски кабинети—Гешовъ—Даневъ, иматъ своето оправдание, въ факта, че бѣха вѣроломно измамени отъ руската дипломация.

Въ что се състосше измамата, вѣроломството?

Ето въ что:

Споредъ договора съ Сърбия, устроенъ отъ руската дипломация, земитѣ които щѣха да се приспечелятъ отъ погрома на турската държава, ще се подѣлятъ така: 1) всичкитѣ области, които се намиратъ на сѣверъ и западъ отъ „Шаръ“ планина, ще принадлежатъ, безпрѣкословно, на Сърбия; а всички ония области, които се намиратъ на изтокъ и югъ отъ Родопитѣ до морето, ще принадлежатъ безъ прѣкословно на България. 2) Останалата областъ на изтокъ и югъ отъ „Шаръ планина“, на западъ отъ Родопитѣ и на югъ до морето, ще се подѣли така: се тегли една гранична линия отъ Егри Паланка, която се простира до брѣга на Охридското езеро при манастира Бѣбовци. Всичката оная областъ, която се намира нагорѣ, на сѣверъ отъ тая линия, е „спорна“. А пъкъ всичката оная областъ, която е на долѣ, на югъ отъ тая линия, е не спорна, принадлежи на България: върху тая областъ Сърбия нѣма да има никакви претенции. Върху спорната зона която е на сѣверъ отъ рѣчената линия, ще се произнесе арбитърътъ, императора. Той като арбитъръ, има право да движи, да вдига тая линия само на сѣверъ, до гдѣто намѣри за добръ, или пъкъ да признае тая линия за граница между Сърбия и България.

Отъ рѣчената линия—Егри-Паланка—Охридското езеро—всичко на долу, на югъ и на изтокъ до бѣло, до мраморно море и до черното остава на България, безпрѣкословно.

Понеже българскитѣ правителства се придържаха по принципа да нѣма подѣлба на Македония, се измисли уловката съ „спорната зона“. Императорътъ, като арбитъръ, съ правото да вдига на сѣверъ линията—Егри-Паланка—Охридското езеро—до тамъ до гдѣто цѣлата спорна остане на България.

Отъ рускитѣ дипломати шепнато бѣше на нашитѣ, че „спорната зона“ се създава съ цѣлъ да се убѣдятъ сърбитѣ да приематъ договора като ще се надѣятъ, че всичката спорна земя ще остане на Сърбия: така ще бждатъ надеждени. А пъкъ вие, българитѣ, бждете спокойни: всичката спорна областъ *ще бжде ваша*. Нѣма да има подѣлба на Македония: цѣла ваша. Имате за гаранция, честното, мощно слово на императора“.

При такава една областъ отъ линията Егри-Паланка до Охридското езеро; областъ до Егейско, до Мраморно и до Черно морета, при обѣщанието, че съ правото на арбитѣра императора да движи и вдига тая линия на сѣверъ, ще получи България и спорната зона, т. е. цѣла Македония, кой българинъ при такъвъ договоръ съ гаранцията на императора за изпълнението му, кой българинъ на мѣстото на г-нъ Ив. Ев. Гешовъ не би приелъ съ благодарностъ и съ гордостъ такъвъ съюзъ съ такъвъ договоръ?

Кой българинъ би се осмѣлилъ да каже, че нѣма довѣрие на императора? Кой би си допустналъ, че тукъ, при тази гаранция, се упражнява машинация, се крои капанъ, въ който да падне България съ своя царъ?

Вината на хората отъ кабинетитѣ Гешовъ—Даневъ за погрома на България не се състои въ това, че тѣ имаха пълно довѣрие на руската дипломация и на императора, че останаха вѣроломно измамени, а — вината — се състои въ това, че тѣ, по партизански съображения, не се осмѣлиха да изповѣдатъ истината, кой е причината за погрома, а отидоха да обвиняватъ неотговорни лица, да „търсятъ подъ волѣтъ теле“, и го посочиха, че го намѣриха въ 16 юни.

Поне да бѣха постѣпили, както постѣпи Негово Блаженство, и да кажеха, както той каза: „истината всѣки я знае—тя е ясна като бѣлъ день. Великитѣ национални интереси, обаче, диктуватъ, всичко това да се прѣтърпи и да се прѣмълчи съ небивалъ стоицизъмъ“.

По поводъ оставката на г-на Ив. Ев. Гешовъ ние пи-
сахме на едно високопоставено лице слѣдующето:

„Руската дипломация знаеше, че българското правител-
ство се съставлява отъ лица русофили, но не знаеше, че въ
България нѣма прѣдатели на отечественнитѣ интереси.

„Мисълта, че русофилитѣ, по своя девизъ, ще се съ-
образяватъ съ изисканията на руската дипломация, въведе въ
заблуждение послѣдната да се одързости да иска отъ Бълга-
рия нейното самоубийство и да насърдчи сърбитѣ и гърцитѣ
да увеличатъ претенциитѣ си и да тероризиратъ българитѣ
въ Македония за да ги заставятъ да се откажатъ отъ своя-
та народностъ.

„Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ, като добъръ патриотъ, не може-
ше да даде жертвитѣ, въ полза на Сърбия и въ врѣда на
България, които искаше отъ него руското правителство.

„Но понеже не желаше да влѣзе съ послѣдното въ кон-
фликтъ, на непослушание, би принуденъ да си подаде остав-
ката, за да запази знамето на своята партия, — русофилството“

„Двѣтѣ коалирани партии, които съставляватъ прави-
телството, дължатъ своето съществуване на русофилството.
Еднитѣ, цанковиститѣ, на крайното, на слѣпото русофилство,
а другитѣ, народняцитѣ, — на умѣреното.

„Тѣ се образуваха като опозиция на русофобството,
като противна на Стамболовизма, партия русофилска.

„Подъ това знаме — „русофилството“ — тѣ се образуваха и
подъ неговия девизъ редъ години водиха ожесточена борба.

„Основата върху която се съзидаха и върху която се
крѣпятъ тия партии е — „русофилството“. Да не служатъ на
руската дипломация, да не се съобразяватъ съ волята на им-
ператора, значило би за тѣхъ да се обявятъ за — „русофоби“;
— да оплюятъ всичката своя минала дѣятелностъ противъ
русофобството, противъ стамболиститѣ; — да признаятъ, че сж
работили противъ патриотизма, противъ интереситѣ, противъ
независимостта на България и — да признаятъ още — че
Стамболовъ е билъ великия българинъ, комуто се дължи за-
пазването на днешна велика и независима България.

„Ако, въ врѣме на междоцарствието, бѣше побѣдила тѣх-
ната партия, а не стамболовата, — трѣбва да признаятъ — че
днесъ, намѣсто независима България, щѣше да има една рус-
ка губерния, подъ название „Болгария“, та така, по тоя на-

чинъ, да признаятъ, че стамболиститѣ били истинскитѣ па-
триоти, защитници на националнитѣ интереси, спасителитѣ
на България.

„Могатъ ли да направятъ подобно признание, подобно
оплюване на своето политическо минало? Не могатъ.

„Защото, да не слушатъ руската дипломация и да не
служатъ на нейнитѣ интереси, това значило би да се обя-
ватъ за „русофоби“, т. е. да се самоубиятъ въ духътъ на пар-
тизанството. Ето затова злия гений на партизанството дър-
жи въ тѣхъ зададено патриотическото чувство“.

Тоя зълъ гений не имъ даде възможността и куражътъ
да изповѣдатъ „истината която е ясна като бѣлъ денъ и
всѣки я знае“. Когато г-нъ С. Даневъ казалъ, „нашата поли-
тика фалира“, да бѣше прибавилъ още думитѣ: „бидохме въ-
роломно измамани и то отъ кого? — отъ идолътъ на когото
се кланяхме“. Ако бѣха изповѣдали истината, народътъ щѣ-
ше да имъ прости тоя грѣхъ, защото и народътъ страдаше
отъ тоя недѣгъ, отъ недѣга на русофилството.

Но види се и тѣ, като благоразумни, рѣкли, споредъ
свѣта на Негово Блаженство: „Великитѣ национални инте-
реси диктуватъ, всичко това да се прѣтърпи и прѣмълчи съ
небивалъ стоицизмъ“, та за това посочватъ „телето подъ
вола“ като указватъ на 16 юний, като на катастрофална
дата, за която тѣ, като отговорни, споредъ Конституцията,
се мжчатъ да доказватъ, че не отговарятъ.

Но, сиротитѣ, забравятъ, че 16 юни не падна отъ не-
бето, а има история.

Тая история, история на девизътъ на руската диплома-
ция за намалението и омаломощението на България, има
своята хронология отъ 1889 год., когато окончателно се офор-
ми рѣшението да се увеличи Сърбия за смѣтка намалението
на България.

Планътъ на руската дипломация бѣше нагласенъ така
щото въ резултатъ на балканския съюзъ да се добие погро-
ма и разграбването на България.

Или ако побѣди Турция или ако побѣди съюза, да се
добие единъ и сжщъ резултатъ: България разгромена.

Въ първия случай, турската главна сила ще унищожи
българската армия. Въ такъвъ случай Русия ще нахлуе съ
войскитѣ си въ България за да я спасява; ще прогласи Бъл-

гария за „немирница“ и ще я държи окупирана и управлявана от един руски императорски комисаръ подъ претекса до като се умиротвори и уталожатъ духоветъ, а въ сѣщностъ до като се достигне до „Дунайска губерния“ и императора се титулува и „царь болгарскій“.

Въ втория случай, ако побѣдятъ българитъ, българската армия да бѣде парализирана и България разгромена.

Въ началото на войната, когато главната квартира бѣше въ г. Ст.-Загора, една вечеръ ме посѣтиха въ домътъ ми двама руски кореспондента, родомъ петербуржани, единия на име М. А. Березовски, кореспондентъ на „Биржевия Вѣдомости“, който се подписва подъ псевдонимъ „Ольгенинъ“ а другия: А. Н. Брешко, Брешковскій, кореспондентъ на „С.-Петербургская Газета“ и „Синій Журналъ“.

Тѣ, двамата придружени бѣха отъ учителя при мѣстната дѣвическа прогимназия г-на А. Шульговски.

Цѣлтъ на дохождането имъ бѣше да ме убѣдятъ да ходатайствувамъ при главната квартира да имъ разрѣши да вървятъ подиръ войната.

Мотивътъ за ходатайството бѣше, че руската дипломация имала въ програмата на своя девизъ щото България отъ тази война да излѣзе разгромена и намалена, било като побѣдителка, било като побѣдена — въ всѣки случай.

Г-нъ Березовскій около три часа говори като приведе много доказателства за да ме убѣди въ лошия замисълъ на руската дипломация за интереситъ на България. Той прѣдполагаше, разбира се, че азъ съмъ отъ слѣпитѣ русофили, та затова, така усърдно се старалъ, съ привеждането много аргументи — да ме убѣди въ тая истина, че руската дипломация е голѣмия врагъ за интереситъ на България, истината която азъ знаехъ много по-отдавна и по-сигурно отъ тѣхъ.

„Нашитѣ кореспонденции, казваха, ако се пишатъ отъ тукъ, съ свѣдѣния получавани по слухъ, ще бѣдатъ ялови, безинтересни. Но, ако се пишатъ отъ бойното поле, ще бѣдатъ огненни, написвани съ ентузиазмъ въ полза каузата на България: за освобождението на поробенитѣ брата и за обединението на българския народъ. По тоя начинъ да повдигнемъ общественното мнѣние въ Русия до такава степенъ силно въ полза на България щото руската дипломация да бѣде задавена отъ силата на това мнѣние за да не посмѣе да прилага своя планъ за погрома на България“.

Единъ день въ София срѣщнахме се съ г-на Калинковъ, тогаваша пълномощенъ министръ въ Букурещъ. Казахме му, че Сазановъ ни грози съ катастрофа за България, като се сърди, че хората на българското правителство не слушали руската дипломация.

„Не е вѣрно, каза той. Въ течението на работитѣ съмъ. Азъ знамъ положително, рѣче, че нашитѣ министри всѣки день, отъ заранъ до вечеръ чакали инструкции отъ Русия въ София при пълномощния министръ г. Неклюдовъ: „какво да вършатъ „днесъ“. Нищо не сѣ вършили безъ да получатъ неговитѣ инструкции. Послушанието отивало до тамъ, щото имало случаи да го питатъ министритѣ: нѣмали нѣкоя важна работа: „можемъ ли днесъ да си отидемъ дома за обѣдъ“?

Било шепнато на г-на С. Даневъ отъ ония съ които не прави политика да иди въ Букурещъ и да каже на ромѣнското правителство повѣрително: „искайте компенсация; сега му е врѣмето, ще ви се даде“. Защото, казали му, въ интереса на България било да се залѣже Ромѣния за да не ви отвори война сега когато имате война съ Турция, „а пъкъ послѣ, когато си свършите работата, не давайте нищо“.

Прѣди да отиде за Лондонъ, г. Д-ръ С. Даневъ се отби въ Букурещъ. Щомъ излѣзе отъ Букурещъ, и ромѣнитѣ изявиха претенции за компенсация.

Д-ръ Даневъ тръгна за Лондонъ. Подиръ него тръгнаха делегати на ромѣнското правителство и го гониха чакъ въ Лондонъ, да водятъ съ него прѣговори за компенсацията.

Тогавъ се питахме ние, защо тия делегати не отиватъ въ София, при българското правителство за водене прѣговори за компенсацията, а тичатъ подиръ Даневъ, като кучета подиръ кучка, която си вдигнала опашката?

Въ отговоръ на това питане, тогавъ оргънътъ на г-нъ Д-ръ Даневъ, официозътъ „България“, за обяснение открито заяви, че „признава правото на Ромѣния да претендира за българска земя“. (в. „Софийска Вечерна Поща“, № 288, отъ 23 февр. подъ заглавие: „Власитѣ и гърцитѣ у насъ“).

А пъкъ в. „Миръ“, отъ 22 февр. 1913 г. № 3808, въ уводна статия подъ заглавие „Недостолѣпни хитрувания“, пише по тоя въпросъ: „Инициативата за оправяне на българо-ромѣнската граница ромѣнитѣ отдаватъ на насъ. Такива изявиения виждаме, че се прокарватъ отъ Букурещъ въ цѣлия

европейски печатъ. Защо увѣрватъ отъ Букурещъ, че ние сме взели инициативата за прѣговоритѣ съ тѣхъ, че ние сме имъ прѣдложили да се направи ректификация на границата, че ние просто сме ги насилвали отъ началото да взематъ частъ отъ земята ни, па послѣ сме се отказали и тъй сме създали криза. Даже г-нъ Даневъ се прѣдставлява, че тръгналъ отъ България ей тъй отъ кефъ и желание да дава земи на Ромъния, и съ тая цѣль отишълъ въ Букурещъ!“

Ами какви дяволи търсѣше въ Букурещъ? Официозътъ в. „България“ открито заявява, че признава правото на Ромъния да претендира за българска земя“.

Шепнатото бѣше: „общавайте и не давайте“. „Ке ѝ лажимъ“. Бисмарковска политика!

Интересно явление бѣше: а) Ромънитѣ искаха въ Петербургъ да се разрѣши спорътъ имъ съ България. Знаеха, че отъ тамъ идѣше насърдението за сполука. б) И турцитѣ искаха да се урѣди мирътъ съ България пакъ въ Петербургъ. Защото казано имъ бѣше, че Русия не само Родосто, но и Одринъ, но и Лозенградъ, но и Димотика не ги дава на България. в) И сърбитѣ и гърцитѣ все за сѣшитѣ причини искаха все въ Петербургъ да се разрѣшатъ спороветѣ имъ съ България.

Тичатъ при оногова, който раздава дарованията, българскитѣ земи.

„Недѣгътъ“ отъ слѣпото русофилство е причината за погрома на България.

Жумѣха, мижеха, и не искаха да погледнатъ за да не видятъ вампиро.

Играта и лукавството на руската дипломация неможаха да схванатъ. Слѣпи бѣха отъ прѣкалено довѣрие къмъ руската дипломация.

Нейния лукавъ маниеръ бѣше: Сазановъ, въ официалнитѣ си телеграми прѣпорѣчва на нашето правителство едно, напримѣръ: „спогодете се съ Ромъния; удовлетворете нейнитѣ искания; иначе, че ви нападне, ще нахлуе въ България. Ненадѣйте се на конвенцията: тя е обезсилена“. А Неклюдовъ — друго, той казва: не слушайте Сазанова. Това, което той казва, е за прѣдъ очитѣ на хората, е — бошъ лафъ, блѣфъ“.

Когато бѣхме заобиколени отъ сърби и гърци, които се готвеха да ни нападнатъ и когато на турцитѣ бѣше

отворенъ пътя за България за да нахлуятъ безпрѣпятствено, г-нъ Ив. Ев. Гешовъ не знаеше ли, толкова ли простака бѣше та не можеше да разбере, че трѣбва да удовлетворишъ Ромъния, до като минемъ моста?

На 6 февруари 1913 година ние отпрвихме до министра-прѣдседателя г-нъ Гешовъ една телеграма съ слѣдующето буквално съдържание:

„Едно мнѣние. Ако се види, че Ромъния не удовлетворена ще ни обяви война и ако Русия не е рѣшена въ такъвъ случай да нападне на Ромъния, слѣдователно и да воюва и съ тройния съюзъ, разумното е — за да нѣмаме за сега война съ Ромъния — трѣбва да ѝ се направи отстъпката. Послѣ, като се сключи мирътъ съ Турция, да се произведатъ изборитѣ за Велико Народно Събрание. Да се даде на Ромъния да разбере, че това Събрание не ще удобри отстъпката, слѣдователно, ако не изпраздни завзетата отстъпена територия, ще бѣде изтласкана съ война. По тоя начинъ да се държи 2—3 години въоръжена и послѣ, когато се умори и ние се приготвимъ добръ, да се свика Великото Народно Събрание, което да отхвърли отстъпката, да се покани Ромъния да изпраздни завзетитѣ мѣста и, ако не ще, да се прогони съ война и да си вземемъ цѣла Добруджа за да се изравни границата: по дѣсното течение на Дунава — България, а по лѣвото — Ромъния.

Ако едно лице, като насъ, което нѣма нищо общо съ политиката, можеше да знае, че ако Ромъния нахлуе въ България, ще настѣпи погрома, какъ единъ г-нъ Гешовъ, единъ г-нъ Т. Тодоровъ да не разбиратъ тая проста, очевидна истина?

Това, което дѣцата разбраха, тѣ, великитѣ умници, какъ да не разбиратъ?

Вдигнаха цѣлата армия отъ Читалджа и Булаиръ и я прѣхвърлиха на западъ, на границитѣ срѣщу сърбитѣ и гърцитѣ — защо? — за да воюваме съ вѣроломнитѣ ни съюзници. Ами 16 юни кому се дължи, не ли на прѣхвърлянето на армията на западъ?

Когато гърцитѣ водѣха открито прѣговори съ турцитѣ за да ни нападнатъ послѣднитѣ и си взематъ Тракия, тогава нашитѣ дипломати вдигнаха цѣлата армия отъ границата съ турцитѣ и оставиха свободетъ входътъ на послѣднитѣ да нахлуятъ въ България.

Какъ се обяснява тая дѣтинщина на хора сериозни съ дълбокъ умъ? — Съ слѣпото довѣрие на Неклюдовъ, който дерижираше нашитѣ дипломати и казваше: „Русия гдѣ остава Ромжния, врага на славянството, да нахлуе въ България? гдѣ ще остави турцитѣ, враговетѣ на християнството, да се повърнатъ, да нахлуятъ въ България и да си взематъ назадъ земята която се освободи единъ пѣтъ съ християнска славянска българска кръвъ? Бждете си спокойни. Не давайте никому нищо, ни на ромжни, ни на сърби, нито па на гърци“.

Въ това врѣме, въ това критическо положение на работитѣ, когато очевидна бѣше опасността, че вѣроломнитѣ съюзници — сърбитѣ и гърцитѣ сж приготвени да воюватъ противъ насъ, че ромжнитѣ и турцитѣ ще нахлуятъ въ България, която ще бжде нападната отъ петъ врага, въ това врѣме г-нъ Гешовъ, за успокоение на духоветѣ, излѣзе да направи знаменитата декларация, че нѣма да дадатъ никому нито педа земя.

Ние, които не допускахме, че великоумния Гешовъ се вдѣтенясалъ, възхитени отъ неговата декларация, която, помислихме, че е резултатъ на дадена гаранция отъ страна на Русия, поздравихме го съ една телеграма съ слѣдующето буквално съдържание:

„София. Министръ-прѣдседателъ г-нъ Гешовъ. Вашата декларация публикувана въ „Вечерна Поща“ отъ 11 того, че официална България нѣма да даде нито педа земя никому, не само на ромжнитѣ, но нито на сърбитѣ, нито пѣкъ на гърцитѣ, оправда моята огласка, че трѣбва да имаме пълно довѣрие на васъ съ търпѣние, както се оправда и прѣдсказанието ми, че Вие, именно туркофилитѣ, ще отворите война на Турция за освобождението на християнитѣ. Вашитѣ думи, казани мене прѣди войната, че готвите нѣщо, което като се открие, ще служи за примѣръ на интелигенцията въ потомството какъ трѣбва мѣлкомъ да се дѣйствува, се оправдаха напълно. Богъ да ви благослови и да ви удостои съ заключване на миръ въ пълна наша сполука за славата на Бога, който ни дарува блѣстящи побѣди на бойното поле, да ви дарува подобни и на дипломатическото поле.“

Г-нъ Ив. Ев. Гешовъ, като умѣренъ русофилъ, се свѣсти. Разбра, че руската дипломация води България въ пропастьта на разгрома.

Ние тогава писахме, че г-нъ Гешовъ, като взе прѣдъ видъ обстоятелствата: 1) че императорътъ нерачи да влѣзе въ ролята на арбитъръ по изпълнението договора ни съ Сърбия; 2) че сърбитѣ се отказватъ отъ посрѣдничеството на императора; 3) че сърбитѣ и гърцитѣ, съ своето настояване да се вложатъ въ врѣмения миръ съ Турция и тѣхнитѣ изисквания, които сж отъ компетенцията на силитѣ, създаватъ прѣдумишенно затруднения съ цѣль да се отлага и протака подписването на мира; 4) че силитѣ, макаръ и да виждатъ, че изискванията на тия съюзници не се отнасятъ до Турция, съ която се сключва мирътъ, а до силитѣ, които сж взели въ рѣцѣтъ си тия въпроси, не даватъ на България да подпише мирътъ съ Турция, ами и тѣ го нѣтъ сжщата цѣль да се отлага подписването на мира, под претекса да убѣдятъ съюзницитѣ да подпишатъ и тѣ мирътъ; и 5) че отлагането подписването на мирътъ имá за цѣль да се изтощи България, да се умори отъ ожидания, да се произведатъ вѣроломнитѣ ни съюзници, да се укрѣпятъ да се усилятъ вѣроломнитѣ ни съюзници, да се окупиранитѣ отъ тѣхъ български земи: всичко това даде на г-нъ Гешовъ да разбере, че е приготвенъ погрома на България.

А пѣкъ отъ нотитѣ, съ които руската дипломация прѣдлагаше да се срѣщнатъ президентитѣ на съюзнитѣ държавици било въ Нишъ, било въ Солунъ, било въ Петербургъ, на съвѣщание за споразумѣние, разбра отъ тия ноти, че се искатъ отъ България голѣми жертви и той, като добъръ патриотъ, ненамѣри въ себе си сила да може да даде тия жертви, нито пѣкъ да влѣзе въ конфликтъ на непослушание съ руската дипломация, намѣри изходъ въ подаване оставката си за да запази знамето на своята партия — русофилството.

Г-нъ Д-ръ С. Даневъ съ удоволствие замѣсти г. Гешова. Състави новъ кабинетъ отъ сжщитѣ коалирани партии отъ сжщитѣ лица на Гешовия кабинетъ.

Той, г-нъ Даневъ, като чистокръвенъ, краенъ, слѣпъ русофилъ, който не прави политика съ руската дипломация, си помисли, че г-нъ Гешовъ нѣма успѣхъ, защото бѣше умѣренъ русофилъ, та — вслѣдствие на това — не е могълъ да добие симпатията на руската дипломация. Чакайте сега, да видите, той какво ще направи?

Ромжния ли, Турция ли — ще нахлуятъ въ България? Боже сохрани, никога такова нѣщо!

И се одързости да каже знаменититѣ думи: „само пръстето си да повдигна, и тутакси рускитѣ корпуси ще навлѣзатъ въ Ромжния и въ Турция и ще ги обѣрнатъ на прахъ и пепелъ. Така убѣденъ бѣше горкия!

Г-да Даневъ и Тодоръ Тодоровъ, ръководители на русофилската политика, хора талантиливи, оратори, първокачествени адвокати, показаха се голѣми простаци въ политиката, не за друго, а само заради своето слѣпо довѣрие на руската дипломация.

Когато ромжнитѣ дойдоха до София, турцитѣ до границитѣ на стара България, едвамъ тогава г. Д-ръ С. Даневъ се събуди отъ летаргическия сънъ, произведенъ отъ опиума на слѣпото довѣрие на руската дипломация.

Тая политика доведе България до устието на страшната пропастъ. Тогава Даневъ уплашенъ, извика: „нашата политика фалира; търсете други хора да спасятъ България“.

Ако Даневия кабинетъ продължеше своето съществуване още една седмица и не дойдеше либералния Радославовъ, тогава ромжнитѣ, сърбитѣ, черногорцитѣ, гърцитѣ и турцитѣ щѣха да бѣдатъ въ София и щѣха да си подѣлятъ България подъ ентусиастическото ръкоплѣскане на дивото славянство и на матушката Русия.

Русофилскитѣ партии, които въ лицето на г-на Д-ръ С. Даневъ признаха, че тѣхната политика фалира, на мѣсто да се възмутятъ отъ вѣроломната измама, съ която безбожно ги изневърри руската дипломация, която по най-безсъвѣстенъ начинъ експлоатира съ тѣхното дѣтинско довѣрие, тѣ, наопаки, подбудени отъ партизанския бѣсъ, се завзеха да защищаватъ тая дипломация и да обвиняватъ авторитѣ на 16 юни. А пъкъ не виждатъ, че тѣ сѣ авторитѣ и на тая дата.

Образуваха враждебенъ блокъ противъ либералното правителство, се съюзиха съ крайнитѣ анархистически елементи, дадоха вѣра и клѣтва или да падне всѣко либерално правителство, което не е чистокръвно русофилско и което не отива въ Петербургъ и не слуша руската дипломация или, ако не, при такова либерално като днешното правителство, по-добъръ да загине България, като политическа единица.

Съ рикане и ритане се опитаха или да се развали сключения въ Берлинъ заемъ, или да се прѣустанови дѣятелността на Камарата и, чрѣзъ митинги и революция, да пропадне България въ днешнитѣ сѣдбоносни обстоятелства, когато ако правителството не бѣде разтързавано отъ вътрѣшнитѣ врагове, може да се използваватъ тия обстоятелства и да се повърнатъ на България ограбенитѣ ѝ земи.

Прѣдъ тая мисль, че има възможность да се повърнатъ ограбенитѣ земи, прави блокътъ да трѣпери отъ страхъ да не би при днешния либералски кабинетъ, да оцѣлѣе България, и да си вземе това което е нейно.

Комюнике отъ руската въ София легация ги зове на подвигъ противъ България. И тѣ побѣснѣха въ камарата и на площадитѣ.

Тѣ, въ бѣсътъ си, безразсѣдно настояватъ да се сключи заема въ Парижъ. Не даватъ никому възможността да обясни причинитѣ поради които такъвъ сключенъ въ Парижъ заемъ е невъзможенъ.

Съ единъ шумъ, произвежданъ отъ тропане, викане и хвъргане съ каквото се попадне, шумъ който напомнюва не варварски, а дивашки врѣмена и прѣдставлява и диваци, не даваха да се чуе обяснителната дума и на г-на министра-прѣдседателя.

Защо се боятъ отъ обясненията? Страхъ ги е да чуятъ, че отъ Парижъ ни изпращатъ въ Петербургъ: „идете въ Петербургъ; ако руското правителство става гарантинъ за васъ, ще ви дадемъ пари въ заемъ“.

Руското правителство прѣдлага условия: Първо. Да се отрѣчемъ отъ Македония и отъ Добруджа и да признаемъ официално Букурещкия договоръ за ненарушимъ.

Второ. Да влѣземъ пакъ въ съюзъ съ Сърбия.

„Не отивайте въ Петербургъ“, викаше по-прѣди г. Борисъ Вазовъ въ в. „Утро“ № 835 отъ 26/V 1913 г. Тамъ ни кроятъ капанъ. Искатъ да ни изпращатъ въ Каноса“.

А пъкъ сега, наедно съ него, членовѣтъ на партиитѣ: народняшка, цанковистка, демократическа, радикалска, социалистическа (ш.) и земледѣлска, почти всичкитѣ, съ изключение на либералитѣ, си дератъ гърлата и викатъ: „въ Петербургъ, тамъ да ходимъ; въ Петербургъ е нашето спасение. Въ слушането руската дипломация ние ще се освѣтимъ“.

Тая дипломация ни изигра и ни съсипа. Пакъ да тичаме при нея. Да станемъ мъченици на нашата прѣданность къмъ нея и слѣпо довѣрие

Нека загинемъ отъ нейнитѣ ръцѣ! Ще се освѣтимъ! „Κῶφε με, αἰω, νά ἀγιάσω“ — „заколи ме, аго, да се оста“, така се молили хноснитѣ жители на турцитѣ въ врѣме на Елладското въстание. Тичали при тѣхъ, навеждали вратъ и молили турцитѣ, казвайки: „Κῶφε με, αἰω, νά ἀγιάσω“. „Заколи ме, господарю, да се освѣтя“.

И нашитѣ слѣпи русофили тичатъ при рускитѣ дипломати, прѣвиватъ вратъ и се молятъ: „заробете ни, възложете ни игото на робството, ние сме потомци на ония българи сектанти, които прѣдадоха България на турцитѣ безъ война. Ние, по рождение, по инстинктъ, сме прѣдатели. Не можемъ да живѣемъ независимъ и свободенъ животъ“. Вие, руситѣ, изпратете ни отъ Петербургъ комисаръ. Не ни е потребенъ царъ. Споредъ халтъ ни, стига за насъ най-много единъ „царибашия“.

Подиръ погрома, г. Неклюдовъ побѣгна отъ София.

Чичо Петръ, сръбския кралъ, го награди съ най-голѣмъ орденъ за заслуга къмъ сръбскитѣ интереси.

Защо кралтъ на Сърбия награждава единъ пълномощенъ министръ, който дѣйствувалъ въ друга държава, въ София, гдѣто е дѣйствувалъ при царъ Фердинанда и при българскитѣ кабинети — Гешовъ — Даневъ?

Той, Неклюдовъ е работилъ, наистина, при царъ Фердинанда и при българскитѣ министри, но е работилъ за пакостъ на интереситѣ на България, а за полза интереситѣ на Сърбия.

По заповѣдъ отъ своето началство, той, Неклюдовъ, дережираше нашитѣ русофилски кабинети, които му служеха за кукли, дережирани отъ него, слѣпи орджия.

Всѣко утро той се освѣдомяваше отъ нашитѣ министри, негови слѣпи орджия, за състоянието на нашитѣ войски, гдѣ кои части се намиратъ, гдѣ е голѣмата сила и гдѣ се намиратъ слабата ни страна.

Всѣки день Неклюдовъ чрѣзъ Хартвига държеше сръбското правителство въ знание за движението и положението на частитѣ отъ нашата армия.

Значи руското дипломатическо агентство въ София е служило за шпионско отдѣление на сръбската армия.

Неговитѣ органи, които му доставлявали потребнитѣ сведения, били нашитѣ министри.

Устройството на такъвъ единъ благонадѣжденъ шпионажъ е принесълъ най-голѣма услуга за успѣха на сръбското дѣло противъ България — за погрома на послѣдната.

Ето за тази услуга на Неклюдовъ, сръбския кралъ го награждава наедно съ цѣлия персоналъ на посолството. Не е наградата »за чернитѣ очи«.

Но не е само тая заслугата на Неклюдовъ.

Той издавалъ заповѣдитѣ за отстъпленията и настѣпленията на нашата армия.

Въ помощника на главнокомандующия, въ генерала Савовъ, се съзрѣло и посрѣщнало едно прѣпятствие за правилното командване на армията ни отъ Неклюдовъ. За това генералъ Савовъ се замѣсти отъ генералъ Радко Димитриевъ, най-благонадежния, послушенъ русофилъ.

Гдѣ ги не съешъ, тамо не поникнуватъ рускитѣ дипломати.

Въ всичко ни се бъркатъ! Какви грижи не полагатъ за нашето згромоляване?

Не 16 юний, а 18 юний създаде погрома на България, когато Неклюдовъ заповѣда да отстъпи нашата армия по всичкитѣ линии.

Ако не бѣше тая заповѣдъ, т. е. ако не бѣше се извършило това отстъпление, цѣлата сръбска армия щѣше да падне въ плѣнъ. Тогава и гърцитѣ щѣха да бждатъ унищожени. Това заслужено благодарѣние, принесено на сръбския народъ, не се възмездява само съ орденитѣ отъ кралъ Петра.

Не е чудно, прочее, че Неклюдовъ, който дѣйствуваше въ София, че се възнаграждава отъ Бѣлградъ.

Неговитѣ услуги се простиратъ много далечъ. Само ние не сме го оцѣнили достатъчно.

Парализирането силата и убиването, сломяването духа на нашата армия, нему се дължи.

Той дережираше: несвързането мира на бойното поле; — искането Родосто и Одринъ; прѣкъсването прѣговоритѣ за мира; — подновяването на войната; — нескончаемитѣ отлагания на прѣговори и бездѣйствие, до като се разбунтува нашата армия и хвърли пушкитѣ; — пишеше той остритѣ телеграми до императора и ултиматума до руското правителство.

Сазоновъ едно прѣпорѣчва, Неклюдовъ противното съвѣта: това било политика, отрекомендувана отъ руското правителство. Сазоновъ се сърди и се заканва съ погромъ, че го не слушатъ.

Неклюдовъ подиръ погрома фиряса отъ София. Защо побѣгна?

Потресенъ отъ прѣдателското поведение на русофилитѣ пртивъ отечественнитѣ си интереси, той, виждалъ въ себе си силата, която го заставлявала, като се срѣщне съ тѣхъ, да плюе въ лицето имъ и да имъ каже: »мнѣ стыдно что Вы болгары«. Если такъ, то — »болгары — магары«.

Това е заслуженото.

Въ България хората отъ типа на идиотското русофилство, които сж славянофили, русофили, но не българофили, а поклонници на балканския патриотизмъ, сж толкова много тия тонковци, щото съ коса да ги косишъ, не се довършватъ.

И пакъ викатъ: »идете да отидемъ въ Петербургъ. Да отидемъ тамъ като говеда на касапницата. И много нѣщо по-долни сме отъ говедата. Последнитѣ се сѣщатъ, гдѣ ги водятъ, и за това показватъ отчаяно съпротивление«.

Ние по-долнитѣ отъ говедата, самички отиваме, прѣвиваме вратъ и викаме: »*χούε με, ἄγω, ὡς ἀγιάσω*«. »Заколи ме, Господарю, да се освѣта«.

Въ идиотското си русофилство се деремъ да викаме: »не е той виновника на погрома, а е 16 юний, катастрофалната дата«.

Като жумимъ съ мижене си закриваме очитѣ прѣдъ »истината, която я знае всѣки, защото е ясна като бѣлъ день«; струва ни се, че цѣлия свѣтъ потъва въ мракъ, та никой не вижда и не знае тая истина. Жумете да мижимъ, не виждайте, не поглеждайте вампиро«!

Хората на 16 юний се уподобяватъ по своя слѣпешки маниеръ на едно момче, подъ название Диме Пуце.

Едно врѣме, ми разказваше майка ми, имало комшийско дѣте, на име Диме Пуце. До нашата къща имало фурна. Фурнаджия билъ Кочо Гавриль.

Прѣдъ третоарѣтъ на фурната, подъ сѣнчицата, имало изложени кошове пълни съ разни овощия: круши, ябълки и кестени. Комшийскитѣ жени сѣдѣли подъ стрѣхата на третоарѣтъ, работѣли рѣчна работа и бесѣдвали.

Диме Пуце, излѣзне отъ тѣхната порта на близката до фурната къща, ще погледне и ще отбѣлѣжи точно гдѣ се намиратъ кошовѣтъ съ овощията и, като си затвори очитѣ, съ жумене трѣгнува въ направление къмъ кошовѣтъ, дохожда и, въ присѣдствието на женитѣ и прѣдъ тѣхнитѣ очи, жуми и си пълни джебоветѣ. Никой не го вижда и никой не го видѣлъ!

При затворени очи, като е нему тъмно, мисли, че е мракъ, че е тъмно за всички, та никой го не вижда, че краде, че си натупа джебоветѣ.

Въ това се заключава заблудението на ония наши русофили, които, като послѣдователи на Димета Пуцета, жуматъ, мижатъ, та си мислятъ, че е мракъ за всички, та никой не вижда какъ виновникѣтъ, великия Пуце, открадна българскитѣ земи въ Македония, Добруджа и източна Тракия, та ги натупа въ джебоветѣ на сърби, на гърци, на румъни и на турци.

Нашитѣ русофили жуматъ и невиждатъ, че тоя виновникъ прѣдъ лицето на цѣлия свѣтъ устроя балкански блокъ, състоящъ отъ Сърбия, Гърция, Черна-гора и Ромъния: противъ България.

Тоя блокъ, споредъ директивата дадена отъ виновника, има за задача и цѣль унищожението на българския елементъ въ българскитѣ земи заграбени отъ Сърбия, Гърция и Ромъния.

Покровителътъ на тоя блокъ е неговия основател, императорътъ, виновникъ на погрома.

Прѣдъ лицето на цѣлия свѣтъ тая лига унищожава българитѣ, православнитѣ славяни.

Терорътъ, упражняванъ въ мирно врѣме отъ тоя блокъ, по своята жестокость, свирѣпость и безчовѣщина, нѣма подобие, нѣма примѣръ въ историята на варварскитѣ врѣмена.

Кажете, българи, какво мислите? Ако императорътъ не насърдчаваше или несъизволяваше да се вършатъ тия свирѣпости надъ православнитѣ българи славяни, щѣше ли да има тая дързость свирѣпата лига?

Руската дипломация, во главѣ съ своя императоръ, протестираха ли за тия свирѣпости и нечути жестокости вършени надъ българитѣ въ поробенитѣ земи отъ сърби, гърци и ромъни, угрозиха ли тия звѣрове да прѣстанатъ да унищожаватъ единъ въ нищо невиненъ народъ?

Драконовския, най-свирѣпия законъ, който издаде Сърбия за унищожение на българитѣ въ Македония, руския вѣстникъ „Новое Врѣме“ намѣри, че е много мегъ, трѣбва да бѣде много по-жестокъ за да смаже главата на тая змия — българския елементъ.

Жумете, вие послѣдователитѣ на Пуцета, никой не вижда, че руския официозъ публично насърдава жестокоститѣ, безжалостното изтрѣбление на българския елементъ!

Жумете! рускитѣ консули съвѣтватъ българитѣ, за да не бѣдатъ изтрѣбени и унищожени, да ставатъ сърби ония които сѣ подъ сръбска власть, и гърци — които сѣ подъ грѣцка.

На ония българи, които емигрирали отъ Солунъ, драгоманина на руското консулато изкарвалъ за улеснение билетитѣ за пътуване съ параходъ. На едно наше сѣмейство драгоманина взелъ тройна такса, три пѣти повече отъ колко се слѣдвало. Тѣ се оплакали на консула (руския). Консултътъ отговорилъ и рекълъ: „на васъ, на българитѣ, като на змия ви смазаха главата; но вие пакъ съ опашката си шавате. Трѣба да ви се смаже и опашката“.

Жумете безсъвѣстни и безчувствени „Пущевци“, и викайте: „не е руската дипломация която ръководи унищожението на българския народъ, а е 16 юни“!

Руския императоръ рече на всеуслишание: „ще се накаже България“. Наказа се. Кой я наказа? — Той, който огласи, че ще бѣде наказана.

Защо се наказва България? — За непослушание, Добрѣ. Въ чие врѣме се наказва? — Во врѣме, когато бѣха на власть слѣпитѣ русофили. Какви по-послушни хора на руската дипломация можеше да имъ даде царьтъ, а въ негово лице — българския народъ? По-послушни, по-слѣпи русофили отъ цанковисти и народняци нѣмаше българския народъ, за да ги даде на руската дипломация.

Ама... 16 юни!

Добрѣ. Руската дипломация съ императорътъ се разсърдиха на България за тая дата, за инцидента съ сръбскитѣ и грѣцкитѣ войски.

Русофилското правителство не било причастно въ тоя актъ. Нападението станало безъ негово знание.

Кой създаде тая катастрофална дата?

— Не отговорни фактори. Кои сѣ тия фактори? — Билъ царьтъ и генералъ Савовъ и нѣкои и други.

Харно, добрѣ. Да рѣчемъ, че това е така.

Ако е виноватъ българския царъ, ако е виноватъ генералъ Савовъ или нѣкой другъ, що сѣ виновати българитѣ въ Македония и Добруджа? Що сѣ виновати женитѣ, момитѣ и дѣцата гдѣто публично ги безчестятъ? Що сѣ виновати съ стотици хиляди невинни българи, мъже, старци, баби, жени, дѣца и бебета, та сѣ подложени на ограбване, на побища, на оголване, на затваряне, на изтезание и на избиване?

Императорътъ рече: „ще се накажатъ“. Защо ги наказвашъ, императоре, православни царю? Въ какво сѣ виновати тия нещастници, тия православни славяни? Въ какво сѣ се провинили, съ какво ти сѣ сгрѣшили? — „Каква по-голяма вина отъ това, че сѣ българи, че не искатъ да станатъ гърци, сърби, ромѣни! Какво по-прѣстѣпно провинение отъ това, гдѣто тѣ желаятъ да се присъединятъ къмъ България“?

„По моя воля и разпоредба се смаза главата на тия проклѣти като змия българи, трѣбва да имъ се смаже и опашката за да не могатъ да шаватъ. Такава е моята воля, на царъ православенъ и славянинъ“!

Жумете! Това е правда, това е християнство, това е човѣщина, култура и цивилизация (руска)?

Гдѣ въ нѣмско, въ Виена или Берлинъ, ще намѣрите такава милость, такава покровителство, такава правда, такава толерантностъ?

Не отивайте въ нѣмско! Тамъ нѣма православие, нѣма християнство, нѣма славянство, каквито ги има въ Петербургъ!

Тичайте, бе българановци, при руската дипломация! Гдѣ ще намѣримъ ние по-добри покровители за нашето унищожение?

За тия страшни грѣхове, погромътъ на Русия ще бѣде много страшенъ. Не като оня въ врѣме на руско-японската война. Много по-страшенъ.

Въ врѣме на руско-японската война, за грѣховетѣ извършени (1903 г.) отъ руската дипломация противъ българитѣ въ Македония, извършени чрѣзъ Зиновиева и Ламздорфа, Богъ я наказва съ загубата на флотата, на Портъ-Артуръ, на Манджурия и на Корея. Сибирската желѣзница, за направата на която се изхабиха милиарди, остана сега излишна.

Отгорѣ на това, пожертвуваха се напраздно стотина — двѣстѣ хиляди храбри руски мъже.

За грѣха съ погрома на България, какво по-страшно ще бѣде наказанието?

Величието на руската империя се дължи на „теократизма“. Основата върху която се съзида великата руска империя и върху която се крѣпи, бѣше режима на „теокрацията“: да се върши всичко по волята Божия, за неговата слава. „Не намъ, не намъ, Господи, но имени Твоему“ погрома на България и унищожението на българитѣ, християни отъ Македония, извършени отъ мене, императора и моята камарила.

Тая основа — „теократизма“ — окончателно е разрушена отъ рѣчения грѣхъ. Слѣдователно, руската империя остава безъ основа, и, като такава, ще се разгроми и ще се разпадне. Както се образувала, така и ще се разложи.

Виждамъ нейното разгромяване и разпадане!

Всичкиѣ край балтийски области: Финландия, Остландия, Литва, Полша и Бесарабия ѝ се отниматъ. Отъ Малорусия се образува отдѣлна, самостоятелна държава. Губи цѣлия Кавказъ. Владѣнията ѝ въ дълбоката Азия хвъркнуватъ. Сибиръ отива на Япония и на Китай.

Отъ Русия ще остане едно Московско царство.

„Плачу и рыдаю егда тоя разгромъ вижу и помышляю!“

Руската дипломация, во главѣ съ своя императоръ, приготвяватъ такъвъ кюлафъ на руската империя.

„Истината за виновника на погрома на България е ясна, казва Негово Блаженство, като бѣлъ день. За това всѣки я знае“.

Който е приятель на руския народъ и не се надѣе да получи отъ руската дипломация нѣкой „бакшишъ“, той нѣма да прикрива и да прѣмълчава „съ небивалъ стоицизмъ“ тая истина, но ще я каже на всеуслишание.

Негово Блаженство нали знае писанието? „Ако ние ѹмолчимъ, каменіе возопіетъ“. (Лук. 19; 40.)

Кое бѣше въ интереса на Ниневитянитѣ: това ли, гдѣто отиде пророкъ Иона да имъ каже, че Богъ ще унищожи тѣхния градъ поради грѣховетѣ имъ, или онова, ако прѣмълчеше тая истина „съ небивалъ стоицизмъ“ и погинеше града съ жителитѣ?

Въ първия случай, тѣ се покаяха и се спасиха; въ втория случай, тѣ щѣха да погинатъ.

Ние казваме откровенно и въ тѣхнитѣ очи истината, дано се покаятъ и се спаси Русия отъ прѣдлѣжация погромъ.

Правимъ това, изповѣдваме открито и въ очи истината, съ „небивалъ стоицизмъ“. Защото не сме навикнали да бждемъ фалшиви, лицемѣрни русофили; защото се отвращаваме отъ ордени; защото тия награди се даватъ по прѣимущество за подлизурство и низкопоклоничество и прѣдателство.

Само когато ти си окачишъ на гвоздей съвѣстѣта, само въ такъвъ случай руската дипломация ти окачва орденъ на гърдитѣ, въ знакъ, че ти си работилъ въ неинъ интересъ, като нейно слѣпо оръдие, въ ущърбъ интереситѣ на своето отечество.

Ние сме безъ ордени истински русофили, приятели на добрия и славенъ руски народъ!

Планътъ на руската дипломация бѣше нагласенъ така щото въ резултатъ на тоя Балкански съюзъ, да се добие погрома и разграбването на България.

Руската дипломация не бѣше отъ начало за войната на съюза съ Турция. Не бѣше готова да използва плодоветѣ на тая война.

Но тя си направи смѣтката: или ако побѣди Турция, или ако побѣди съюза, да се добие единъ и сѣщъ резултатъ: България разгромена и разграбена. И допусна войната.

Нека повторимъ за пояснение казаното:

Въ първия случай, турската главна сила ще разгроми и унищожи българската армия. Въ такъвъ случай, Русия ще нахлуе съ войскитѣ си въ България за да я спасява. Ще намѣри за виновникъ царя, и ще го пропѣди. Ще прогласи България за „немирница“ и ще я държи окупирана и управлявана отъ единъ руски императорски комисаръ, подъ претекса до като се умиротвори България и уталожатъ духоветѣ, а въ сѣщностъ — до като се достигне до „Дунайска губерния“!

Въ втория случай, ако побѣди България, трѣбва, отъ една страна, българската армия да бѣде парализирана чрѣзъ срѣдствата на отлагане заключението на мира, държене въ бездвижение, съ безцѣлно повтаряне военнитѣ дѣйствия, съ не стратегически разпоредби за отстъпления и настѣпления и пр., а — отъ друга страна — да се подскокоросатъ съюзницитѣ за война съ България, като се докара работата тѣй, щото България да бѣде принудена тя да начене военнигѣ

дѣйстви противъ съюзниците, за да бѣде обвинена, че тя разстроила балканския съюзъ, слѣдователно и наказана съ нахлуването на романитѣ и турцитѣ въ България за да я оплячкосатъ.

Рускитѣ кореспонденти не криеха, че руската дипломация планира щото отъ тази война България, макаръ и побѣдителка, да излѣзе разгромена и разграбена.

Да се не забравя истината, че режисьорътъ, който движеше и направляваше нашитѣ министри, бѣше Неклюдовъ.

Ние, една трошка държавица, воювахме съ единъ великанъ, съ турската империя, която, по своята сила, държеше въ респектъ даже великитѣ сили.

Можеше да бѣдемъ сломени и побѣдени и безъ военни дѣйстви, само да се протакаше нашето държане въ въоръжено, въ военно положение.

Нашия успѣхъ се заключаваеше само въ стратегията: да вложимъ всичката си сила, щото при първата битка, да нанесемъ погромъ на турската армия и тутакси, незабавно, на бойното поле да сключимъ мира съ Турция. Сключенъ съ насъ, щѣше да бѣде естествено сключенъ и съ съюзниците: нѣмаше отъ гдѣ турски войски да отиватъ и да се биятъ съ съюзниците.

Какво стана?

Стана това, което бѣше прѣдначертано отъ руската дипломация, чрѣзъ нейнитѣ орѣдия, нашитѣ русофили.

Разгромътъ на турската армия се нанесе съ първата битка при Люле-Бургазъ.

Турцитѣ молѣха за миръ. Но ние не скланяхме.

Искаме Одринъ.

Ако не отъ другадѣ, то поне отъ конвенцията, която бѣше сключилъ г-нъ Д-ръ С. Даневъ прѣзъ 1902 г. съ руското правителство, нашитѣ министри знаеха, че Одринъ, Лозенградъ, Димотика и Деде-Агачъ, влизаха въ съставътъ на интерландътъ на Цариградъ, слѣдователно — въ периметъръ на бѣдащето руско владѣе.

Щомъ не се сключи мирътъ на бойното поле при първия Люле-Бургазски погромъ на турската армия, се разбра, че се води нашата армия на погибелъ, България — на разгромъ и разграбване.

Ние не военни и прости, пишихме до високопоставени лица и викахме: „сключвайте миръ на бойното поле, не отлагайте“?

Започнаха се протаканията; — прѣкращенията на прѣговоритѣ; — подновяването на войната; — нови прѣговори, отъ ново протакане. Държането армията въ бездѣйствие: изложена на лишения, на калове и снѣгове, на болести; гладна, гола и безъ лѣкарства.

Държимъ турската армия заключена за да не можеше да напада на съюзниците. Последнитѣ, така обезпечени, свободно завладѣваха земитѣ опрѣдѣлени споредъ договора за български и се окопаваха, готвейки се за война съ България.

Подъ ръководството на руската дипломация, нашитѣ съюзници образуваха блокъ противъ България. Когато се образува тоя блокъ, нѣмаше още 16 юни. Значи тоя блокъ, организиранъ подъ ръководството на покровителката, имаше за цѣль да създаде нѣкоя дата, като 16 юни.

Императорътъ като арбитъръ, подъ разни протекси, отлага изпълнението на своя мандатъ.

Чариковъ и Башмаковъ прѣминаха прѣзъ София за Бѣлградъ по желѣзницата. Първия не се отби въ София, а втория — се отби.

Отбѣлѣзанъ е фактътъ, че по нѣкога, въ нѣкоя година, въ ранна пролѣтъ долитатъ отъ нѣкъдѣ пеперуди, хвърлятъ (насиратъ) сѣме по бадемовитѣ листе и заминаватъ.

Като вадимъ тия пеперуди, ние казваме съ положителностъ, че прѣзъ тая година ще се появятъ по бадемовитѣ фидани много въсеници. И се появяватъ — милиарди!

Като минаха за Бѣлградъ Чариковъ и Башмаковъ, ние казахме и писахме на високопоставено лице, че прѣлѣтяха за Бѣлградъ двѣ пеперуди и че подиръ тѣхното заминаване, ще се появятъ въ Бѣлградъ въсеници. И се появиха: сѣрбитѣ искатъ ревизия на договора и неприематъ произнасянето на арбитѣра.

Отъ прѣлѣтелитѣ въ Бѣлградъ пеперуди шепнато бѣше на сѣрбскитѣ държавници отъ името на руското правителство: „неприемайте арбитѣра; настоявайте за ревизия на договора; неотстъпвайте отъ окупираниѣ отъ васъ земи и гответе се за война съ България“.

Арбитърът, подъ разни претекси, отлага до безконечност изпълнението на своя мандатъ, като арбитъръ. Не иска да се произнесе. „Все сѣе, защото не иска да мѣси“.

Отлага се до безконечност и подписването на мира.

Въ това врѣме, когато императорътъ — арбитъръ, отлага изпълнението на своя мандатъ, и подписването на мира се отлага, а пъкъ нашитѣ вѣроломни съюзници дълбаятъ и навлизатъ все по на вѣтрѣ въ нашитѣ земи.

Видя се, че съ война ще се разрѣши въпроса по спороветѣ. Блокътъ бѣше образуванъ.

Руската дипломация съ отлагането, както на признаването на арбитъра, така и на подписването на мира, цѣлѣше: или разбунтуването на нашата армия и хвърлянето на пушките, или пъкъ да бѣдемъ прѣдизвикани за отваряне война на сѣрбитѣ и гърцитѣ, които окупираха цѣла Македония.

Въ първия случай, при хвърленето отъ нашата армия на пушките, сѣрбскитѣ и гърцкитѣ войски щѣха да навлѣзатъ въ София за да умиротворятъ България.

Въ втория случай, щѣше да се създаде единъ 16 юний, за да излѣзе за погрома виноватъ — царътъ, като главнокомандующъ.

За тази цѣль, по диктовката на режисьора, би прѣнесена цѣлата наша армия — отъ Чаталджа и Булаиръ и прѣхвърлена на границата сѣрбшу сѣрбитѣ и гърцитѣ.

Оставено свободно нахлуването на ромѣнитѣ, се остава сега, по тоя начинъ, свободно нахлуването и на турцитѣ.

Нахлуването на сѣрбски и гърцки войски въ зони на българска територия и продължението на това нахлуване, бѣше явно прѣдизвикателство.

Нашата цѣла армия защо се прѣведе на границата, гдѣто бѣха нахлули войскитѣ на вѣроломнитѣ съюзници? За „салтанатъ“ ли или за парадиране? Разбира се, че за въоръженъ отпоръ на войскитѣ на съюзницитѣ, за да се съобразятъ съ договора.

Възпалителнитѣ вещества бѣха зближени. Явно бѣше, че избухна пожаръ.

Отлаганията се протакатъ нескончаемо. Съръ Едуардъ Грей се възмути. Рече на прѣдставителитѣ на вѣроломнитѣ съюзници: „махнете се отъ тукъ“.

Ржководителя на отлаганията — руската дипломация заповѣда да се събератъ прѣзидентитѣ въ Нишъ за споразумение. Нашитѣ отиватъ. Чакатъ съ недѣли. Сѣрбскитѣ и гърцкитѣ не се вѣствяватъ. „Хайде съберете се въ Солунъ“. Послѣ, нова заповѣдь: „съберете се въ Петербургъ“.

По поводъ на тая заповѣдна покана г-нъ Борисъ Вазовъ написа въ в. „Утро“ № 835 отъ 26/V 1913 год. уводна статия. Бѣше си отворилъ очитѣ. Статията меришеше на русофобство. Викаше на нашитѣ: „не отивайте въ Петербургъ! Въ Петербургъ не отивайте: готвятъ тамъ за насъ капанъ. Ще ни изпращатъ въ Каноса“.

Протакането се продължава. Императорътъ не иска да изпълни дълга си. Нашата армия стои безъ дѣйствие. Нито я разпускатъ, нито ѝ даватъ да се бие.

Започваме да отправимъ долуизложенитѣ питанета къмъ ония, по разпорѣдбата на които се прѣхвърли армията ни отъ истокъ на западъ при границитѣ на сѣрбскитѣ и гърцкитѣ войски:

1. „Защо прѣхвърлихте нашата армия отъ изтокъ на западъ, ако не била цѣльта да се бие противъ сѣрбскитѣ и гърцкитѣ войски, които бѣха нахлули въ наша територия?“

2. *Продължението на протаканията* нѣмаше възможностъ да се търпи и отъ нашата армия. Ако не трѣбало да се бие, трѣбаше да се демобилизира. Защо не я демобилизирахте?

3. Трѣбаше едно отъ останалитѣ двѣ положения: трѣбаше тя или да се бие или да се възбунтува, да хвърли оржжието и да напусне бойното поле; кое отъ тия двѣтѣ прѣдпочитате да направите или да допустните? Ако се не демобилизира и ако се не бие, остава ли друго, освѣнъ да се възбунтува и хвърли оржжието?

4. Нито едното, нито другото, ще кажите. Ами да чака и да стои въ бездѣйствие. Ами, ако е било за чакане и стоеене въ бездѣйствие, защо я прѣхвърлихте отъ изтокъ на западъ?

5. Ако нашата армия си стоеше на турската граница, да си чака, щѣха ли турцитѣ да нахлуятъ и да ни зематъ цѣла източна Тракия?

6. Ако нашата армия бѣше въ същото положение на турската граница, щѣше ли Румѣния да има куражътъ да нахлуе въ България?

7. Ако българската армия си стоеше на Чаталджа и Булаиръ, щеше ли да стане зблѣскването на 16 юний съ сѣрб-

скитѣ и грѣцкитѣ войски и щѣше ли да се развие съюзнишката война?

8. Създателъ на 16 юний е оня, по заповѣдъ на когото се прѣхвърли нашата армия отъ изтокъ на западъ. Нали по заповѣдъ на русофилското правителство стана това прѣхвърляне?

9. Ако това прѣхвърляне е станало не по разпоредба на правителството, а по разпоредба на неотговорни фактори, защо въ такъвъ случай правителството не си подаде оставката?

10. Като не си подаде оставката, не показва ли това, че станалото прѣхвърляне на армията е било по разпоредба на отговорното русофилско правителство?

11. Понеже това прѣхвърляне на армията послужи за причина на станалото на 16 юни зблъскване съ сръбскитѣ и грѣцкитѣ войски, не слѣдва ли отъ това естествено заключението, че виновникътъ за прѣхвърлянето на армията, отговорното русофилско правителство, е създателътъ на катастрофалната дата — 16 юни?

12. 16 юни е „създадена“ катастрофална дата, а тя, датата, не е създала нищо. Пита се: кой създаде тая дата, не оня ли, както се казва, който прѣхвърли нашата армия отъ изтокъ на западъ, т. е. русофилския кабинетъ: Гешевъ — Даневъ?

13. Извѣстно е, че тутакси, слѣдъ първия разгромъ на турската армия при Люле-Бургасъ, турското правителство, въ лицето на садриазамина Кямилъ Паша поиска миръ.

Въ в. „Миръ“, въ броя му 4004, отъ 17 септ. 1913 г., подъ заглавие: „България и нейнитѣ съюзници“, се пише: „Въ дѣйствителностъ великия Везиръ, Кямилъ Паша, е искалъ телеграфически миръ отъ царь Фердинада слѣдъ кръвополитното и ожесточено сражение при Люле-Бургасъ (отъ 16 до 20 октомври)“.

Ако правителството — Гешевъ — Даневъ бѣше свързало миръ (16—20 октомври) съ турцитѣ още тогава, когато тѣ молѣха, щеше ли да настѣпи катастрофалната дата?

Не щѣше ли българската армия да си бѣде въ силата, въ духа, неизтощена, неуморена? Не щѣха ли сърбитѣ и грѣцитѣ да трѣператъ и да приематъ съ страхопочитание условията прѣдлагани отъ България? Не щѣше ли Ромъния да мирува благоговѣйно и да не иска компенсація? Не щѣше ли да нѣма катастрофална дата и да не настѣпи погрома?

14. Не е ли виновникъ за погрома оня, който не свърза миръ съ турцитѣ още най-рано и който допустна щото воденето прѣговоритѣ за миръ да става не на бойното поле, а далечъ — въ Лондонъ?

15. Като се видѣ, че българската армия, прѣдъ невъзможността да чака и търпи отлаганията на императора да се произнесе въ изпълнение на своя мандатъ, трѣбаше тя или да се възбунтува и да хвърли орѣжието, или пъкъ да се бие; тогава Даневъ, принуденъ отъ това положение, подаде на 9 юни ултиматумъ на императора съ срокъ отъ 7 дни, т. е. че ако до 16 юни не изпълни своя мандатъ и се произнесе по спора, ще започнатъ военнитѣ дѣйствия, които ще разрѣшатъ въпроса по спора.

Не ли, споредъ ултиматума, трѣбаше на 16 юни да започнатъ военнитѣ блъсканици и не ли на 16 юни стана инцидента съ нападенията противъ сръбскитѣ и грѣцкитѣ войски?

Не ли самия ултиматумъ е билъ една разпоредба до главната военна квартира съ заповѣдъ щото, ако до 16 юни императора не се произнесе, да се започнатъ военнитѣ дѣйствия?

16. Кой написа тоя ултиматумъ? Казватъ, че Неклюдовъ. Но отъ чия канцелария излѣзе тоя ултиматумъ и кой го подписа?

Не ли фактори отговорни го подписаха, нали го подписа г-нъ Д-ръ С. Даневъ по рѣшение на министерски съвѣтъ?

Не ли, който издаде и подписа тоя ултиматумъ, е виновникъ на катастрофалната дата, т. е. за погрома на България?

Не ли императорътъ озлобенъ отъ тоя ултиматумъ, намѣри добъръ, извинителенъ поводъ да резпореди да се извърши планирания отъ много години погромъ на България?

17. Кой написа отвѣтната телеграма на царя до императора, отъ която той остана поразенъ и, слѣдователно, крайно обиденъ, не ли Неклюдовъ? Въ всѣки случай, не е написана отъ царя. Поднесена му е отъ правителството да я подпише. Царътъ не рачелъ да я подпише. Но, партията на това правителство, бѣше която най-много викаше противъ „личния режимъ“. Царътъ изостави на страна своето разбиране и своя дипломатически тактъ, и, за да не го обвинятъ въ „личенъ режимъ“, подписа и тая телеграма. Направи велика жѣртва въ името на Конституцията.

Ултиматумът и тая телеграма бѣха достатъченъ поводъ да се покаже императорътъ смъртно обиденъ. Една такава дързостъ той могаль би да прости на единъ националенъ кабинетъ, но никакъ не на своитѣ слѣпи и послушни орѣдия, „мекерета“, на които девизътъ е „да не правятъ политика съ руската дипломация“. Оправданъ се счете императорътъ да каже на всеуслушание: „България ще се накаже“. И извършеното наказание него счете ли той като справедливо отмъщение за нанесената му обида съ ултиматума и съ въпросната отвѣтна телеграма?

Кои неотговорни фактори устроиша тази обида на императора? Не ли русофилското правителство устрои благоговиденъ поводъ за императора за да извърши планирания отъ много години погромъ на България?

И — императорътъ — не отмъщенъ още достатъчно съ погрома на България, отива въ Кюстенджа за да нанесе кръвна, смъртоносна обида на българския народъ, за да разбере той послѣдния, че погрома на България е нанесенъ отъ императора, а не отъ друго, като отмъщение за нанесената му обида.

18. Отъ казаното въ 17-тѣ точки не слѣдва ли заключението, че русофилското правителство Гешевъ — Даневъ уреди условията за създаване на катастрофалната дата 16 юни и послужи за орѣдие на руската дипломация да извърши планирания погромъ на България?

Устроителътъ на погрома е Неклюдовъ, прѣдставителътъ на руската дипломация, като режисьоръ, а негови орѣдия, несъзнателни отъ заслѣпено русофилство, не бѣха ли членоветѣ на русофилския кабинетъ Гешовъ — Даневъ?

Да кажемъ, че бѣха подведени и измамени. Добрѣ. Но ако тѣ обладаваха съ онова патриотическо чувство, което е въ състояние да задави партизанския бѣсъ, та въ името на висшитѣ отечественни интереси се рѣшиха „съ небивалъ стоицизмъ“ да изповѣдатъ открито прѣдъ лицето на народа истината, че благодарение на тѣхното крайно съ дѣтинска наивностъ довѣрие на руската дипломация, били вѣроломно измани и изиграни отъ послѣдната и че „това довѣрие е причината за погрома на България“, като злонамѣрено използвано отъ руската дипломация, — народътъ, въ такъвъ случай, щѣше да имъ прости тоя неволенъ грѣхъ. Защото и

самия народъ страдаше и боledуваше отъ тоя недѣгъ на слѣпо русофилство съ безгранично довѣрие на руската дипломация.

А. Военното настроение на кабинета Даневъ — Тодоровъ.

На 16 май 1913 г., органътъ на министър-прѣдседателя в. „България“ бр. 187 въ уводна статия „Договорътъ“, пише:

„Ние сме дали да се разбере, че и дума не може да става за нѣкаква си ревизия на договора и ще настояваме до край за неговото изпълнение.

„Съ свое енергично дѣйствие България ще просуши поплъзновения отъ подобенъ характеръ и за напрѣдъ *не ще може вече да се гледа съ дѣтинска лекостъ на всички въпроси*. Тя ще повика всичкитѣ си морални сили отъ които има цѣли съкровища въ дълбочината на българската душа и съ единъ общъ устрѣмъ, какъвто не веднажъ сме виждали, ще иска да се изпълни договора: fiat justicia. Нека всѣкой бжде спокоенъ; освободителното дѣло е свято и то заслужава всички жертви.

„Всѣка надежда въ мѣродавнитѣ крѣгове въ Сърбия и у приятелитѣ на Балканския съюзъ, че тукъ има възможностъ за отстъпване, е отъ естество *да направи войната неизбѣжна*“. И тя стана.

В. „Миръ“, брой 3916 отъ 17 юни 1913 год. въ уводна статия: „Сръбското колебание“, пише: „На какво може да се надѣва Сърбия, *та си играе тѣй не осторожно съ огъня*“?

„Колко мадро, колко лоялно щѣха да постѣпятъ сръбитѣ, ако вмѣсто, да концентрираха войската си на нашата граница, до като ние се доразправяхме съ турцитѣ при Чаталджа и Булаиръ, тѣ бѣха прѣдали на нашитѣ власти безспорнитѣ земи, разпустнѣха своитѣ резерви, и чакаха съ спокойствие руския царъ да си каже думата по земитѣ отъ спорната зона!

„Пишемъ това, за да посочимъ още единъ, излишенъ пжтъ, *че ако въпрѣки очакванията на всички, мирътъ не се запази — единичкъ виновникъ за това ще бжде Сърбия*“.

Б. Арбитърът отлага и не иска да се произнесе съ злонамърена цѣль.

В. „Миръ“, брой 3916 отъ 17 юни 1913 г. въ уводна статия: „Сръбското колебание“, пише:

„Нашиятъ царъ съ куража на единъ владѣтель, чийто народъ цѣлъ е струпанъ на границата да брани една справедлива кауза, отговори веднага и посочи, че България отдавна настоява тъкмо на това да се състои частъ по-скоро арбитража, че тя го е спомнила възъ основа на договора и го е поискала още на 13 априлъ, и че ако и до сега не се пристъпи къмъ тоя арбитражъ, не България е виновна“.

Отъ 13 априлъ 1913 г., отъ когато е помолень арбитърътъ да изпълни своя мандатъ, до 16 юни, когато стана инцидента, бѣха се изминали 53 дни. Съ своето отлагане императорътъ е чакалъ или българската армия да се разбунтува и хвърли оржието, или пъкъ да удари на сръбскитѣ и гръцкитѣ войски. И въ единия и въ другия случай да се извърши планирания погромъ на България.

Това потвърждава в. „Миръ“ брой 3921 отъ 22 юний 1913 г. въ уводна статия: „Виновни ли сме ний“? Да се има прѣдъ видъ казаното по изпълнението мисията въ Бѣлградъ на Чариковъ и Башмаковъ: да кажатъ отъ името на Русия на сръбското правителство да не приема арбитра и да не отстъпва отъ окупираниѣ земи.

В. „Миръ“, брой 3921, пише:

„И тъй вчерашнитѣ наши съюзници днесъ сж наши явни врагове. Черната завистъ и злоба на сърби и гърци не можа повече да се прикрива; тя избухна съ прѣизподня яростъ да разруши и послѣднитѣ надежди за мирно споразумѣние.“

„Ни братски увѣщания, ни мощното слово, изказано тъй повелително отъ върховния покровителъ на сръбско-българския съюзъ, не можахъ да вразумятъ разгорѣщенитѣ глави въ Бѣлградъ, гдѣто не слушатъ (казано имъ е да не слушатъ. Наша б.) вече ни съвѣти, ни заплахи, ни разумни доводи, а искатъ просто на просто да кжсатъ части отъ тѣлото на България, за да създаватъ велика Сърбия.“

„Сръбско-българския съюзъ de facto не съществуваше, а слѣдъ като си обагрихме сабитѣ съ братска кръвъ, никой не ще е вече въ сила да го обнови и заздрави.“

„Кой е виновенъ, ще пита историкътъ, и ще констатира още, че освѣнъ самитѣ съюзници, извѣстна вина иматъ и върховнитѣ покровители на тоя съюзъ, които не заста- наха смѣло и бързо върху законната основа на съюза.“

„А какъ лесно можеше да се удържи положението! Стигаше само да бѣше се побързало съ онова монарше слово, което се чакаше у насъ тъй нетърпѣливо!“

„Да, то се чакаше отдавна и щѣше да бѣде тъкмо на врѣме, когато сърбитѣ окупираха Македония и завилнѣха по градове и села да гонятъ българското име и да търсятъ сърби тамъ гдѣто ги нѣма.“

„То се чакаше, още когато сръбски вѣстници и сръбски държавници недвусмисленно заявяваха, че Сърбия нѣма да отстъпи окупираниѣ македонски земи!“

„То се чакаше, когато сърби и гърци склучиха таенъ договоръ противъ България и правѣха всевъзможни прѣчки въ Лондонъ да се склучи миръ съ турцитѣ.“

„То се чакаше, когато Сърбия трупаше войскитѣ си на българската граница, до като българскитѣ войски отбиваха турскитѣ пълчища на Булаиръ и Чаталджа.“

„То се чакаше най-сетнѣ, когато сръбския министъръ-прѣдседателъ безцеремонно заяви, че държавни жизненни интереси налагатъ на Сърбия да има обща граница съ Гърция.“

„Всички тия прискрѣбни моменти твърдѣ грозно тежаха на всички приятели и защитници на сръбско-българския съюзъ, защото съ тѣхъ се нанасяха все по-дълбоки удари на договора и се подкопаваха основитѣ на съюза.“

„А монаршето крѣпко слово все не идваше; то най-сетнѣ дойде, ала дойде когато бѣше безсилно (Чариковъ и Башмаковъ го обезсилиха. Н. Б.) да повлияе върху разюзданото общественно мнѣние въ Сърбия, и да накара тая непокорница и нарушителка на договора да не прѣдизвиква войната“.

В. „Миръ“ признава, че императора нескончаемо все отлагалъ да се произнася до тогава, до когато нѣмало вече нужда отъ неговото произнасяне и че войната съюзнишка била прѣдизвикана отъ Сърбия, а не отъ 16 юни.

В. Погромът е отдавна планиранъ.

В. „Миръ“ бр. 3921 отъ 22 юний 1913 год., въ уводна статия: „*Виновни ли сме ний?*“ пише:

„Колко недобросъвѣстно сѣ дѣйствували сърбитѣ, за да опорочатъ едно благородно дѣло? До когато българитѣ сключватъ и подписватъ договора съ искрено намѣрение да го поддържатъ и изпълняватъ най-добросъвѣстно, *сърбитѣ още при самото му подписване мислятъ какъ да изиграятъ своитѣ лековѣрни съюзици.*

„Сръбскитѣ държавници, и слѣдъ формално приетъ и подписанъ договоръ, *водятъ тайна агитация прѣдъ европейскитѣ канцеларии да бжбатъ признати за сръбски и такива земи въ Македония, които по договора Сърбия бѣ вече признала за български.* (Хичъ безъ знанието на руската дипломация вършеха това сръбитѣ? Още при подписването на договора бѣше съобщена на сръбското правителство тайната за погрома на България. Н. Б.).

В. „Миръ“ брой 4004, отъ 17 септември 1913 г. въ уводна статия: „*България и нейнитѣ съюзици*“, пише:

„Още прѣзъ м. септември 1912 г., сръбското правителство посочило въ една окръжна нота до великитѣ сили земитѣ, които то счита за сръбски. Въ тая нота то цитирало дори и градоветѣ *Велесъ, Прилѣпъ и Охридъ*, които, по договора, се падатъ на България“.

Допустимо ли е щото нашитѣ дипломати да не узнаятъ на врѣме това дѣйствие на сръбското правителство?

Когато въ Лондонъ на мирната конференция се опрѣдѣляваха източнитѣ граници на Албания и е ставало дума кои градове да останатъ на Албания и кои на Сърбия, г-нь Д-ръ С. Даневъ, прѣдставителъ въ тая конференция на България, бѣше се дизентерисиралъ отъ въпроса за градоветѣ въ западна Македония, като не български, и бѣше прѣдоставено на руския прѣдставителъ правото да раздава тия градове по свое благоусмотрѣние. И така Охридъ, Дебъръ, Струга, Битоля се оставяха на Сърбия още тогава.

Фактътъ, че нашето правителство одобри мълкомъ това ограбване на български земи, прѣди да се произнесе арбистра, — показва, че русофилското правителство си е дало съгласието на руската дипломация да се разпорежда по свое

благоусмотрѣние съ българскитѣ земи прѣди да се произнесе арбистра. Ето за това не е обърнало своето внимание на нотата отъ сръбското правителство до великитѣ сили за присвояване градове признати въ договора за български.

Когато сръбския кралъ Петръ влѣзе въ Скопие, руския императоръ го поздрави телеграфически като му честити завладѣването на чисто българския градъ Скопие. Защо русофилското правителство Гешовъ—Даневъ замълча и тоя актъ за ограбване на България?

Това раздаване на българскитѣ земи, бѣше съгласно изработения прѣди години планъ за погрома на България.

При тоя актъ за раздаване на българскитѣ земи, държаното пасивно положение на българското русофилско правителство показва, че то си дало своето съгласие.

Погромътъ на България отдавна е планиранъ и извършенъ отъ руската дипломация чрѣзъ пасивното съдѣйствие на нашия русофилски кабинетъ: Гешовъ—Даневъ.

Г. Чуждия печатъ пише, че Русия произведе погрома.

Английския официозъ „Daily chronicle“ отъ 13 юни 1913 г. въ уводната си статия казва:

„Всѣки знае, че Русия е всемогща въ Бѣлградъ, и ако Сърбия при все това е вѣроломна, по отношение договора, това се дължи на Русия, която иска тя да бжде такава. Всички симптоми на руския панславизмъ, по явни и очевидни причини, сѣ на страната на Сърбия срѣщу България. Това е тѣй, понеже една силна Сърбия ще бжде желанъ оплотъ срѣщу Австрия“.

Д. Рускитѣ вѣстници пишатъ, че погрома е отъ Русия.

Г-нь А. Н. Бранчаниновъ въ № 29 на своя еженедѣлникъ „*Новое Звено*“, пише слѣдното:

„Както посочвахме на врѣмето, българския заемъ въ Германия се извърши въпрѣки опититѣ на френско-руската дипломация да го осуети. Нѣма защо да се удивляваме и да негодуваме, както правятъ нѣкои руски вѣстници.

„Руското правителство жене плодетѣ на своитѣ грѣшки въ София.

„Насочило Ромжния срѣщу България и унижено всрѣд славянството, по въпроса за Одринъ, то отбърна българското правителство отъ Русия и го подбуди да търси опора въ другия лагеръ.

„Руската централна дипломация, както ние не веднажъ сме обяснявали, е виновна въ това, че стѣпкала славянското достоинство на Русия, облѣче въ не естествена роля Ромжния по ония въпроси кждѣто гласътъ трѣбваше да принадлежи само на Русия.

„Послѣдствията на Балканитѣ отъ тази груба грѣшка сж неизчислими, защото Г. Сазоновъ нѣма да успѣе да направи отъ Ромжния единъ искренъ съюзникъ. (Както е извѣстно, въпрѣки всички аванси отъ страна на Русия, Ромжния отказа да подпише формални военни съглашения каквито до скоро я свързваха съ Виена.), а въ очитѣ на официалното руско безразличие къмъ тѣхната съдба изличи всѣка слѣда отъ всички прѣжни руско-български връзки“. (в. „Воля“ бр. 430 отъ 15 юли 1914 г.).

Рускитѣ вѣстници, начело съ „Руския Вѣдомости“, „Рѣчь“ открито заявяватъ, че прѣзъ всичкото врѣме, додѣто е траяла войната, руската дипломация се е държала съвсѣмъ не искрено и пристрастно къмъ най-силната, най-жизнеспособната, най-признателната славянска държава. „Русия, въ различни врѣмена и при разни случаи е спомагала на всички славянски и не славянски балкански държавици, ала има ли друга балканска държавица, освѣнъ България, гдѣто признателността да е изпъкнала тъй релефно?

„Нито въ Сърбия, нито въ Черна-Гора, нито въ Гърция има нѣщо подобно на руския Ерусалимъ въ Плѣвень, на колосалния паметникъ на царя освободителя въ София и на великолѣпния храмъ „Александъръ Невски“.

„И при всичко това въ случая, когато българския народъ, слѣдъ като поднесе на отечественния олтаръ въ жертва десетки хиляди свои скѣпи чада, очакваше съ право нашата дипломатическа подкрѣпа за да извърши националното си обединение, — ние руситѣ, собственно нашата дипломация, *заби ножа си право въ сърцето на тоя народъ*: подтикваването на ромжнитѣ да плячкосватъ и ограбятъ български земи, насърдението на сърби и гърци да не спазватъ своитѣ договори и задължения и да поставятъ подъ своя

гнетъ цѣла Македония — се дължи до голѣма степенъ на нашитѣ държавни мжже“.

Истината, че погрома на България дойде отъ руската дипломация, тия вѣстници я изповѣдватъ „сѣ небивалъ стоицизмъ“. Види се, не е достигналъ до тѣхнитѣ уши съвѣтътъ на Негово Блаженство: да прѣмълчаватъ тая явна като блѣлъ день истина и да я прѣтърпятъ „сѣ небивалъ стоицизмъ“.

Е. И чрѣзъ произнасянето на арбитра сжия погромъ щѣше да стане.

Каза се, че нашето русофилско правителство Гешовъ — Даневъ при раздаването на българскитѣ градове отъ западна Македония на сърбитѣ, държеше пасивно, незаинтересовано положение. Руската дипломация искаше отъ нашето правителство и писмено формално опълномощаване, че арбитраътъ свободенъ е да дава на сърбитѣ и отъ градоветѣ, които въ договора съ Сърбия сж признати за български.

Когато по искането на руската дипломация, трѣбаше президентитѣ на балканскитѣ държави да се събератъ на съвѣщание за споразумѣние било въ Нишъ, било въ Солунъ, руската дипломация опрѣдѣляваше базата върху която ще водятъ прѣговори за споразумение. И тази база за границитѣ бѣше: отъ Егри-Паланка по р. Брѣгалница, по Вардара до Гевгели: тази линия ще бѣде границата между Сърбия и България. Отъ Гевгели, по течението на Струма, по Тахиновското езеро до морето, това ще бѣде границата между България и Гърция.

Границитѣ, опрѣдѣлени въ договора съ Сърбия, сж въ тая база изоставени.

Поисканото писмено пълномощие за свободно раздаване българскитѣ земи по благоусмотрението на арбитра, императора, безъ ограниченията отъ договора, г-нъ Д-ръ С. Даневъ даде съ извѣстната телеграма. Но тогава бѣше вече късно. Ромжнскитѣ войски бѣха дошли до София, и турскитѣ — до южна България. Нѣмаше нужда да ги раздава императора. Сами съюзникитѣ си ги ограбиха.

В. „Миръ“, брой 3955 отъ 29 юни 1913 год., въ статията подъ заглавие: „И тъй лошо, и тъй лошо“ пише:

„Сега, слѣдъ една нещастна война, на България не се дава нищо отъ татъкъ Вардара.

„Ако България за сега се примирява съ това положение, прави го отъ нѣмай кѣдѣ, защото не бѣ въ състояние едновременно да отбие сърби и гърци и да се противопостави на ромъни и турци, и ония, които заграбватъ българскитѣ земи отъ татъкъ Вардара.

„Крайно обаче останахме очудени, като прочетохме въ в. „Танъ“, въ броя му отъ 26 юни, новъ стилъ, въ уводната статия, че и безъ да бѣше избухнала войната, и при арбитража, на който ние се позовавахме, пакъ между Сърбия и Гърция, щѣла да се настои да има обща граница, съ други думи *всичко щѣло да стане тѣй както го искаше Пашичъ съ своята декларация и съ своята нота до българското правителство*“.

„Всѣко зло, за добро“. Ако се случеше щото България да бѣде ограбена по произнасяне на императора — арбитръ, нашитѣ земи щѣха да бѣдатъ изгубени съ наше съгласие. Въ такъвъ случай не щѣхме да имаме правото да си търсимъ присвояването на изгубеното. Сега сме безбожно ограбени. Право ни е да си възвѣрнемъ ограбеното.

Ж. Погрома не е отъ 16 юни, а — е отъ 18 юни 1913 г.

В. „Миръ“, брой 3920, отъ 21 юни 1913 год. пише:

Слѣдъ първитѣ прѣдизвикателства отъ страна на сръбската армия, на 17 и 18 того нашитѣ войски, слѣдъ като отбиха първитѣ сръбски нападения, прѣминаха въ настѣпление и при прѣслѣдването на сърбитѣ бѣха заели селата Сушево, Тахонъ, Добрево и Имерица находящи се на дѣсния брѣгъ на Злѣтовската рѣка, притокъ на рѣка Брѣгалница.

„Но съгласно дадената на 18 того въ 10 часа прѣди пладнѣ заповѣдь, нашитѣ войски прѣкратиха огъня и слѣдъ това се оттеглиха на старитѣ си позиции по лѣвия брѣгъ на Злѣтовската рѣка.

„При това, обаче, бѣха пратени парламентѣри, за да ги прѣдупрѣдятъ и имъ прѣдадатъ да прѣкратятъ сѣщо и тѣ огъня.

„Вмѣсто това, сърбитѣ задържаха нашитѣ парламентѣри, а съ цѣлата си армия прѣминали въ общо настѣпление, слѣдъ това оповѣстиха, като прѣслѣждане на нашата армия“?

В. „Миръ“ пише: сръбския в. „Правда“ съ резерва отбѣлѣзва слуха въ Бѣлградъ, какво кабинета на Д-ръ Радославовъ въ София билъ замѣненъ съ други такъвъ — на генералъ Радко Димитриевъ, който щѣлъ да подпомогне Сърбия.

В. „Воля“, като отбѣлѣзва това, казва, че „това съобщение е знаменателно поради това, че показва, на кѣдѣ теглятъ брачата сърби въглена. Ехъ, хелбета; вълкъ гдѣто е ялъ магаре, деветъ години обикаля“.

„Нима могатъ нашитѣ съсѣди да забравятъ важнитѣ стратигически разпорѣждания, които миналата година дръпнаха побѣдоносната ни армия отъ Княжевацъ, за да осигорятъ погрома на войскитѣ ни при Кочани“.

Русофилитѣ отъ кабинета Гешовъ — Даневъ се мѣчатъ да докажатъ, че за нападението на нашата армия противъ сръбскитѣ и грѣцкитѣ войски, нападение на 16 юни, нѣмали извѣстие и станало безъ тѣхно знание. 16 юни бѣше катастрофална дата за сръбската армия, която щѣше да падне цѣла въ плѣнъ, прѣди да нахлуятъ ромънитѣ и турцитѣ. 18 юни, когато се издаде фаталната заповѣдь за отстъпление на нашата армия и повръщането ѝ назадъ съ напускане на завзетитѣ ѝ позиции, е катастрофална дата за нашата армия и спасителна за сръбската.

Неклюдовъ издаде тая заповѣдь, която усигори погрома на нашитѣ войски при Кочани.

По политически съображения трѣбвало да се прѣкрати огъня, да се спратъ военнитѣ дѣйствия: Добрѣ. Защо да се оттеглятъ нашитѣ войски отъ завзетитѣ позиции? Нека си стоятъ на мѣстото, до като противникътъ се съобрази съ условията за усигорение положението на нашата армия. Съ тая заповѣдь 18 юни, дадена била възможностъ на сърбитѣ да задържатъ нашитѣ парламентѣри, и съ цѣлата си армия да прѣминатъ въ общо настѣпление. Повръщането на нашата армия назадъ, е явна мѣрка за погрома на послѣдната. Прѣстъпната, прѣдателската заповѣдь е оная отъ 18 юни. Слѣдователно 18 юни е катастрофалната дата, а не 16.

3. Наивността и слѣпото довѣрие създадоха погрѣма.

В. „Миръ“ брой 3921 отъ 22 юни 1913 г., въ уводна статия: „Виновни ли сме ний“, пише:

„Съ дълбока тѣга на сърдцето трѣбва да признаемъ, че сръбско-българския съюзъ пропадна.

„Кой бѣ виновенъ, ще пита съ врѣме строгиятъ историкъ, па ще разчепка обстойно поведението на балканскитѣ съюзници и ще намѣри на една страна искренностъ и честностъ, а на друга—измама и подлостъ; на българска страна *дълбока, наивна прѣданностъ* къмъ съюзното дѣло, а на сръбска и грѣцка страна—коварна прѣдумишленностъ—да се изиграе *довѣрчивия съюзникъ*.

„Отъ гърцитѣ и не сме очаквали друго; тѣхъ си ги знаемъ отдавна и не ни боли толкова отъ тѣхнитѣ подлостъ и звѣрства, понеже знаемъ, че ни идатъ отъ не славяни.

„*Българската наивностъ и голѣма примирителностъ* се показва и въ самия съюзеиъ договоръ съ сръбитѣ.

„При самото създаване на съюза българитѣ се показали много по-отстъпчиви отъ сръбитѣ, *принесли въ жертва на съюза свои родни братя въ сѣверна Македония*; съ тая скѣпа жертва България се е помирила, само бидейки увѣрена, че тия българи, които биха останали подъ сръбска властъ, не ще бѣдатъ стѣснявани въ тѣхната национална съвѣстъ. *Каква наивна вѣра!*

„Отъ тази отстъпчивостъ и отъ това наше братско довѣрие къмъ сръбитѣ още отъ самото начало на съюза, та дори до скоро врѣме, може да се види съ каква искренностъ българитѣ сѣ пристѣпили къмъ това свещенно дѣло, за каквито смѣтаха сръбско-българския съюзъ, и наопаки пѣкъ—както слѣдващитѣ събития го доказаха—колко недобрѣсъвѣстно сѣ дѣйствували сръбитѣ, за да опорочатъ едно благородно дѣло.

„До като българитѣ сключватъ и подписватъ договора съ искрено намѣрение да го поддържатъ и изпълняватъ най-добрѣсъвѣстно, сръбитѣ още при самото му подписване мислятъ, какъ *да изиграятъ своитѣ лековѣрни съюзници*.

„Сръбскитѣ държавници, и слѣдъ формално приетъ и подписанъ договоръ, водятъ тайна агитация прѣдъ европейскитѣ канцеларии да бѣдатъ признати за сръбски и такива

земи въ Македония, които по договора Сърбия бѣ вече признала за български.

„Отъ тогава насамъ, ето нѣма още ни една година врѣме, Сърбия натрупа толкова грозни факти отъ нечутото вѣроломство, че, право да си кажемъ, *срамъ ни е за нашето славянско име*“.

В. „Миръ“ признава недостатѣка ни: *дълбока, наивна прѣданностъ* къмъ съюзнишкото дѣло; *довѣрчивъ* съюзникъ; много отстъпчиви, принесли въ жертва свои родни братя въ сѣверна Македония; наивно вѣрвали, че тия българи, които останатъ подъ сръбска властъ, не ще бѣдатъ стѣснявани въ тѣхната национална съвѣстъ“. И се провиква: „*каква наивна вѣра!*“

В. „България“ бр. 187 отъ 16 май 1913 г., пише:

„Ние сме дали да се разбере, че и дума не може да става за нѣкаква си ревизия на договора и ще настояваме до край за неговото изпълнение.

„Съ своето енергично дѣйствие България ще прѣсуши попълзновения отъ подобенъ характеръ *и за напредъ не ще може вече да се гледа съ дѣтинска лекостъ на всички въпроси*“.

Народняцитѣ чрѣзъ своя оргазъ „Миръ“ признаха и изповѣдаха своя *недѣжъ на наивностъ и слѣпо довѣрие*.

Цанковиститѣ и тѣ чрѣзъ своя органъ признаха и изповѣдаха, че до тоя день, 16 май 1913 г., *гледали на всички въпроси съ дѣтинска лекостъ*, и се заканватъ, че за напредъ, слѣдъ като фалира тѣхната русофилска политика и се разгроми България, тѣ нѣма вече да гледатъ на всички въпроси съ дѣтинска лекостъ! Харно. Да сте живи.

Ако на тия двѣ коалирани русофилски партии отношенията имъ къмъ сръбитѣ били отношения на наивностъ, на слѣпо довѣрие и гледане на въпроситѣ по тия отношения съ дѣтинска лекостъ, то какво е било довѣрието имъ къмъ руската дипломация, прѣдставлявана отъ Неклюдовъ, който ръководилъ и вътрѣшната, и външната и военната политика на България?

Работата на слѣпото довѣрие достигнала до тамъ, щото Неклюдовъ съ членовѣтѣ на коалирания русофилски кабинетъ, прѣдставлявали: първия—мандата на режисьоръ, а послѣднитѣ—длѣжността на слѣпи—безъ своя воля и ини-

циатива — послушни орджия въ подобие на марионетки. Неклюдовъ съ Хартвига извършиха погрома на България, но на тоя погромъ извършването му се дължи на *наивността на слѣпото доверие* на нашитѣ държавни мъже отъ лагера на слѣпото русофилство. Прочее право е казаното отъ Негово Блаженство Екзарха, че ония, които прѣдизвикаха катастрофалната дата, „сж нашитѣ държавници и умни мъже“. Но не тѣ, а тѣхната, *наивностъ, слѣпо доверие и дѣтинска лекостъ*.

И. Чрѣзъ погрома на България руската дипломация послужи на враговетѣ на славянството, но не на славяни.

В. „Миръ“ бр. 3973 отъ 17 августъ 1913 г., въ статия подъ заглавие: „*Австрийски отзиви за послѣдствията отъ войната*“ привежда писаното отъ „Reichpost“, както слѣдва: „Свѣтътъ бѣ се приготвилъ да отдаде Балканитѣ плячка на стрѣмително движуция се напредъ панславизмъ....

„Всичко това се промѣни съ единъ ударъ. Панславистическия триумфъ по случай резултатитѣ отъ Балканската война не е въ състояние да намали грамадното значение на факта, че балканския обратъ издигна на сцената блѣстящото бѣдаще на не славянска държава — латинска Ромжния, — тогазъ, когато пѣтя на експансивното сръбско течение се прѣгради съ гранитната албанска прѣграда, а послavianченитѣ българи сж принудени, заради своето упорство на всеславянството, да се разплатятъ съ постоянно губене равновѣсие.

„Резултатитѣ отъ балканскитѣ войни нѣматъ неприятна страна нито за австро-унгарската монархия, нито за нѣмцитѣ, като нация.

„Послѣдната война бѣше по-лоша за панславизма, отъ колкото първата за турцитѣ; на панславистическитѣ мечти веднажъ за винаги се полагатъ прѣдѣли.

„Когато полумѣсеца засѣдна и звѣздитѣ на панславизма изгаснаха на балканитѣ изгрѣ слънцето на ромжнитѣ и гърцитѣ.

„Опасността на Цариградъ отъ Русия мина за винаги. Този градъ, заедно съ тракийската територия, ще останатъ турски или, както е било нѣкога, ще бждатъ гърци.

„Панславизма на балканитѣ е побѣденъ самъ отъ себе си и Европа се оттърва отъ голѣмата опасностъ, която прѣди всичко заплашваше Австро-Унгария“.

Въ врѣме на баташкитѣ кланета, се опрѣдѣли една комисиия да отиде на мѣстото и да анкетира събитията.

Отъ страна на Англия, прѣдставителъ на тая комисиия бѣше английския консулъ Барингъ.

Единъ юзбашия съ стражари прѣдставляваше турската властъ.

Като се констатира, че има клани много жени и много дѣца, Барингъ, английския консулъ, се обръща къмъ юзбашията съ ироничното питане: „какво ви платиха руситѣ, та вие турцитѣ извършихте тая катастрофа въ тѣхна полза?

Сега се пита и руската дипломация: „какво ви платиха нѣмцитѣ, та чрѣзъ нанесения отъ васъ погромъ на България, погрѣбахте на вѣчни врѣмена славянската идея?

Какво ви платиха ромжнитѣ, та създадохте положение щото съ даването българската Добруджа на ромжнитѣ, направихте да засѣдне полумѣсеца и да изгаснатъ звѣздитѣ на панславизма и да изгрѣ слънцето на не славянската държава — на латинска Ромжния?

Толкова ли прости бѣхте, о, братушки, та не можяхте да разберете, че Ромжния, подъ кралското ръководство на *хохенцолера* краля Карола, всѣкога ще бжде врагъ на Русия, врагъ на славянството?

Сега, слѣдъ като Ромжния ви отказа своя съюзъ и си запази своя съюзъ съ Германия, съ тройния съюзъ, вие разбрахте измамата си, но късно — „заднимъ умомъ“? Братушки!

Какво ви платиха и гърцитѣ — най-вѣрлитѣ врагове на славянството, та като имъ дадохте половинъ Македония съ Солунъ, Кавала, Драма и Костуръ, се постаряхте, въ врѣда на славянството, да направите велика Гърция. Нейнитѣ претенции сж Тракия съ Цариградъ!

Цѣла Европа, наедно съ вашитѣ съюзници — Англия и Франция — ще бждатъ за въ полза на Гърция, тя да наслѣди Цариградъ съ Тракия.

Какво ви платиха пѣкъ турцитѣ, враговетѣ на християнството, да имъ повръщате цѣла източна Тракия за да бждатъ господари на Одринъ, Лозенградъ, Димотика — укрѣпенитѣ мѣста за да не можете да земете никога Цариградъ?

Когато, о, братушки, на Мряморно море, до проливите и до стѣнитѣ на Цариградъ бѣхте дошли чрѣзъ България, вие изпокасахте стоманени царвули до като да повърнете на Турция източна Тракия и да не можете вече никога да се доберете до тия мѣста!

Изкопахте гробъ, и паднахте въ него. Погребяхте и славянството и Русия. Право е казаното отъ нѣмеца: „панславизма на балканите е побѣденъ самъ отъ себе си и Европа се отгърва отъ голѣмата опасностъ, която прѣди всичко заплашваше Австро-Унгария“.

О, братушки, какво ви платиха нѣмците, романите, гърците и турците, та съсилахте българията за усиляне враговетѣ на славянството?

Та въ матушката има всичко: и нѣмцойщина, и романизъмъ, и гърцизъмъ, и турцизъмъ; има всичко: само славянство нѣма, нѣма и православие.

Отъ послѣдната война, чрѣзъ погрома нанесенъ на България, руската дипломация, чрѣзъ своите дѣла, се показва врагъ на славянството, врагъ и на православието.

Враговетѣ на славянството: романи и гърци; и враговетѣ на православието — турците, облагодѣтельствувани отъ руската дипломация, въ пакостъ и погромъ на славянска и православна България, нека тия врагове да ѝ бждатъ чести като приятели и съюзници, та наедно съ тѣхъ нека тази дипломация да води матушката въ погибель!

Погромътъ на България е прѣдсказанъ въ подробности прѣди 115 дни отъ датата 16 юни.

Бѣше казано, че „девизътъ“ на руското правителство за „*намалението и отслабванието на България*“, взе окончателна форма прѣзъ 1889 година, когато славянското петербургско общество издаде своята карта на славянските народности. Македония бѣше отбѣлѣзана въ тая карта за населена отъ българи.

Тогава, прѣзъ това врѣме ние бѣхме въ Петербургъ. Бѣхме успѣли да влѣземъ въ тѣсни отношения съ българо-филите, прѣдни хора на славянското общество. Рѣшено бѣше шото за намалението на България да бжде Македония подѣлена между Сърбия и Гърция.

Анонимната брошура подъ заглавие: „*Виновниците за днешните дипломатически неуспѣхи на България*“, потвърждава тая истина, че погрома на България е извършенъ отъ руската дипломация чрѣзъ посрѣдството на своите послушни орджия, слѣпитѣ русофили отъ кабинета: Гешовъ — Даневъ.

Тоя погромъ не можеше да стане, ако не бѣха взети изъ нашата срѣда орджията. Както гората нѣмаше да бжде унищожена, изсѣчена, ако дръжката, сапътъ на сѣкирата не бѣше взетъ изъ срѣдата на гората. Или: „Господарѣтъ (агата) не яде халва, ако гяурина не хапне нечистотии“.

Тая брошурка е извлѣчение отъ едно наше писмо до високопоставено лице съ дата 19 февруари 1913 год.

Отъ тая дата — 19 февр., когато е написана брошурата, до 16 юни, датата на катастрофата, сж се изминали цѣли 115 дни.

Прѣди 115 дни отъ датата на погрома 16 юни, е било прѣдсказано въ тая анонимна брошурка, че ще настѣпи погромъ и въ подробности какъ ще се извърши тоя погромъ.

Прѣдсказанията на тая брошура сж:

Руската дипломация ще ампутира България и ще раздаде късани части отъ българското тѣло.

1. На Сърбия половината отъ Македония, като компенсация за Босна и Херцеговина.

2. На Гърция — Солунъ съ южната частъ отъ Македония, като възнаграждение за оказаното съдѣйствие на сръбската пропаганда за посърбяването на сѣверна Македония.

3. На Ромѣния — Добруджа, като компенсация за Бесарабия.

4. Източна Тракия, придобита съ потоци кръвъ, пролѣта отъ десетки хилядници, християни, българи славяни, Русия ще я повърне на Турция, като интерлантѣ на Цариградъ, необходимъ на Русия за проливите.

За жалость, това прѣдсказание се изпълни буквално.

Ампутиранието на България отъ хирурга — руската дипломация, съ 115 дни прѣдсказано отъ датата 16 юни, показва, че 16 юни не е катастрофалната дата, а е добъръ поводъ за оправдание на погрома на България, планиранъ отъ прѣди много години.

По тази ампутация на България разсжденията въ рѣчената брошурка — сж:

„Слѣпото русофилство се заключава въ това: да приемемъ всичко отъ Русия съ затворени очи, безъ разсждение

и да бъдемъ непоколебимо убѣдени, че всичко най-послѣ ще бѣде и ще излѣзе за въ наша полза.

„И лѣкарството е горчиво, но дава здраве. И операцията, която прави (прѣди 115 дни не бѣше още направена, но се говори като извършвана вече отъ) — Русия: — да рѣже отъ нашето тѣло земи и да ги раздава на комшиитѣ — боли, но тази операция ще усигори на България въ бѣдаще здраве, приятелството на балканскитѣ съюзници.

„Тази операция на Русия, на нашия хирургъ, така трѣбва да се приема, че е за въ полза на славянската солидарность, за укрѣпяването на балканския патриотизмъ, т. е. „за ползата на България“.

„Това русофилство е идиотство или подкупено русофилство“.

И слѣдватъ, въ тази брошурка, прѣдсказания, какви ще бѣдатъ послѣдствията отъ погрома на България:

„Това идиотско русофилство е за голѣма пакостъ не само за България, но и за Русия както и за балканскитѣ държави.

„То — идиотското русофилство — въвежда руската дипломация въ заблуждение да мисли, че лесно, свободно и безъ стеснение може да се извършва надъ България ампутация. Съ това ще прѣдизвика гнѣва и умразата на цѣлата интелигенция, на цѣлия български народъ. Ще разбератъ тогава и тонковцитѣ, че най-голѣмия врагъ за българскитѣ интереси е Русия.

„Ще приготви по тоя начинъ почвата, както и я приготви вече, щото България да потърси защита на своитѣ интереси у Австро-Унгария, съ която и да сключи съюзъ, а чрѣзъ нея и съ тройния съюзъ.

„Ще бѣде принудена да направи това, за да се брани отъ „славянската солидарность“ и отъ „балканския патриотизмъ“, които прѣдставляватъ за българскитѣ интереси: „чумата“ и „холерата“.

„Днешното (19 февр. 1913 г.) положение на България, благодарение на това русофилство, е безизходно. Като членъ отъ балканския съюзъ (съ клауза да воюваме противъ Австро-Унгария), България минава за съюзница на Русия. Усиленото въоръжение на Германия, нѣмскитѣ вѣстници обясняватъ съ страха отъ повдигането на единъ четвърти членъ на „тройното съглашение“ — отъ балканския съюзъ. Значи великитѣ сили отъ тройния съюзъ считатъ България за свой врагъ.

Отъ тѣхъ може да се чакатъ само пакости, при тия условия, за интереситѣ на България.

„Русия пѣкъ, нагласена съ тритѣ балкански държави: (блокътъ: Сърбия, Гърция и Ромжия), възползувана отъ враждебното настроение противъ насъ на великитѣ сили отъ тройния съюзъ, крои и върши раздроблението на България въ полза на Сърбия, Гърция и Ромжия.

„Англия и Франция, макаръ и приятелски разположени къмъ България, немогатъ да ни помогнатъ. Тѣ, споредъ съглашението си, сж длъжни да слѣдватъ руската политика на Балканитѣ.

„За България единъ изходъ спасителенъ има: да се присъедини къмъ тройния съюзъ.

„Това слѣпо и прѣдателско русофилство готви такова зло не само за Русия. Чрѣзъ наострюването апетита на съюзниците ни, да ни ограбятъ чрѣзъ съдѣйствието на Русия, това русофилство приготвява положението да пламне огънь на балканитѣ помежду днешнитѣ съюзници. (тоя огънь пламна въ междусъюзнишката война). Значи слѣпото русофилство на нашитѣ, насърчи и Русия и съюзниците да не отстѣпватъ отъ планътъ за ограбването и разгромяването на България. Не 16 юни, а *слѣпото русофилство е виновникъ за погрома на България*.

„Войнитѣ между съюзниците нѣма да прѣстанатъ, до като България не си вземе всичко свое — и отъ старо, и отъ ново врѣме ограбено отъ нея.

„Въ това ли ще се изрази славянската солидарность, балканския патриотизмъ“?

Подиръ погрома на България, какви събития ще послѣдватъ, като наказание за вѣроломството на „блока“: Русия, Сърбия, Гърция и Ромжия, нагласенъ отъ първата, противъ България, е прѣдсказано въ рѣчената брошурка, именно:

„1. Сърбия нѣма да си вземе вече никога Босна и Херцеговина. Тя, може би, ще бѣде унищожена, подѣлена между България и Австро-Унгария.

2. Ромжия нѣма никога вече да си вземе Трансилвания и Буковина. Сигурно ще изгуби Добруджа. А може би и тя да бѣде подѣлена и унищожена.

3. Гърция ще изгуби островитѣ и Епиръ.

4. Русия нѣма вече да вземе никога Цариградъ“.

„Такава ще бъде сътнината отъ политиката на руското правителство въ съгласие съ балканскитѣ съюзници противъ България, политика подклаждана и насърдчавана отъ българското идиотско русофилство.

„И наистина, кога по-добъръ можеха тия русофили да се отплатятъ на Русия, отъ колкото сега, въ тия сѣдбоносни моменти за България, когато тѣ иматъ възможность да боравятъ съ властѣта?

„И кога Русия ще можеше да ги използва по-добъръ, отъ колкото сега?

„Тази сполука ще послужи за пагуба на тѣхната юдинска политика. Подобнитѣ русофили у насъ сѣ единици:

„Единъ день, и тоя день не е далече, ще се кае Русия за тая своя враждебна политика къмъ България, но ще бъде късно.

„Отъ нещастieto, което я сполети отъ войната съ Япония, не ѝ дойде умѣтъ. Тогава тя насърдчи Турция да унищожи Македония. И за това Господъ Богъ я наказа.

„Като върви и сега въ сѣщия пътъ, пакъ ще бъде наказана съ нѣкое страшно поражение. Жалното е, че невинния руски народъ тегли поради своята дипломация“.

Горното въ скоби е извлѣчение отъ рѣчената анонимна брошурка, отъ 19 февруари 1913 год.

Обяснение или разгадка на пророчествата за наказания които ще послѣдватъ подиръ погрома на България, наказания на блокаджитѣ: Сърбия, Гърция, Ромъния и Русия:

Има единъ козмически законъ, нарѣченъ на наученъ езикъ, „законъ на енерцията“, а на църковенъ езикъ — „законъ на Провидѣнието“.

Силата на тоя законъ се състои въ това: когато нѣкой извърши едно прѣстѣпление отъ извѣстна категория, силата на рѣчения законъ го заставлява да върви въ тоя пътъ, да върши сѣщото прѣстѣпление въ по-широкъ и по-широкъ размѣръ до като си счупи главата и бъде наказанъ отъ собственото си дѣло. Това става, ако такъвъ на време не се покае.

Единъ примѣръ, за обяснение:

Единъ пътъ въ „Чамската кория, се връщахме отъ разходка по шосето при „яслитѣ“. Отъ дъждѣтъ въ прѣжния день, въ крайния трапъ по шосето, бѣше се образувало гьол-

че отъ вода, поради плоскостѣта на мѣстоположението. Съ сестра си бѣхме по край гьолчето. Появи се отъ западната страна по шосето файтонъ, който отиваше на долу по направление къмъ станцията „Костенецъ-Баня“. Файтонджията отправи файтона право къмъ насъ. Рѣкохъ, като приближи, ще отстрани файтона по широкото шосе. Не го отстрани. Крайния конь засѣгна дрѣхитѣ ни. Малко остана да бъдемъ бутнати въ гьола. Файтона до насъ спрѣ и отъ него скокна г. К. Байкушевъ. Подаде ми привѣтствено ръка. Не обръщахъ внимание. Възмутенъ отъ файтонджията, гледамъ къмъ послѣдния и го хокамъ. Г-нъ Байкушевъ се качи и си тръгна. На сестра си казахъ: „сестро, помни ми думитѣ: по пътя на тия хора ще имъ се приключи нещастие“. Въ София на гарата срѣзнахъ се съ г-на К. Байкушевъ. Попитахъ го, не стана ли имъ по пътя нѣкое нещастие? Какъ не, каза, стана. Когато да минаваме моста на рѣка Марица при село Радуйлово, единия отъ конетѣ висна надъ рѣката. Цѣлия файтонъ съ хората щѣше да падне отъ високия мостъ въ рѣката, рулото на която бѣше много дълбоко съ островърхи канари, ако нѣмаше на самия мостъ събрание отъ селяни които се затичаха и накачиха на файтона, та спрѣха падането му въ рѣката. За да се спаси файтона съ другитѣ коне прѣсѣкоха ременитѣ на увисналия конь, който падна въ рѣката и се рязби отъ жбчеститѣ канари“.

Категорията на прѣстѣплението отъ файтонджията бѣше, че закара файтона на *края* до насъ, за да ни бутне въ гьола. Законътъ за инерцията, ще го заслѣпи и ще го застави да кара все по краищата до като увиснѣ коньтъ надъ рѣката, каранъ по крайния край.

Обяснение на наказанията:

Първо за Сърбия: „Нѣма да вземе Босна, и ще бъде унищожена“.

Прѣстѣпленията ѝ сѣ: 1) вѣроломство съ неизпълнение на договора;

2) Българитѣ, съ грамадни жертви и проливане на потоци кръвъ, сломиха главнитѣ сили на турската армия. Дадоха, съ тия жертви, възможность на Сърбия да придобие санджака и стара Сърбия. А тя, като подла и вѣрломна, се

съюзи съ враговетѣ на славянството: Гърция и Ромжния за да разгроми и унищожи България, върната съюзница която съ кръвта на своитѣ синове ѝ спечели толкова много земи;

3) Завзе вѣроломно български земи и, за да посърби завладѣнитѣ българи, употреби сръдствата на нечутъ тероръ: на палежи, грабежи и убийства на посърбенитѣ българи;

4) Насърдена отъ руската дипломация, тя тръгна по пѣтя на вѣроломствата; — на убийствата чрѣзъ „черни рѣцѣ“ и „мъртви глави“, до като, по закона на инерцията, уби Австро-Унгарския прѣстолонаслѣдникъ.

Съ това даде право на Австро-Унгария да я накаже съ война и да я убие за убийствата ѝ.

На нейнитѣ вѣроломства ѝ се отговори отъ нейнитѣ съюзници съ вѣроломство, като се отказаха отъ нея, и я оставиха самичка, но и Ромжния — се присъедини къмъ тройния съюзъ — нейния врагъ.

На съюза съ България плю, хвърли гнѣсна хрѣчка и се изкикоти, че е изиграла довѣрчивата и глупава България! А сега плаче и ридѣе за тоя сгрѣмолянъ и оплютъ отъ нея съюзъ.

Законътъ на Провидѣнието показва знамение, че Сърбия ще бѣде унищожена на едно съ своята насърдителка въ вѣроломствата и убийствата ѝ — наедно съ вѣроломната и убийцата на поробенитѣ българи — камарилска дипломация. Прѣдставителътъ на послѣдната, Хартвигъ, наставникътъ и ръководителътъ на вѣроломствата и убийствата на Сърбия, би смъртно прободенъ отъ ангела на отмъщението, и то убитъ въ бѣлградската легация на Австро-Унгария. Това знамение прѣдсказва погрома на Сърбия и на нейната покровителка и насърдителка — Русия.

Какъ наказва законътъ на Провидѣнието?

По режисьорството на Неклюдовъ, който дерижираше и въртеше и военното дѣло у насъ, та чрѣзъ сръдството на „отстъпления и настѣпления“, докара работата, щото сръбската армия да спаси отъ неминуемия погромъ и да спечели евтино побѣди, тогава, когато българската армия, по искането на Неклюдовъ, отстъпваше, а сръбската нападваше.

Това прѣстѣпление по закона за инерцията, заслѣпи сърбитѣ до толкова, щото тѣ си помислиха, че тѣхната сияйна армия е наистина непобѣдима.

Поради това заслѣпено — фалшиво убѣждение, че тѣ, при една война съ Австро-Унгария, ще я побѣдятъ и ще я разгроматъ.

Отдрзостени фалшиво, по заблуждение, прѣдизвикаха тая велика сила — Австро-Унгария на война, за да си счупятъ главата и да си понесатъ наказанието, което прѣдизвикаха по закона за инерцията, и си го заслужиха.

Второ за Ромжния. Най-приятелски разположена къмъ Ромжния всѣкога е била България. Въ врѣме турско-българската освободителна война, Ромжния се огласи за неутрална. България, въ пълно довѣрие на тоя неутралитетъ, остави границитѣ си отъ къмъ Ромжния незапазени. Ромжния огласи, че се измѣнило „равновѣсието“: България много се увеличила съ присвояването на „Македония“ и „източна Тракия“. Поиска възстановяването на „равновѣсието“ чрѣзъ компенсация — съ Добруджа. Разбойнически ни нападна, подъ претекса да възстанови мирътъ на Балканитѣ. Тя се натовари съ мандата: да стане орѣдие за погрома на България. И стана.

По закона за инерцията и кралятъ и министритѣ и интелигенцията въ Ромжния се обърнаха на идиоти, — обюродоха.

Тѣхното идиотство се прояви въ хвалбитѣ, че тѣ побѣдили българската армия, като се биха съ кокошкитѣ; че тѣхната армия е непобѣдима; че тѣ иматъ козмически мандатъ: да „умиротворяватъ“.

Споръ между Гърция и Албания се появява и ромжния краль прѣдлага своитѣ услуги да умиротвори. Появи се споръ между Турция и Гърция, всемирния миротворецъ тича съ своитѣ услуги. Не закѣснява той да умитворява и Австро-Унгария съ Сърбия! Чисто идиотство: Ромжния стана резилъ и посмѣшище въ свѣта.

Това наказание е още нищо.

Разрази се европейската война. Ромжния бѣше съ тройния съюзъ. За да заграби и Добруджа, се привърза къмъ Русия.

Сега Ромжния е на кръстопѣтъ: съ кого ще бѣде, съ Русия ли или съ тройния съюзъ?

Погибельта на Ромжния е неизбѣжна. Ако бѣде съ Русия, Австро-Унгария ще я унищожи. И въ случай, че побѣди

Русия, Ромъния, като латинска, каго враждебна на Русия поради Бесарабия, е пакъ изгубена. Ако ли бжде съ тройния съюзъ, Русия нѣма да ѝ прости това *върло мство*.

Жертвитѣ на императора съ даването славянската Добруджа на латинска Ромъния, съ унижението му да иде въ Кюстенджа на поклонение на мамалигаритѣ, сега, Ромъния да не му послужи въ войната съ Германия, нѣма да ѝ прости тая измама. Още сега, прѣзъ врѣме на войната, ще си отмъсти.

Ромъния се намира въ лошо, безизходно положение.

Кралтъ е „хохенцолеръ“. Въ войната за нищо на свѣта нѣма да бжде съ Русия. Не е българинъ, нито русинъ, да се измѣнява. Ромънитѣ, въ лицето на свонтѣ прѣдставители, нѣма да отидатъ съ Германия противъ Русия. За да не отиде съ Русия, трѣбва кралтъ да абдикира. За да не отидатъ ромънитѣ съ Германия противъ Русия, съществуването на Ромъния се излага на рискъ. И тъй лошо, и инѣкъ лошо.

Отъ закона на инерцията, Ромъния е осъдена на погибелъ. За оголѣмяването на България — съ Македония и източна Тракия — Ромъния, като компенсация за „уравновѣсяване“, заграби Добруджа.

Въ пѣтя на „компенсация“ за „уравновѣсяване“ закона на инерцията осъжда Ромъния да бжде разграбена за „уравновѣсяване“ и „компенсиране“, било отъ Русия, било отъ Австро-Унгария, било — най-сетнѣ, отъ България.

Ромъния не може да бжде нито съ Русия, нито съ Австро-Унгария. Значи, не ще може да вземе нито Трансилвания, нито Бесарабия. А, несъмнѣнно ще изгуби цѣла Добруджа, а може би да бжде разпадната и разподѣлена. Страшно наказание ѝ присъдилъ законтъ за инерцията.

Трето за Гърция. Казано бѣше: „Гърция ще изгуби островитѣ и Епиръ“.

На 5 ноември 1912 г. писахъ на високопоставено лице за прѣстѣплението на гърцитѣ и за наказанието което имъ се слѣдва, споредъ закона на „Провидѣнието“.

Прѣстѣплението на гърцитѣ се състои въ това, че тѣ напуснаха Епиръ, оставиха незавзетъ Янинския вилаетъ и се впуснаха къмъ българскитѣ области отъ Македония, съ цѣль да заграбятъ български провинции. Тѣ си помислиха, че Епиръ е тѣхенъ, че върху него нѣматъ претенции никоя отъ съю-

зенитъ държавици: кога и да е, той ще бжде тѣхенъ; ами — да заграбятъ чуждото.

Гърцитѣ самички, безъ България, бѣха набити прѣзъ 1897 г. Чрѣзъ съдѣйствието на великитѣ сили, редъ години се мъчиха и не можеха да си присъединятъ Критъ, който се радваше на политическа автономия.

Сега, чрѣзъ жертвитѣ на българската армия, си присъединиха не само Критъ, но и други много острови. Неблагодарниците, отидоха да заграбятъ коварно български земи и да подложатъ на нечутъ тероръ българското население на тия земи за освобождението на които България воюва съ турцитѣ.

По закона на инерцията, гърцитѣ трѣбваше да се прѣплѣтатъ въ неправилното имъ стрѣмление да завладѣятъ Епиръ, който състави южната частъ на албанската държава, та поради това да прѣдизвикатъ негодование на Европа, която образува албанската държава.

Гърция не може да се откаже отъ Епиръ. Принудена е да образува бунтове и нападения противъ Албания, противъ дѣлото на Европа. Та, като изгуби благоволенieto на послѣдната, не само ще изгуби Епиръ, но и островитѣ.

Така я наказва закона на инерцията. Тоя законъ ми внуши да кажа прѣди врѣме: (на 5 ноември 1912 г.) „Гърция ще изгуби Епиръ и островитѣ“.

Четвърто за Русия. Казано бѣше: „Русия нѣма вече да вземе никога Цариградъ“.

И това прѣдсказание е вѣрно.

Важната роль играе и тукъ закона на инерцията.

Мисълта на руската дипломация, да не допуска образуването на една велика България чрѣзъ обединението на българския народъ подъ едно било церковно било гражданско управление, бѣше и е единъ тежъкъ грѣхъ, едно прѣстѣпление отъ политически характеръ.

Това прѣстѣпление, по закона на инерцията, тикаше тая дипломация да върви неотклонно въ тоя пѣтъ на прѣстѣпления отъ подобенъ характеръ все въ по-широкъ и въ по-широкъ размѣръ.

Това сѣ: опититѣ за вдигането на схизмата съ цѣль за намалението на българската църковна областъ; наглашението — извършено отъ сѣщата дипломация — между патриаршията

и сръбското правителство за поддържането сръбска пропаганда въ Македония — съ същата целъ; — Фирмилиановия въпросъ за изпращане въ Македония сърби владици, повдигнатъ отъ руската дипломация и разрѣшенъ по нейно настояване съ целъ да се изтикать отъ Македония българскитѣ владици, замѣстени отъ сръбски, за да се прѣдстави, че Македония е сръбска и пр., та да може единъ день тая дипломация да я даде на Сърбия. Както и я даде.

Отъ подобенъ характеръ, съ същата целъ сж: отзоваването на рускитѣ офицери отъ България, когато въроломно ни нападнаха сърбитѣ съ целъ да бѣде побѣдена България; детронирането на първия князь Александра Батемберга; агитаторската дѣятелностъ на рускитѣ консули въ Македония, като органи на сръбската пропаганда съюзени съ турскитѣ власти, съ сръбскитѣ чети и съ гръцкитѣ андарты за унищожение на българския елементъ въ Македония и — най-послѣ — недопускането да се дадатъ на Македония автономни реформи.

Голѣмъ размѣръ зема това прѣстѣпление прѣзъ 1903 г.

Тогава Зиновиевъ и Ламздорфъ насъскаха турцитѣ да унищожатъ българитѣ въ Македония.

За съвокупността на всички тия прѣстѣпления, Богъ наказва Русия съ погрома нанесенъ на руската армия отъ японцитѣ.

Срамъ бѣше за великанътъ — Русия, да бѣде поваленъ отъ нищожни малчугани. Да бѣде побѣдена великата руска империя отъ Япония: това бѣше чудо. Божие внушение.

Обаче, руската дипломация не зема урокъ отъ това внушение.

Като се не покая, законътъ на инерцията я тика въ пѣтя на по-крупнитѣ отъ тоя характеръ прѣстѣпления до като си устрои единъ страшенъ погромъ.

„Вѣроломството“ на руската дипломация е върхътъ на прѣстѣпленията. Да измамишъ лицата, които иматъ на тебъ безпрѣдѣлно довѣрие, е подлостъ, е дѣйствие безбожно, лишено отъ съвѣсть.

Нашитѣ добри „умни и способни държавни маже“ отъ лагера на коалирания кабинетъ: Гешевъ — Даневъ бѣха надарени съ цѣнната християнска добродѣтель да иматъ несъмнена, пълна вѣра на руската дипломация, да ѝ бждатъ чис-

тосърдечно прѣдани, вѣрни служители, които имаха за девизъ русофилството: „да приемемъ всичко отъ Русия съ затворени очи, безъ разсъждение и да бждемъ непоколебимо увѣрени, че всичко, каквото върши и каквото ѝ поръчва руската дипломация да вършимъ, ще бѣде, най-послѣ, и ще излѣзе за въ наша полза“.

Да се злоупотрѣби съ такова дѣтинско, слѣпо довѣрие, на хора прѣданны на Русия отъ всичкото си сърдце, отъ всичката си душа, отъ помишленията си и отъ всичката си сила, — такова злоупотреба е непростимъ страшенъ грѣхъ, послѣдствията на който сж разгромъ отъ собственитѣ си дѣла.

Подлата и вѣроломна руска дипломация устроява съюзъ на България съ най-заклетитѣ ѝ врагове.

Нашитѣ русофили безпрѣкословно приематъ.

Русия го иска: „пенявилъ се непенявилъ ще го ядемъ.“

Матушката така заповѣдва.

Създава — тая дипломация — договоръ на България съ Сърбия — явенъ капанъ за пропадането на България наедно съ своя царъ. Нищо. Тоя договоръ го подписва и правителството и царътъ: Русия го иска.

Какъ да го не приематъ и подпишатъ? Неговото изпълнение и общанията да бѣде въ наша полза, сж подъ гаранцията на *честното слово на императора*!

Може ли единъ българинъ да не възприеме съ гордостъ такава гаранция? Кой можеше да допустне, че императорътъ ще ни изиграе така, както си допуска да изиграва единъ обикновенъ изигравачъ?

Злоупотрѣблението отъ такова високо мѣсто съ довѣрието на крайно прѣданны и послушни до смъртъ почитатели, рѣчи и — поклонници, това злоупотрѣбление се наказва съ страшенъ погромъ, съ ощетяването на цѣлѣта за осъществяването на която се прибѣгва до такава измама.

Примѣръ.

Защо руската дипломация пожела и допусна да нахлуятъ турцитѣ въ източна Тракия? Тая страна се освободи съ жертвата на потоци кръвъ пролѣта отъ сто хиляди герои, християни, православни българи? Защо, съ каква целъ да се повърне отново на турцитѣ?

Ето отговорътъ:

Русия счита, че Цариградъ, наедно съ проливитѣ, е нейнъ ако не днесъ — утрѣ.

Източна Тракия е интерландъ на Цариградъ. Значи: Одринъ, Лозенградъ и Димотика сж потрѣбни на Русия, като интерландъ на Цариградъ, считанъ отъ нея за свой.

Русия, чрѣзъ България, бѣше се доближила до Цариградъ, до проливитѣ. Послѣднитѣ нѣмаха вече и значение, ако Русия не бѣше изпѣдила българитѣ и отъ Родосто.

Нѣма българинъ, който да е мислилъ, че ние ще усвояваме за България — Царигридъ. Той бѣше за Русия.

Но бѣсътъ, чрѣзъ грѣха, заблуди тая дипломация, по закона на инерцията я втична да извърши най-голѣмото прѣстѣпление: *източна Тракия да стане пакъ турска.*

По желанието на руската дипломация, турцитѣ изпѣдиха българитѣ отъ околноститѣ на Цариградъ и отъ цѣла източна Тракия.

Руската дипломация си отдѣхна и си помисли, че нѣма вече страхъ отъ българитѣ да турятъ рѣжа на Цариградъ. Той остава вече тѣхенъ, наедно съ интерландътъ — източна Тракия.

Въ момента на тия мисли, отъ християнската кръзъ на 100 хиляди герои българи, пролѣта по тракийскитѣ полета, се издигна високъ гласъ на протестъ и достигна до прѣстола на Всевишния, викайки: „отмъсти, отмъсти, Боже, за нашата кръвъ, пролѣта по тия полета, които руската дипломация пожела да се повърнатъ на турцитѣ“!

Отъ прѣстола на Всевишния се издаде рѣшение: „*отмъстихъ: Русия нѣма вече да вземе никога Цариградъ.* Не само това, но и ще бѣде наказана съ разгромъ и страшно окастриуване за вѣроломството къмъ най-довѣрчивитѣ на нея и прѣдани българи“.

До колкото бѣше безгранично довѣрието на българитѣ къмъ матушката и безпрѣдѣлна тѣхната любовъ и прѣвѣрзаностъ да служатъ за нейната слава и величие, до толкова, отъ другата страна, безгранично, безсъвѣстно и прѣстѣпно бѣше вѣроломството на тая дипломация.

Ето причината за угрозата на наказанието, което е рѣшено да се извърши надъ „*вѣроломството*“ на рѣчената дипломация.

Турцитѣ останаха втрѣщени, като видѣха, че Русия християнската, славянската и православна държава, пожела да имъ се повърне източна Тракия! Необяснимо!

Но, недоумението скоро се разрѣши: източна Тракия служи, както се каза, за интерландъ на Цариградъ. Руситѣ считатъ Цариградъ за свой. Кроятъ да си зематъ Цариградъ наедно съ интерландътъ — отъ турски рѣдѣ. Тѣй ли? — Да.

Подъ влиянието на това размишление, единъ турски вѣстникъ писа: „*тамамъ: ние, турцитѣ, падари ли сме на руситѣ да имъ пазимъ периметрѣтъ: Цариградъ съ интерландѣтъ — източна Тракия?*“

Тѣй ли? За това турцитѣ поставиха Цариградъ съ източна Тракия подъ германското покровителство. Ще зематъ руситѣ царвулитѣ.

Тѣ сами изкопаха ровѣтъ, и паднаха въ ямата, която приготвиха за българитѣ.

Законътъ на инерцията — поради прѣгрешенията — е помрачилъ разумътъ на тая дипломация щото да не може да проумѣе най-простата истина, че когато рѣчи тя да прѣвзема Цариградъ, не само силитѣ отъ тройния съюзъ ще възстанатъ противъ нея, но и нейнитѣ приятели, и силитѣ отъ тройното съглашение: Англия и Франция — ще се противопоставятъ на това посѣгателство, даже и съ орѣжие.

Русия нѣма никога да вземе Цариградъ.

Цариградъ ще бѣде или турски или пѣкъ грѣцки.

Само чрѣзъ България Русия можеше да се приближи до Цариградъ, слѣдователно и да го усвои.

„Девизътъ“ на руската дипломация „за намалението и обезсилването на България“, законътъ на инерцията го обърна, като наостренъ отъ самата нея мечъ, противъ самата нея и го заби въ нейното сърдце — да бѣде ошетенa нейната цѣль за Цариградъ — да не може никога да го прѣвземе и го владѣе.

Въ свръзка съ това, анонимната книжка, подъ заглавие: „*виновницитѣ за днешнитѣ дипломатически неуспѣхи на България*“, отъ 19 февруари 1913 г., е казано буквално:

„Нашата признателностъ къмъ Русия се изразява нагледно, когато ние направимъ *всичко*, което е необходимо, за да запазимъ за България всичкитѣ мѣста и градове, които влизаха въ границитѣ на Св. Стефанска България.“

„Това е завѣщанието на царя — освободителя. Неговия идеалъ бѣше: образуването на велика България.“

„Ние ще увѣковѣчимъ нашата признателностъ къмъ Русия, ако осъществимъ священното завѣщание на блаженнопочившия царь-освободителъ императора Александра Николаевича.

„Всѣкой, който допуска или съдѣйствува — билъ той русинъ или българинъ — за накрънението на това завѣщание чрезъ отстъпване на други държави земитѣ и градоветѣ, опрѣдѣлени въ границитѣ на Св. Стефанска България, както и ония земи и мѣста, които се придобиха съ кръвта на синоветѣ на освободената отъ блаженнопочившия императоръ България, такъвия се явява не само непризнателенъ, но и врагъ и на Русия, и на България.

„Чрезъ ограбването на България въ името на русофилството, или въ името на славянската солидарностъ, ожесточаватъ българскиятъ народъ противъ своята освободителка и го заставляватъ да търси защитата въ съюзъ съ нейнитѣ врагове. Иначе и нѣма изходъ.

„Ония руси и българи, които дѣйствуватъ да се раздаватъ българскитѣ земи и градове и да се съкратяватъ придобититѣ съ кръвъ земи, тѣ сж прѣдатели на свещенния идеалъ — за велика България на царя-освободителя, още и прѣдатели на драгоценната кръвъ, пролѣна отъ 200,000 храбри руски синове, съ която написаха на бойното поле Св. Стефанска България!

„Духоветѣ на тия мъченици наедно съ великия духъ на императора-освободителя, ще кажатъ: „анатема на тия прѣдатели“. Аминъ.

„При една кабинетна промѣна, (която стана), дѣлата ще дадатъ фактически доказателства, за да се разбере отъ цѣль свѣтъ, че горния гласъ, *анатемата, проклятието*, е мнѣние, е чувствуване и гласъ на цѣлия войнствующъ български народъ.

„И руситѣ ще разбератъ, че единицитѣ слѣпи русофили сж дѣйствували за въ полза на враговетѣ на Русия и още, — ще разбератъ — че руската дипломация, слѣпо поведена да пакости на българскитѣ интереси, въ своята политика по балканския въпросъ, е разсѣждавала *бабешки*.

„Тази дипломация ще изтрѣзнѣе само тогава, когато види България въ лагера на рускитѣ врагове и че, въ такъвъ случай, другитѣ държавици: Сърбия, Гърция и Ромъния нѣма да ѝ бждатъ полѣзни.

„Кой ще бжде виноватъ? — Слѣпитѣ единици русофили и *бабешката* дипломация на Русия“.

Всичко това казано прѣди 17 мѣсеци отъ 16 юни, се изпълни буквално.

Ромъния и Гърция бѣха облагодѣтелствувани отъ Русия въ пагуба интереситѣ на България.

Гдѣ сж сега Ромъния и Гърция да се притекатъ на помощъ на Русия, която воюва за да си изплаща грѣхове, направени противъ България, единственната вѣрна и прѣдана на на Русия държавица?

Русийо, матушке, какво ти платиха нѣмцитѣ за да направѣше тази пакостъ и тая обида на България?

Всѣки знаеше и разбираше, че гърцитѣ, заклѣтитѣ врагове на славянството, могатъ да бждатъ съ всѣкого, но не и съ Русия; може да не бждатъ противъ никого, но не — да не бждатъ — и противъ Русия.

Съ *всѣкого* ще бждатъ противъ Русия както гърцитѣ, така сжщо и ромънитѣ.

Всички — и малкитѣ даже дѣца — разбираха тая проста истина. Само кой не я разбираше?

— Не я разбираше — отъ грѣховно заслѣпение — само *бабешката* руска дипломация.

„Язкъ“, „язкъ“, за униженията, които самоволно си наложи императора, като отиде въ Кюстенджа на унижително поклонение на мамалигаритѣ и лингуритѣ!!!

Едно отъ наказанията е и това: да не разбере императорътъ, че кралъ Каролъ е „хохенцолеръ“, и че ромънитѣ сж заклѣти врагове на Русия — та отиде съ своитѣ низкопоклонничества да възвеличае хохенцолера и мамалигарскитѣ лингури!

Защо ще бжде наказана Русия?

— Защото се нарича свята русь.

Богъ, когото обича, наказва го: „Егоже любитъ Господъ, наказѣтъ“ (Евр. 12; 6).

Богъ обича ония които — въ неговото прѣдвѣдѣние — сж опрѣдѣлени да наслѣдятъ вѣченъ животъ, царството Божие.

Наказанието е поучение, възпитание.

Неможе да влѣзе въ царството Божие *нечистия*. Грѣхътъ е нечистота.

Очистюва се грѣха чрѣзъ страдания. Наказанието създава страданията. Тегилата, като резултатъ на наказанието, вразумяватъ и привеждатъ грѣшника въ покаяние, въ съзнание на своитѣ прѣстѣпления.

Руския народъ се отличава по своята религиозностъ. За това отечеството му се именува „святая русь“.

Режима на руската империя бѣше *теократизма*—Богодържавието. Върху тази основа Русия стана велика. Сега, напуска тоя режимъ: ще стане пакъ малка, каквато си бѣше.

Режимътъ сега на руската дипломация е: „вѣроломството“, противоположното на богодържавието, т. е. дяволодържавието, материализма—атеизма.

Богъ нѣма да остави святата русь да върви по дявола. Ще я отгърве отъ него, чрѣзъ наказанието.

Единъ руски свещеникъ, отецъ Игнатий, прѣдричалъ, „че нѣма да се минатъ нито 12 дни и нѣмцитѣ ще бѣдатъ смазани. Тѣ не знаятъ, рѣкълъ отецътъ, че Богъ е съ насъ, защото сме православни и ние имаме голѣмото си упование на Него да запази господаря и империята“.

Именно въ туй се състои опасността, че Богъ е съ Русия, че руситѣ сж православни. Богъ своитѣ хора нѣма да ги остави да погинатъ *за царството Божие*. Чрѣзъ единъ страшенъ погромъ ще ги свѣсти и приведе въ съзнание—да се оставятъ отъ дявола, отъ вѣролѣмствата, по когото сж тръгнали, и да се повърнатъ при Бога, когото сж изоставили.

Ето единъ примѣръ какъ Богъ наказва именно ония които обича, православнитѣ, религиознитѣ, добритѣ хора.

Въ врѣме на руско-турската война, въ градъ Търново руската властъ бѣше образувала една комисия за нареждане на бѣжанцитѣ—„для призрѣнія бѣглецовъ“. Членъ на тая комисия бѣхъ и азъ.

Жребие ми се падна да нареждамъ бѣжанцитѣ въ гр. Елена и околията му. Гражданитѣ отъ Елена и жителитѣ по селата се отличаватъ по своята религиозностъ. Тѣ сж православни и добри християни.

Двѣ недѣли прѣстояхъ. Обиколихъ и селата. Нареждането на бѣжанцитѣ не можа да стане задоволително. Не ги приемаха. Двѣ бѣха причинитѣ: първата. Чорбаджиитѣ въ града давали на селянитѣ пари съ лихва „на зелено“. На хармана прибрали всичкото жито, отъ цѣлата околия. Затвори-

ли го въ здрави хамбари и не го продаватъ. Военно врѣме е, ще стане много скѣпо. Чакаха голѣмото му поскупване. Селянитѣ се извиняваха и казваха: ние нѣмаме храна за себе си, гдѣ ще можемъ да хранимъ и бѣжанцитѣ: чорбаджиитѣ не продаватъ житото“.

Втората. Гражданитѣ ненавиждаха бѣжанцитѣ. Казваха: „ако бѣжанцитѣ бѣха били добри хора, щѣха да си сѣдатъ по селата и по домоветѣ и не щѣха да дойдатъ тукъ и да ни безпокоятъ“.

Бѣхъ кондисалъ въ домътъ на покойния Петко Горбаневъ, старъ приятель отъ Цариградъ. Въ това врѣме, поради войната, цѣлата интелигенция си бѣше въ града.

Въ първата недѣля служихъ въ голѣмата, стара църква, въ която се черкуватъ и селяни отъ околнитѣ колиби.

Въ втората недѣля служихъ въ новата църква, въ чорбаджийската махала.

И въ двѣтѣ църкви държахъ рѣчь. Въ първата темата бѣше: „покайте се“: грози опасностъ. Рѣчта ми въ втората, въ чорбаджийската църква, бѣше остра, съ духъ пророчески и внушителна.

Рѣчта бѣше за бѣжанцитѣ. Казахъ: „не приемате бѣжанцитѣ; и ги ненавиждате.“

Казвате: „че ако били добри хора, щѣли били да си стоятъ по селата и да си сѣдатъ дома“.

„Това е голѣмъ, страшенъ грѣхъ.“

„За да ви се прости тоя грѣхъ, вие ще станете бѣжанци. Сега на скоро ще ви видя бѣжанци. Ще дойда пакъ, да нареждамъ васъ, новитѣ бѣжанци“.

Рѣчта държахъ на владишкия тронъ. Срѣщу мене бѣха наредени чорбаджиитѣ, които държаха житото затворено въ хамбаритѣ и не го продаваха, за да стане много скѣпо.

Казахъ: „това жито, което сега не се продава да стане много скѣпо, ще го видимъ разсипано по улицитѣ. Хамбаритѣ—разнебитени. Това жито азъ ще го раздавамъ на сиромаситѣ. Нѣмайте съмнѣние въ това“.

Сжщиятъ недѣленъ день бѣше дошълъ князъ Мирски, съ 4000 войника. Въ негова честь се устрояваше вечерята илюминация и тържества съ военнитѣ музики.

Внушение ми дойде непрѣменно да замина тоя день, да не остана въ Елена за прѣношуване.

Отъ членоветѣ на врѣмения градски съвѣтъ трѣбваше да се подпише единъ протоколъ какво бѣше се наредило за бѣжанцитѣ.

Изпратихъ разсилни по домоветѣ имъ, да подпишатъ протоколътъ, и да си вървя.

Закъсняхъ. Отъ Горбанови не ме пускатъ. Бѣше тежка зима. Пятътъ, поради хълмистата мѣстность, изтапканъ отъ обознитѣ кола, бѣше се обърналъ на опасни лъзгавици. Не бѣ възможно да се патува нощно врѣме.

Ще отпатувамъ непрѣменно. Около двадесетина души приятели се събраха да ме задържатъ, да прѣнощувамъ, пѣкъ на другия день, въ понедѣлника, да си замина. Не; не бѣше възможно да остана. Независѣше отъ моята воля. Хиляди смърти бѣха прѣдпочитителни, отъ колкото да останѣхъ. Земахъ си драглестия конь, и си тръгнахъ. Бѣше мръкнало вече. „Полудялъ си“, казаха ми“. Пишете ме, рѣкохъ, че съмъ полудялъ, но не мога да остана, защото немога да се противя на вѣтрѣшната сила, която ме тика, за да не остана тази нощъ тукъ, въ Елена“.

По пѣтя, прѣзъ нощта, много теглихъ. Нито на конь, нито пѣшъ можеше да се върви. На конь — се плъзгаше: щѣхъ да си счупя главата. Пѣшъ — не се носѣше тежката шуба. Безъ нея, изтивахъ, бѣше силенъ студътъ.

Кѣсно, съ много трудъ, едвамъ пристигнахъ до с. Ивановци. Това село е на края на околията, близо до дефилето отъ гдѣто се излиза на Еленскитѣ лозя, въ Търновското поле.

Се установихъ въ ханътъ — кѣща на дѣдо Стояна. Нѣмаше мѣсто отъ множество пѣтници.

Подиръ една часова почивка, станахъ при зори да си вървя. Коньтъ бѣше дръглестъ: не можеше да върви.

На излизане отъ село, въ мрачината, слушамъ топовни гърмежи. Не бѣше врѣме за обучение. Офицери на коне пропускатъ въ направление къмъ Елена. Войницитѣ по лагеркитѣ изъ пѣтя, спѣшно се готвятъ за тръгване, нѣкои вървѣха вече къмъ Елена.

Кѣсно пристигнахъ въ Търново. Населението на крака, съ багажи по гърбоветѣ, се готви за бѣгане.

Турцитѣ подъ водителството на Сюлейманъ паша, нападнали отъ къмъ Сливенъ, съ 40 хилядна армия на Елен-

ския гарнизонъ, разбили го, съ намѣрение да отидатъ на помощъ на Османъ паша подъ Плѣвенъ.

Турскитѣ войски завладѣли цѣлата Еленска околия.

Подиръ нѣколко часа отъ моето излизане отъ Ивановци, турскитѣ войски били въ това село дошли, го завзели и се спрѣли до тукъ.

Цѣлото население отъ града и околията бѣше избѣгало и бѣше се заселило въ Еленскитѣ лозя, по които имаше по нѣкоя барака за пазене винарскитѣ инструменти.

Тогава въ гр. Търново вицегубернаторъ бѣше дѣдо Др. Цанковъ. На третия день отидохме да видимъ новитѣ бѣжанци и ги понаредимъ.

Въ едно отъ лозята имаше двоетажна кѣща. Бѣше се установилъ въ нея кѣща окръжния началникъ г. Родановски.

Въ дворътъ на тая кѣща имаше голѣми дървета. Върху тѣхъ имаше разпрострени коври (черги). Подъ дърветата бѣха натрупани и сгущени съ десетки жени и дѣца.

При влизането ни въ двора, като ме видѣха, женитѣ изпищѣха и извикаха: „Боже, ето човѣкътъ, който ни каза, че ви видя сега на скоро бѣжанци“. Видѣхъ ги.

Въ понедѣлникъ, въ тъмни зори, стана бѣгството.

Ако въ недѣлята вечерята бѣхъ останалъ да прѣнощувамъ въ Елена, щѣхъ наедно съ населението да бѣгамъ и азъ.

Внушението — да не остана въ недѣля вечерята въ Елена — бѣше щото наедно съ наказанитѣ бѣгунци, да не бѣга и пророкътъ.

Турцитѣ, като не знаеха, че нѣма войски по пѣтя за Плѣвенъ, не се рѣшиха да отидатъ на помощъ на Османъ паша.

Прѣстояха въ завзетата Еленска околия 12 дни. Обраха всичко и си заминаха. Повърнаха се назадъ отъ гдѣто бѣха дошли.

Подиръ тѣхното заминаване, ходихъ въ Елена.

Хамбаритѣ, въ които се пазеше житото на чорбаджитѣ, турцитѣ бѣха ги разрушили. По-голѣмата частъ отъ житото, бѣха прѣнесли и натрупали въ новата църква, гдѣто се прѣдсказа това събитие. Църквата бѣше напълнена съ жито до горнитѣ прозорци.

За да не остане на стопанитѣ жито, останалата частъ отъ житото било прѣнесено и складирано въ чужди кѣщи. Житото се пленяваше като турско.

Прѣвзето бѣше не вече отъ стопанитѣ, а отъ турцитѣ. Усигорено и запазено подъ печатъ, раздавахъ го на бѣднитѣ.

Прѣдсказаното се изпълни буквално въ своитѣ подробности.

По внушение бѣше прорѣченото; по внушение бѣхъ изтиканъ отъ Елена въ надвечерieto на бѣгството за да не бѣгамъ наедно съ наказанитѣ бѣгунци.

Чудни сж дѣлата Божии.

Еленчани бѣха религиозни, добри християни.

За това, защото бѣха любезни на Бога, бѣха наказани.

Милостѣта Божия се състои въ това, „да се измѣчатъ тѣлата, за да се спасятъ души“.

И руситѣ сж религиозни хора, добри християни.

За да имъ се простятъ грѣховеѣ, слѣдователно за да наслѣдятъ царството Божие, ще бждатъ наказани.

Тѣхния грѣхъ е отъ политически характеръ. За това и наказанието имъ, ще бжде погромъ отъ политически характеръ.

„Вѣроломството“ на руската дипломация на едно съ императора, по отношение на вѣрната и прѣдана България, извършено съ подла и лукава измама, това вѣроломство съставлява грѣха, за който Русия ще бжде наказана.

Това „вѣроломство“ роди „жестокосърдието“.

Отъ това язическо немилосърдие на императора и на правителството му, се култивира насърдението на сърби, на гърци, на ромѣни и на турци, които, въ своето ожесточение, отразено отъ жестокосърдието на руската дипломация, извършиха надъ невинното християнско българско население въ Македония, въ Добруджа и източна Тракия такива звѣрски жестокости каквито исторiята на варварскитѣ врѣмена не помни.

Виновницата за тия жестокости е *насърдителката Русия*. За това тя ще бжде наказана съ страшенъ погромъ.

Сърбия, Гърция, Черна-Гора и Ромѣния чрѣзъ ръководството и съдѣйствието на руската дипломация, образуваха блокъ противъ България, за унищожението на българския народъ.

Придобивкитѣ на рѣченитѣ държавици костуватъ на българския народъ кръвѣта на сто хиляди храбри войници.

Така облагодѣтелствуванитѣ възставатъ вѣроломно и подло противъ тоя народъ. Намѣсто да се освободи, Македония падна подъ по-тежко и непоносимо робство. Изпълни се планѣтъ на Русия.

За това наедно съ своята насърдителка и покровителка въ злодѣянията — Русия, и тѣ ще бждатъ грозно наказани.

И цѣла Европа, великитѣ сили извършиха нечуто, велико прѣстѣпление.

Допустнаха да се потѣпчатъ Лондонския и Петербургския договори, уредени и санкционирани отъ тѣхъ.

Допуснаха цѣла Тракия да мине отново подъ турска властъ.

Съизволиха да бжде България нападната отъ петъ държави.

Прѣдъ очитѣ на тѣхнитѣ прѣдставители, прѣдъ очитѣ на тѣхнитѣ консули и гърцитѣ и сърбитѣ въ мирно врѣме извършиха и вършатъ нечути, невъобразими жестокости надъ мирното население; унищожиха всячески българитѣ, подъ тѣхна властъ.

Понеже непротестираха енергично, тия европейски сили съизволяваха за извършването на тия жестокости.

Тия сили потѣпкаха международното право; поругаха се съ висшата правда, съ закона Божи.

За това и тия сили ще бждатъ наказани.

Страшенъ разгромъ се готви на цѣла Европа.

Руската дипломация, по закона на инерцията, чрѣзъ своето покровителство, насърдчи всячески сърбитѣ въ тѣхнитѣ жестокости на убийства чрѣзъ „черни рѣцѣ“ и „мъртви глави“ и отидоха, по инерция, та убиха, най-послѣ, и Австро-Унгарския прѣстопронаслѣдникъ. Извършиха акта за счупване най-послѣ, на главитѣ имъ, за унищожението на *проклѣтата сръбска държава!*

Чрѣзъ това убийство пламна пожарѣтъ на общеевропейската война.

Главенъ виновникъ за това убийство е насърдителѣтъ — руската дипломация.

За това тя, Русия, най-много отъ всички, ще бжде наказана, съ погромъ.

Което планира и скрои за България, ще се обруши на главата на Русия съ по-голѣма сила и въ страшни размѣри.

Това е отъ Бога.

Ще разбератъ всички народи — отъ събитията, — че има Богъ, покровителъ на висшата, международна правда.

Божие то трпѣние се изчерпа.

Великата неправда, извършена прѣзъ 1913 год., ще бѣде строго наказана и смазана.

Който схване Божието провидѣние и промисълъ и се покае, ще бѣде спасенъ.

Русия би могла да бѣде пощадена само, ако може да се съзнае, да си познае грѣха и да се покае.

Покаянието ще бѣде извършено само въ случая, ако може да повърне на България: Македония, Добруджа, Тракия до границата: „Мидия — Еносъ“.

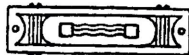
Инакъ, нейния страшенъ погромъ е неминуемъ.

Това е внушението на духа. Аминъ.

гр. Стара-Загора, м. юли 1914 год.

Единъ, който педесетъ и шесть години е работилъ за освобождението на Македония — стара-България, родомъ македонецъ — старо-българинъ.

Истински, окатъ русофилъ.

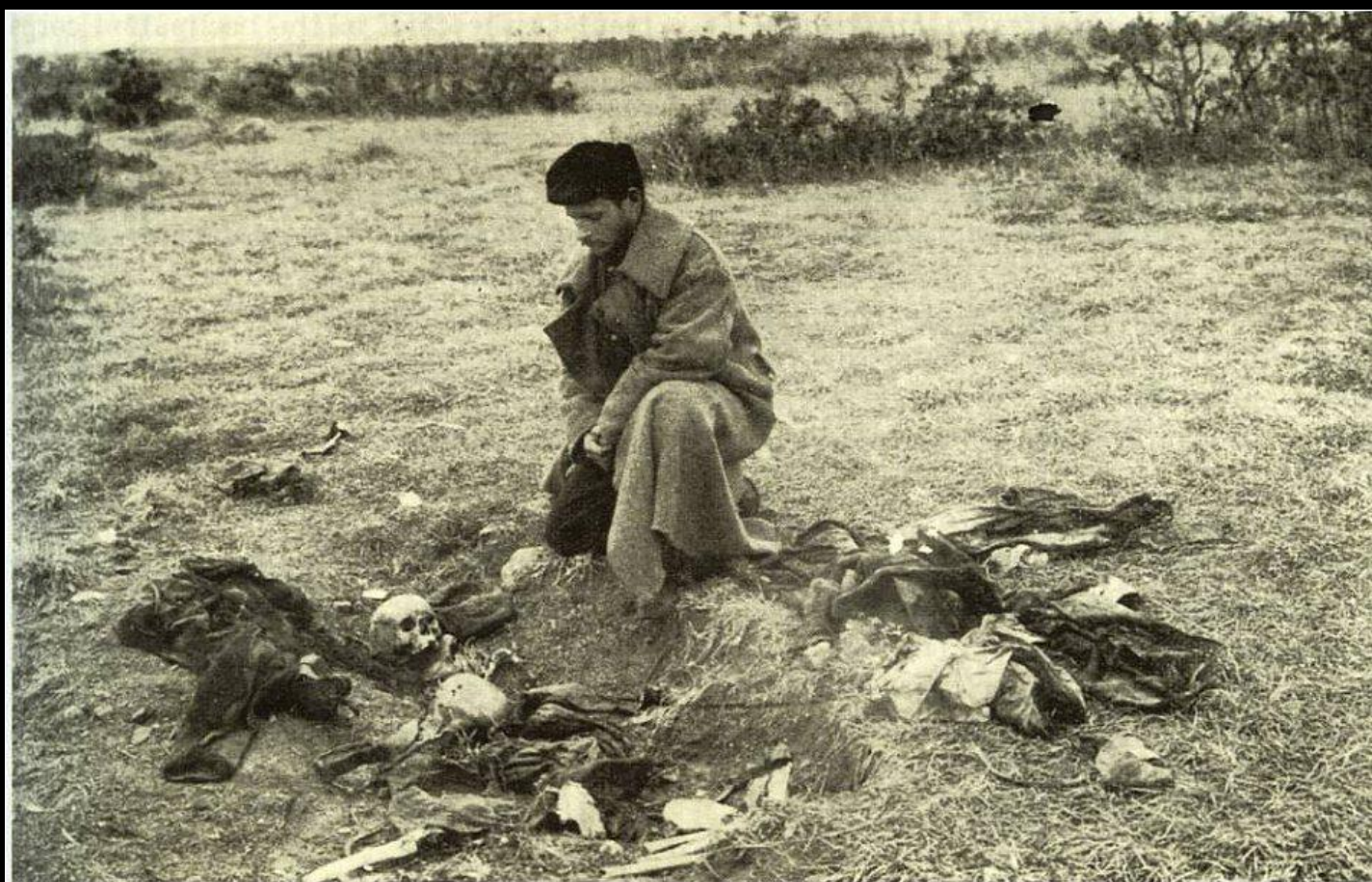

Още стотици книги на дейци родени
в географска област Македония
може да намерите на:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски“
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres